

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ VEREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA
TEMEL SANAT EĞİTİMİ/TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM
ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
PINAR TOKTAŞ

Ankara
Ekim, 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ VEREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA
TEMEL SANAT EĞİTİMİ/TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM
ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Pınar TOKTAŞ

Danışman: Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ

Ankara
Ekim, 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Pınar TOKTAŞ'ın Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi başlıklı tezi, jürimiz tarafından Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı'nda doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı):	
Üye (Tez Danışmanı):	
Üye:	
Üye:	
Üye:	
Üye:	

ÖN SÖZ

Bu araştırmada, Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde verilmekte olan temel sanat eğitimi/temel tasarım dersi ve dersin işlenişine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri belirlenmiştir.

Araştırmada Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Resim ABD/ASD’da yürütülmekte olan temel sanat eğitim/temel tasarım dersinin programdaki yeri, uygulamaları, öğretim elemanlarının kişisel özellikleri, dersi işleyiş ve değerlendirme biçimleri, bu ders aracılığıyla öğrencilere kazandırılacak davranışlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Eğitim Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit etmek amaçlanmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin bu derse ilişkin görüşleri belirlenmiş, öğrencilerin dersten elde ettikleri kazanımlar ve derse ilişkin görüşleri arasında ne gibi farklılıklar olduğu öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri açısından belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada her türlü katkılarından dolayı yardımını esirgemeyen, olumlu yaklaşımıyla çalışmalarımı destekleyen ve bana yol gösteren danışmanım Prof. Dr. Adnan TEPECİK’e, şu ana kadar yapmış olduğum tüm akademik çalışmalarında bana içten yardımını esirgemeyen ikinci danışmanım Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ’a, tezimle yakından ilgilendikleri ve araştırmamda verdikleri içten emeklerden dolayı hocam Yrd.Doç.Himmet GÜMRAH ve Yrd. Doç. Nurettin ŞAHİN’e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmada anketlere samimiyetle cevap veren öğretim elemanları ve öğrencilere, eğitimim süresince bana göstermiş olduğu hoşgörü ve teşvikiyle annem Şükran EYİOL’a ve desteğini esirgemeyen eşim Mehmet Zeki TOKTAŞ’a teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Pınar TOKTAŞ

ÖZET

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ VEREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA TEMEL SANAT EĞİTİMİ/TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Toktaş, Pınar

Doktora, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Adnan TEPECİK, Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ

Ekim-2009, 189 sayfa

Araştırmada Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim alanında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini yürüten öğretim elemanları ve öğrencilerin derse ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde bu dersi yürüten 23 öğretim elemanı ve 210 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya ait nitel veriler Fakültelerin web sayfaları, dokümanlar ve öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Araştırmaya ait nicel veriler ise anket yoluyla elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde frekans, yüzde, t-testi ve anlamlılık düzeyinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından ve önerilerinden bazıları şöyledir;

- 1)Mevcut literatürden hareketle temel tasarımın ilke ve elemanları konusunda kavram birliğinin olmadığı görülmüştür.
- 2)Öğretim elemanlarının benzer içeriklerle derslerini yürüttükleri anlaşılmıştır.
- 3)Öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz buldukları görülmüştür. Dersin teorik ve uygulama sürelerinin eşit tutularak, uygulamaları karşılayan teorik konular vurgulanmalıdır.
- 4)Öğrencilerde özgün ifade gücünün geliştirilmesi amacıyla teknik serbest bırakılarak konuya ilişkin kavramlar kazandırılmalıdır.
- 5)Dersin işlenişinde seçilen uygulamalar farklı sanat alanlarının özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Temel Sanat Eğitimi, Temel Tasarım, Sanat Eğitimi, Güzel Sanatlar

ABSTRACT

THE EVALUATION OF VIEWS INTRODUCED BY INSTRUCTORS AND
STUDENTS CONCERNING THE COURSE OF BASIC ART EDUCATION/ BASIC
DESIGN IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS PROVIDING FINE ARTS
EDUCATION

Toktaş, Pınar

Doctorate, Department of Fine Arts Teaching Painting Teaching Programme

Thesis Advisor: Prof. Dr. Adnan TEPECİK, Asst. Prof. Dr. İbrahim KISAÇ

October-2009, 188 pages

The views introduced by the instructors carrying out the Basic Art Education / Basic Design course in the field of Painting in the Faculties of Fine Arts and Department of Fine Arts Education and also students' views concerning the course have been evaluated within the scope of this study.

The study group of the research has been composed of 23 instructors who carry out this course in Faculties of Fine Arts and Faculties of Education and 210 students. Qualitative data belonging to the research have been gathered from web sites of the Faculties, from documents and also in consequence of interviews performed with the instructors. As for quantitative data belonging to the research, they have been obtained by questionnaire. In the analysis of quantitative data, it has been made use of frequency, percentage, t-test and meaningfulness level. The meaningfulness level in the research has been accepted as 0.5.

Some of research results and propositions are as follows;

- 1) Considering available literature, it has been seen that there is no conceptual unity on the point of principles and elements of basic design.
- 2) It has been recognized that the instructors are carrying out their courses with similar contents.
- 3) It has been considered that the students find theoretical knowledge provided during the course insufficient when compared with the instructors. Theoretical subjects fulfilling the practices should be emphasized by being equated the theoretic and application periods of the course.

- 4) The concepts concerning to the subject should be gained to the students by allowing free method so that individual ability of expressing can be improved in terms of students.
- 5) The practices chosen in course process should be arranged by being taken the characteristics of different art fields into consideration.

Key Words: Basic art education, basic design, art education, fine arts

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1.Problem.....	1
1.1.1.Problem Cümlesi.....	4
1.2.İlgili Araştırmalar.....	4
1.2.1.Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	4
1.2.2.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	8
1.3.Araştırmanın Amacı.....	13
1.4.Araştırmanın Önemi.....	14
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	15
1.6.Varsayımlar.....	15
1.7.Tanımlar.....	16

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	17
2.1.Temel Sanat Eğitiminin Gerekliliği.....	17
2.2.Temel Sanat Eğitiminin Ortaya Çıkışı.....	17
2.3.Temel Sanat Eğitiminin Amaçları.....	24
2.4.Tasarım Elemanları ve İlkeleri.....	26
2.4.1.Tasarım Elemanları.....	26
2.4.1.1.Nokta.....	26
2.4.1.2.Çizgi.....	26

2.4.1.3.Leke.....	27
2.4.1.4.Yön.....	27
2.4.1.5.Ölçü.....	28
2.4.1.6.Form-Biçim.....	28
2.4.1.7.Doku.....	28
2.4.1.8.Renk.....	29
2.4.2.Tasarım İlkeleri.....	31
2.4.2.1.Tekrar.....	31
2.4.2.2.Hareket-Ritim.....	32
2.4.2.3.Kontrast (Zıtlık).....	32
2.4.2.4.Koram.....	33
2.4.2.5.Birlik.....	33
2.4.2.6.Vurgu.....	33
2.4.2.7.Boşluk-Doluluk.....	34
2.4.2.8.Değişiklik (Çeşitlilik).....	34
2.4.2.9.Denge.....	34
2.5.Öğretim Yöntemleri.....	35
2.5.1.Anlatım Yöntemi.....	35
2.5.2.Tartışma Yöntemi.....	35
2.5.3.Örnek Olay Yöntemi.....	36
2.5.4.Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi.....	36
2.5.5.Problem Çözme Yöntemi.....	36
2.5.6.Soru-Cevap Yöntemi.....	37
2.5.7.Gözlem Gezisi Yöntemi.....	37
2.6.Temel Sanat Eğitiminde Kullanılan Yardımcı Öğretim Yöntemleri.....	38

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	41
3.1.Araştırmanın Modeli.....	41
3.2.Evren ve Örneklem.....	41
3.3.Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı.....	43

3.4.Verilerin Analizi.....	45
----------------------------	----

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR.....	46
----------------------------------	-----------

4.1.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Programdaki Yerine İlişkin Bulgular.....	46
4.1.1.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Programdaki Sürelerine İlişkin Bulgular	46
4.1.2.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Ders İçeriklerine İlişkin Bulgular.....	48
4.1.3.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Amaçlarına İlişkin Bulgular.....	53
4.1.4.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntem/ Tekniklerine İlişkin Bulgular.....	58
4.2.Öğretim Elemanlarının Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	65
4.3.Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin İşlenişyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	70
4.4.Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	82
4.5. Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	87
4.6.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Öğrencilerinin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular.....	93
4.7.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular.....	102
4.8.Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular.....	110

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	118
-------------------------------	------------

5.1.Sonuç.....	118
5.2.Öneriler.....	132
KAYNAKÇA.....	135
EKLER.....	142
EK1.Öğretim Elemanı Anketi.....	143
EK2.Öğrenci Anketi.....	147
EK3.Fakültelerin Ders Programları ve Ders İçerikleri.....	149

TABLÖLAR LİSTESİ

- Tablo 1.**Araştırma Kapsamına Alınan Fakültelerdeki Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayıları
- Tablo 2.**Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakülteleri Öğretim Programlarındaki TSE/TT Dersi Süreleri
- Tablo 3.**Fakültelerdeki TSE/TT Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntem/ Tekniklerin Dağılımı
- Tablo 4.**Öğretim Elemanlarının Yüksek Öğretimdeki Görev Sürelerine İlişkin Bulgular
- Tablo 5.**Öğretim Elemanlarının Unvanlarına İlişkin Bulgular
- Tablo 6.**Öğretim Elemanlarının Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular
- Tablo 7.**Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersini Yürüttükleri Sürelere İlişkin Bulgular
- Tablo 8.**Öğretim Elemanlarının Eğitimleri Süresince TSE/TT Dersini Alma Durumlarına İlişkin Bulgular
- Tablo 9.**Öğretim Elemanlarının TSE/TT Alanında Yapmış Oldukları Yayınlarla İlişkin Bulgular
- Tablo 10.**Öğretim Elemanlarının TSE/ TT Alanında Yapmış Oldukları Yayınların Sayılarına İlişkin Bulgular
- Tablo 11.**Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersi Süresince Kullandıkları Öğretim Materyallerine İlişkin Bulgular
- Tablo 12.**Öğretim Elemanlarının Ders Süresince Yapılan Uygulamaları Değiştirme Sıklıklarına İlişkin Bulgular
- Tablo 13.**Öğretim Elemanlarının Öğrencileri Değerlendirme Biçimlerine İlişkin Bulgular
- Tablo 14.**Öğrencilerin TSE/TT Dersinde 1 Yıl İçerisinde Yapmış Oldukları Uygulamaların Sayılarına İlişkin Bulgular
- Tablo 15.**Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin TSE/TT Dersinde Yapmış Oldukları Uygulamaları Değerlendirme Sıklıklarına İlişkin Bulgular
- Tablo 16.**Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin Yapmış Oldukları Uygulamaların Seçiminde Dikkat Ettiği Hususlara İlişkin Bulgular
- Tablo 17.**Öğretim Elemanlarının Dersin Planlanması Sürecinde Dikkat Ettiği Hususlara İlişkin Bulgular
- Tablo 18.**TSE/TT Dersinde Öğrencilere Kazandırılacak Niteliklere İlişkin Bulgular

- Tablo 19.**Öğretim Elemanlarının Ders Süresince Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular
- Tablo 20.**Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin TSE/TT Dersinde Edindikleri Bilgi ve Becerileri Aktarabilmeleri Konusunda Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular
- Tablo 21.**TSE/ TT Dersinin İşleniş Sırasına İlişkin Bulgular
- Tablo 22.**Öğretim Elemanlarının Uygulamalı Çalışmaları Değerlendirirken Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular
- Tablo 23.**Öğretim elemanlarının TSE/TT Dersinin Verimli İşlenmesi Konusunda Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular
- Tablo 24.**Öğretim elemanlarının TSE/TT Dersine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı
- Tablo 25.**Öğrencilerin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı
- Tablo 26.**GSF/EF Öğrencilerinin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı
- Tablo 27.**GSF/EF Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı
- Tablo 28.**Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı

KISALTMALAR

ABD	: Anabilim Dalı
ASD	: Anasanat Dalı
AÜ	: Anadolu Üniversitesi
DÜ	: Dicle Üniversitesi
EF	: Eğitim Fakültesi
EÜ	: Erciyes Üniversitesi
GÜ	: Gazi Üniversitesi
GSF	: Güzel Sanatlar Fakültesi
HÜ	: Hacettepe Üniversitesi
MÜ	: Marmara Üniversitesi
SPSS	: Statistic Package for Social Sciences
T	: Teorik
U	: Uygulama
TSE	: Temel Sanat Eğitimi
TT	: Temel Tasarım

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem

Sanat insanların doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir (Aytaç, 1981). Kısaca sanat; insanın kendini ifade etme yollarından birisidir. Bireyin iç dünyasını yansıtabildiği, kendisini ifade edebildiği ve kendisini keşfedebildiği en önemli alanlardan biridir.

Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas alır (Artut, 2002, s.98). Sanat eğitimi bireyde mevcut olan yetenekleri ortaya çıkararak, kendini özgürce ifade edebilen, yaratıcı, eleştirici, estetik beğeni kazanmış, düşünen, sorgulayan, eleştiren bireyler olmalarına olanak sağlar. Sanat bireyi tekdüzelikten kurtarır. Sanat eğitimi alan birey çevresini daha iyi gözlemlemeyi, objeler arasındaki farklılıkları ayırt ederek, o objeler için daha önceden belirlenmiş kendisine sunulan anlamları değiştirmeyi, onlara yeniden biçim vermeyi ve farklı amaçlarda kullanmayı, bununla beraber bireylerin ruh halleri hakkında fikir sahibi olmayı öğrenir.

Birey öncelikle kendini ifade etmek, düşüncelerini somut bir şekilde ortaya koymak amacıyla sanatsal bir ürün ortaya koyar. Bu süreç içerisinde belirli estetik kuralları ve sanat elemanlarını dikkate alır. Bu etkinlik pratiklerle zenginleşerek, daha etkin, yaratıcı, kendini ifade edebilen, kendini bulan bir yapıya dönüşür. Sanat eğitimi alan birey bakmayı değil görmeyi, duymayı değil de dinlemeyi öğrenerek hareketlerinde daha bilinçli davranır.

Görsel sanatlar eğitimi, eğitim biliminin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitimi ve öğretimi ile ilgili bütün sorunlar ile ilgilenir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin araştırma konuları içinde yer alır. Sanat eğitimini metodolojisi ile ilgili sorunlara felsefe, psikoloji, toplumbilim ve antropoloji gibi bilim dalları ile ilişki kurarak üst düzeyde çözümler arar. Bu çözümleri uygulamaya sunar. Kuramını oluştururken bu dalların bilimsel araştırmalarından, araştırma yöntem ve tekniklerinden faydalanır (Kırıçoğlu, 2001, s.2, 3).

Tasarım tanım olarak hayalde canlandırılan bir olayın proje çizimi veya üç boyutlu görüntüsü olarak uygulanan ve ortaya konulan eserlerin tümüdür. Bu tanıma göre tasarlama, zihinde tasarlanan bir düşünceyi ve bir eylemi gerçekleştirmek olarak ifade edilebilir (Tepecik, 2002, s.27). Elizabeth Adams Hurwitz'e göre tasarım; gerekli olanın araştırılmasıdır. Yale Üniversitesi Tasarım Bölümü'nden Profesör Robert Gillam Scott'a göre tasarım; belli bir amaç gözetten yaratıcı bir eylemdir. Ünlü reklamcı Ivan Chermayeff ise tasarımı zeka ve sanatsal yeteneğin ortak bir ürünü olarak belirtmektedir (Becer, 2005, s.32).

Tasarım eylemi insanoğlunun yaşamı boyunca varolmuş, insanoğlunun ihtiyaçları, tabiatla bulabildikleri ve hakim oldukları malzemeler vasıtasıyla zaman içerisinde zevk ve beğenisiyle şekillenmiş, estetik unsurlar çerçevesinde değişme ve kullandığı malzemeler yönünde gelişme göstermiştir.

Tasarlama eyleminde problem önce insan zihninde olgunlaşır daha sonra pratiğe dönüşür. Birey zihninde belirlediği problemi sorgular, ilişkiler kurar, yorumlar ve uygular. Tüm bunları planlarken yaratıcılığını, bilgi ve beceri birikimini dikkate alır ve kullanır. Tasarlama eylemi daima ait olduğu toplumla, zamanla ve teknolojiyle iç içedir. Teknolojik gelişmeler ve toplumsal ihtiyaçlar tasarımı, tasarım eğitiminin ortaya çıkmasını sağlamış, bunu zorunlu hâle getirmiştir. Nitekim tasarım eğitiminin ortaya çıkışı da bu doğrultuda olmuştur.

Tepecik, Aypek ve Eyiöl (2005)'a göre tasarım eğitimi bireylerin geliştirmekte olan dünyada düşünmesi, tanımlaması, ilişkilendirmeler yapabilmesi, bilgi ve becerilerini kullanıp uygulayabilmesi, değişmekte olan bir ortamda çalışabilmesi açısından zorunludur. Birey tasarım eğitimi yardımıyla görsel algılamaya dayalı elemanları ve ilkeleri tanır ve bunları çalışmalarında kullanır. İç dünyasını yansıtabilme, biçime dönüştürebilme yetisini kazanır. Farklı malzemeler kullanır. Keşfetmeyi, sorgulamayı, eleştirmeyi öğrenerek yaratıcılığını geliştirir.

Sanat eğitimi içerisinde verilen temel tasarım dersi, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirli bir noktaya getirmeyi, öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımlarına yardımcı olmayı, yargılarını denetlemeyi ve önyargılarından kurtarmayı amaçlayan bir disiplindir (Seylan, 2005, s.15). Eğitim programlarında verilen tasarım eğitimi bağlı olduğu alanların özelliklerine göre çeşitlenmekte ve zenginleşmektedir.

Temel tasarım sanatı anlamada ve yaratıcı sanatsal faaliyetlere alt yapı oluşturmada bir araç olarak kullanılmıştır. Tasarım eğitimi, yaratıcılığa işlev kazandıran, görsel ağırlıklı bir düşünme sistemi, aynı zamanda bir organizasyon yöntemidir. Genel algılamaya dayalı birtakım teoriler (ritm, yön, oran, denge) önderliğinde madde yani malzeme ile düşünce ve sezgiler arasında yüzeyde veya mekanda bağlantılar kurarak sonuca varmaktır (Gökaydın, 2002, s.38, 39).

Temel tasarım bireyin izlenim, algılama, gözlem, araştırma, bellek, çağırışım, imgelem, biliş, buluş, bilgi, düşünme, usavurma, değerlendirme gibi, duygu ve duyumlardan başlayarak tüm duygusal ve düşünsel süreçlerini çalıştırarak görsel alanda, madde ile yapıcı iletişim ilişkilerine girmesi, yeni düzenlemeler, birtakım biçimlendirmelerle bir takım formlara ulaşması süreçlerinden oluşur (San, 2003, 24, 25).

Temel sanat eğitimi genel anlamda deneysel olarak düşünülmektedir. Bir sistem olarak algılama ve düşünce ürünlerini yansıtmaya yetisini kapsar, amaçlar. Deneyler arttıkça onunla eşdeğer olan düşünce, algılama yetisi de uygun koşullarda gelişerek anlam kazanır.

Bu deneylerin, uygulamaların amaçlanan niteliklere uygun, düzeyli bir şekilde geliştirilmesi, bireyin aldığı kuramsal estetik eğitimle doğru orantılıdır (Artut, 2002, s.97).

Temel tasarım dersi; sanat eğitimi veren ve tasarım esasına dayalı mesleki eğitim veren öğretim kurumlarınca aynı veya benzer adlarla verilmektedir. Temel tasarım dersi Yüksek Öğretim Kurumu'nun 1998 yılında yayınladığı Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarına kadar Eğitim Fakültelerinde bulunan Resim-İş Öğretmenliği Programının birinci sınıfında Temel Sanat Eğitimi adı altında, aynı içerik ve metotlarla verilmeye çalışılmaktadır (Polat, 2001, s.33) ve aynı şekilde bu uygulama günümüzde de devam etmektedir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumları olan Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde verilen temel sanat eğitimi/temel tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri nelerdir?

1.2. İlgili Araştırmalar

1.2.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Öztuna (1998) tarafından North Texas Üniversitesi'nde yapılan "Türkiye'de Temel Tasarım Eğitiminin İncelenmesi ve Ortaöğretim Sonrası Sanat Programlarındaki Değişiklikler İçin Uygulamalar" konulu tez çalışmasında, Türkiye'de üniversitelerde sanat alanında eğitim veren programların ilk yılları ve temel sanat eğitiminin durumu incelenmiştir. Araştırmada ayrıca sanat alanında ders veren öğretim elemanlarının beklentileri, temel atölye dersleri ve Amerikan temel tasarım eğitiminin belirli kavramlarının uygulamaları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırma Türk ve batı tasarım eğitiminin tarihiyle ilgili eğitim felsefesindeki literatür görüşleriyle ilgili değişiklikleri içermektedir. Araştırmada nitel ve nicel yöntem bir arada kullanılmış, verileri toplamak amacıyla örneklem grubuna açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; Türkiye'de temel sanat eğitiminin kökleri,

Almanya ve Şikago'daki Bauhaus'un teorik ve uygulamalı kavramlarını içermektedir. Türk Sanat Okullarının temel sanat eğitimi programı Türkiye'deki eğitim yapısı itibarıyla Amerikan Sanat Okullarındaki eğitim sisteminin görüşleriyle örtüşmektedir. Bulgular Sanat Okullarında 4 yıllık bir eğitimden ziyade 5 yıllık bir eğitime ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkarmıştır.

Narvaez (2000) tarafından yapılan bir makalede tasarım konusu Bauhaus dönemini kapsayarak değerlendirilmiştir. Çalışmaya göre; Bauhaus'un teorik temelinden beri tasarım; çeşitli bilim dallarınca yapılan, özellikle insan faktörü ve insanoğlunun yapmış olduğu çalışmalar aracılığıyla biçimlenen teknolojiyle, sanat ve ustalığın bir karışımı olarak ifade edilmiştir. Bilgi; sanat, teknoloji ve insan faktörü açısından bütün tasarımcılar için zorunludur. Kavramsal alanlar arasındaki ilişki göz önünde bulundurulduğunda tasarımcılar, tasarımın uygulamalarıyla karşılaştırmalar yapmak zorundadır.

Tasarımın teorik bölümünde, çalışma alanları ve çalışma amaçları arasında radikal bir ayrılma vardır. Çünkü öncekiler biçim, fonksiyon, teknoloji ve sosyal bilimler gibi ayrı tutulan önemli konuları kapsamaktadır. Tasarımcıların üniversite çalışmaları incelendiğinde temel teorik sorun; tasarımın uygulamalarıyla ilişkili genel bir kavramsallaştırma eksikliğidir. Bu durum tasarım uygulamalarıyla ortaya konmuş bir teori eksikliği ve bağlantısızlığa yol açmaktadır.

Tasarım çalışması, ürünlerin planlaması ve yaratıcılığın ortaya konması için belirli elemanların tümünü içermelidir. İzdüşümsel nitelik tasarım problemlerinin farklılığı ve karmaşıklığını dikkate almadan, problemleri çözümlemede tasarımcılara yardımcı olmaktadır. Narvaez'e göre tasarımın temel kategorileri değerlendirildiğinde nesne; tasarımcının duygu, istem ve biliş ilgisiyle çatışır. Tasarım ise dünya, zaman ve bulunduğu çevreyle ilişkilidir. Proje yalnızca bir plan olarak tasarlanmaz aynı zamanda projelendirme, düzenleme ve planlamayla daha yakından ilgilidir.

Marlin (1984) tarafından yapılan doğuştan gelen sanatsal becerilere ilişkin tez çalışmasında sanatçıların tutumları, amaçları ve işlevleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada; sanatçılar kadar sanatçı olmayanlar da beğeni ve ilgilerini görsel olarak canlandırabiliyorlar mı?, Sanatçı olmayanların imgeleri anlamlı mı?, Sanatçı olmayanların imgeleri tarih öncesi zamanların toplumsal yapıları ve yaratıcılıkları hakkında bilgi veriyor mu? gibi sorulara cevap aranmıştır. Buna göre sanatçılar yaratıcı süreç, ürün, sembol, mitoloji ve duygusal kavramları aracılığıyla sanatçı olmayanlar için var olur. Sanat hayatın getirdiği problemleri çözmek için bir yoldur ve belirli bir amaç için herkes tarafından kullanılabilir. Sonuç olarak tarih öncesi zamanlarda sanatçı olmayan insanlar, yapmış olduğu imgeler yoluyla yaratıcı sanatçılardan çok daha üstün işler ortaya koymuşlardır. Bunların etkileri yaratıcılık ve algılama süreçlerinin birlikte kullanımıyla çağdaşlaştırılarak eğitim programlarında yer almıştır.

Anderson (2007) tarafından yapılan bir makalede liselerdeki dijital tasarım dersi programları incelenmiştir. Sanatçının bilgisayar kullanarak ve elle yapmış olduğu çalışmalar değerlendirilmiş, bilgisayarla yapılan çizimlerde birtakım vurguların kaçırıldığı gözlenmiştir. Görsel tasarım ve eser arasındaki farklılıklar tartışılmıştır. Buna göre Anderson, dijital tasarım programlarında öncelikle elle, kağıt ve kalem kullanılarak tasarımın ilk aşamalarının oluşturulmasını, daha sonra bilgisayar kullanılarak tasarımların geliştirilmesini önermiştir.

Gage (1990) tarafından yapılan bir makalede Kandinsky, Delunay ve Mondrian gibi dönemin ünlü sanatçılarının renk teorileriyle ilgili fikirlerine yer verilmiş, fikirlerinin psikolojik yapısı üzerinde durulmuştur. Buna göre Kandinsky'nin renk yaklaşımı; Almanya'da I. Dünya Savaşından önceki yıllarda psikolog J.G.Von Allesch ve başlıca profesyonel kişiler ve sanatçıların renk sistemi görüşüyle örtüşüyordu. Kandinsky 1920'li yıllarda Bauhaus'ta öğretmenlik yapmaktaydı. Kandinsky'nin deneysel psikolojiyle ilgili çalışmalarını ders notlarından görebilmek mümkündür. Bauhaus'ta oldukça geniş bir alanda renk çalışmalarıyla ilgilenilmiştir. Bauhaus'ta Itten Vorkurs adı verilen temel dersleri yürütmüştür. Burada öğrenciler eğitimlerinin ilk yıllarında zorunlu olarak bu dersi almışlardır. Klee'nin 1922-1923 yılları arasındaki derslerinin notları Spiller tarafından basılmıştır. Dessau'dan sonra Moholy-Nagy ve Albers tarafından renk, tamamıyla programda azaltılmıştır. Buna rağmen yine de Albers renk konusuna odaklanmış,

Amerika'ya gittikten sonra 1963'te renk etkileşimiyle ilgili renk dersleri vermiştir. Albers'in renk teorisi her ne kadar kolay anlaşılabilir bir kavram olarak gözükse de aslında tamamıyla kesin değildir.

Öztürk ve Türkkan (2006) tarafından yapılan bir makalede tasarım stüdyoları, sürece dayalı bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Araştırmaya göre metodolojik bir araç olarak tasarım stüdyoları tek başlarına tasarım sürecin keşfetme deneyimini öğretir. Sürecin evreleri, tasarım düşüncesinin farklı evrelerini içerir. Bunlar; kavram, fonksiyon ve uygulamalı bilgidir. Bunun yanı sıra başlangıcından ürüne geçişi de kapsamaktadır. Tasarım süreci için bu yaklaşım; tasarım uygulamalarının temelini oluşturan ifadesi zor konuların belirlenme olasılığını mümkün kılar.

Boucharenc (2006) tarafından yapılan bir makalede, mimari ve tasarım eğitimi veren 22 ülkede bulunan okullardaki temel tasarım eğitimi incelenmiştir. Buna göre temel tasarım; iki ve üç boyutlu tasarımın prensipleri için yaygın bir biçimde tanımlanabilen tasarımın esaslarının, eğitim ve öğretimini içermektedir. Temel tasarım; Bauhaus gibi klasik tasarım okullarının kökleri ve pek çok tasarım okulundaki uygulamaların eğitimi ve öğretiminin teorileri ile ilişkilidir. Boucharenc'e göre temel tasarım pedagojisi, tasarımın esas ilkeleri ile ilgili olarak öğrencilerin bilişsel becerileri ve öğrenme tarzlarını geliştiren deneysel ve yaratıcı metodolojisini destekler. Tasarım elemanları, tamamlayıcı bir tarzda biçim, renk, doku, ışık ve ritmi içermektedir. Ancak çoğunlukla genel tasarım metotlarının eğitim yaklaşımı birbirinden bağımsızdır.

Hiller (2002) tarafından yapılan bir makale de sanatın elemanları ve ilkeleri ile ilgilidir. Makale sanat ilkeleri ve elemanlarıyla ilgili birkaç proje ile ilgili bilgileri içermektedir. Buna göre; sanatın elemanları ve ilkeleri sanatın yapısının parçalarıdır. Hiller sanatın elemanlarını; çizgi, biçim, renk, ton, yoğunluk, değer, form, kütle, hacim, boşluk ve doku olarak, sanatın ilkelerini ise; denge, simetri, asimetri, radyal (merkezden çevreye doğru), zıtlık, egemenlik, vurgu, hareket, tekrar, tema, değişiklik ve birlik olarak belirtmiştir. Hiller'e göre öğrenciler, ana okuldan başlayarak görsel sanatların dilini kullanır, sanatın fonksiyonları ve görsel yapısını tanır ve uygulayabilirler.

1.2.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kalyoncu (2000) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarının modern sanat eēitiminde uygulanabilirlik düzeyi incelenmiştir. Buna göre; sanat eēitimi veren kurumlara deēiřik çevrelerden gelen ērenciler yüksek ērenim kurumlarında gerekli alt yapının olmamasından dolayı bocalamaktadır. Ayrıca çalışmada müfredatta verilmekte olan temel tasarım dersinin süresinin yetersiz olduēu, yüksek ēretim kurumlarında tek tip temel tasarım eēitiminin uygulanması gerektiēi, bu dersi veren ēretim elemanlarının kendilerini geliştirmedikleri, dünya genelindeki aēın gelişmelerine ayak uydurmadıkları ve ērencilere bu dersi nn önemi ve gerekliliēinin tam olarak kavratılamadıēı sonuçları alınmıştır.

Buyurgan (2007) tarafından yapılan bir makalede Eēitim Fakülteleri Resim-İş Eēitimi Anabilim Dalı ērencilerinin aldıkları eēitime yönelik görüş ve beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modelindedir. Temel veri toplama aracı olarak anket tekniēi kullanılmış, anketler ilgili Anabilim Dalında ērenim gören 186 ērenciye uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ērenim gördükleri alanı isteyerek tercih eden ērencilerin beklenti düzeylerinin daha fazla olduēu, buna karşın tesadüfi ve şartlara göre bu alanı tercih eden ērencilerin beklenti düzeylerinin ise düşük olduēu ve verimlerinin dřtē ērenilmiřtir. Bu doērultuda atölye ders saatlerinin artırılması, ēretim elemanlarının deēiřen ve gelişen şartlar doērultusunda kendilerini yenilemesi, ērencilerin özgün biçimde kendilerini geliştirebilmelerine olanak saēlanması, teknolojik gelişmelerin eēitim ve ēretimde etkili bir biçimde kullanılması, seminer ve konferans gibi eēitim ve ēretimi destekleyici çalışmaların artırılması konularında ērencilerin beklentilerinin olduēu anlaşılmıştır.

Demirtaş (1996) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi hazırlık sınıfı uygulamalarının temel sanat eēitimi açısından deēerlendirmesi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre temel sanat eēitimi dersi; ērencilerin düşünen, araştıran, yorumlayan, zgven sahibi, kişilikli, kendisi ve çevresiyle barışık bireyler olmalarına katkı saēlar. Bu ders davranışlara yön verme ve çeşitli olanaklar

yaratma açısından da önemlidir. Temel sanat eğitimi dersi yalnızca orta öğretim kurumları müfredatında değil, ilköğretim kurumları müfredatında da yer almalıdır.

Yüksel (1998) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilen temel sanat eğitimi dersinin durumu ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Temel sanat eğitimi sezgileri, duyarlılığı, güzellik anlayışını, benliğe saygıyı geliştiren, öğeler arasında bağıntılar kurmayı öğreten özel bir derstir. Araştırma sonuçlarına göre Güzel Sanatlar Fakültelerindeki öğretim elemanları; temel sanat eğitimi olmadan sanatçı yetiştirmenin çağdışı bir düşünce olduğu, dersin vazgeçilemeyecek etkileri ve katkıları olduğunu belirtilmiştir. Ayrıca araştırmadan dersin kazanımlarının üst sınıflara ve diğer sanat dallarına transfer edilemediği anlaşılmıştır. Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Anasanat Dallarının bir araya gelerek ortak bir temel sanat eğitimi programı hazırlamaları gerektiği belirtilmiştir.

Erim (1994) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım içerisinde yaratıcılığın önemi incelenmiştir. Çalışma literatür tarama yöntemine göre yapılmış, konu ile ilgili kaynaklar taranmıştır. Buna göre yaratıcılığın teknoloji ve bilimde olduğu kadar, boşta kalmış güçlerin değerlendirilmesinde de kullanılması gerektiği vurgulanmış, bu yönde eğitimin ön plana çıkması gerektiği belirtilmiştir. Eğitim aracılığıyla bağımsız düşünebilen, doğru sorular soran, disiplinler arası yanıtlara ve ıraksak düşünmeye yönelen öğrenciler yetiştirilebilecektir. Böylelikle yaratıcı düşünce ve sorunlara yeni çözüm yolları bulabilme yetisinin, yaratıcı bir tasarım eğitimi ile öğrencilere kazandırılabilceği belirtilmiştir.

Bunulday (2001) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında Bauhaus'un Türkiye'deki sanat eğitimine etkileri ve yansımaları incelenmiştir. Çalışmada Bauhaus'un tarihsel gelişimi ve tasarım kavramının oluşum aşamaları, sanat ve zanaat ilişkisi üzerinde durulmuştur. Bununla beraber Türkiye'de sanat eğitiminin gelişimi ve İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulunun kuruluşu incelenmiştir. Bu okulun sanat eğitimi yaklaşımı, programları ve temel sanat eğitimi dersinin işleniş, kullanılan öğretim yöntemleri ve uygulamaları değerlendirilmiştir. Buna göre 1935'lerde Almanya'ya öğrenciler

gönderilerek alt yapısı oluşturulan Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu 1957 yılında pratiğe geçirilmiştir. Almanya’da Bauhaus okulunu iyi tanıyan Adolf Schnek’in katkılarıyla oluşturulan okulda, sadece Temel Sanat Eğitimi dersi Bauhaus’tan alınmıştır. Temel sanat eğitimi dönemin ihtiyaçlarına göre verilmiş, görsel sanatlar ve meslek dalları arasında bağ kurarak, eksik yetişmiş insanı mesleğine intibak ettirmek amaçlanmıştır. Okulun ilk yıllarında Bauhaus’u tanıyan öğretim kadrosuyla, Bauhaus’un eğitime olan yaklaşımı uygulanmaya çalışılabilmişse de zamanla bir sanat okulu olmaya başlamış ve bugünkü Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi hâlini almıştır. Bauhaus Okulu sanat, bilim ve tekniği dönemin ihtiyaçlarına uygun olarak bir araya getirip, yeni bir çevre yaratma yoluna gitmiş, İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu ise devrimci bir yapıyla değil dönemin sanat eğitimi ihtiyacına bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

Seylan (2004) tarafından yapılan sanatta yeterlik tez çalışmasında Türkiye’de ilk ve orta öğretime sanat eğitimi yetiştiren Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri’nin akademik programlarındaki temel tasarım dersinin, özel işlevleri ve bunların ne ölçüde yerine getirilebildiği saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada sonuçlarına göre temel tasarım dersi, ülkemizde olduğu gibi yurtdışındaki birçok üniversitede de sanat ve tasarım eğitimi veren yüksek öğretim programlarında çeşitli adlarla yer almaktadır. Buna göre temel tasarım dersinin yaratıcı kişilik eğitimi olarak özel işlevlerinin dünya genelinde kabul edildiği, farklı kavramların değişik algılama biçimleriyle sınırsız açılım olanakları kazanan bir kapsamının olduğu, gelişmiş ülkelerdeki yüksek öğretim kurumlarının, okul türlerinin hedeflerine bağlı olarak belirledikleri öğretim stratejileri doğrultusunda, bu kapsam alanından farklı öğeleri veya öğeler arası ilişkileri dikkate alarak ders programlarını içeriklerini ve öğrenme-öğretme süreçlerini düzenledikleri ve yeni uygulama biçimlerini geliştirdikleri anlaşılmıştır.

Araştırmada anketlerden elde edilen verilere göre; temel tasarım dersinin sanat eğitimi yetiştiren bir akademik programın genel hedefleri doğrultusunda özel işlevlerinin bulunduğu, ders öğretim elemanlarının bu alanla ilgili uzmanlık çalışması yapmadıkları (tez, makale, bildiri, kitap gibi), çoğunlukla resim atölye dersini veren öğretim elemanları oldukları, konu, alan eğitimi bilgisi ve öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin yeterliklerinin

ortanın da altında bir düzeyde olduğu, eğitim-öğretim ortamının yetersiz düzeyde olduğu, teorik bilgilerin yetersiz verildiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrenci çalışmaları üzerinde ders kazanımlarının ölçümü ve değerlendirilmesi yapılırken hem süreç hem de ürün değerlendirilmesinin yapıldığı, ancak dönüt sağlayıcı işlevleri açısından önemli olan öz değerlendirme ve birlikte değerlendirme yaklaşımlarının oranının düşük olduğu anlaşılmıştır.

Gökbulut (1992) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel sanat eğitiminde görsel alanın arındırılmasına ilişkin bir uygulama örneği hazırlanmıştır. Araştırmada Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı I. sınıf Resim öğrencilerinin temel sanat eğitimi derslerinde renk konusuna ilişkin yapmış olduğu çalışmalar değerlendirilmiştir. TSE uygulamalarında geleneksel tasarım ürünlerinden yararlanmak, bireylerin endüstri ürünlerinin ve kitle iletişim araçlarının neden olduğu toplumsal beğeni yozlaşmasından kurtarılmasında ve görsel alanın arındırılmasında olumlu bir rol üstlenebilir mi?, Özgün bir görsel anlatım diline ulaşılmasında etkin ve doğrudan katkılar sağlanabilir mi? gibi sorulara cevap aranmıştır. Ayrıca öğrencilerin TSE kapsamında yer alan tasarım ilke ve elemanlarını çalışmalarında kullanabilmeleri için onlara sunulan renk teorileri ve renk-biçim arasındaki ilişkilerin yanı sıra bu konuda yeni ilişkilendirmeler yapabilmeleri ve bunları çalışmalarına yansıtabilmeleri amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilere aynı ortamda art arda çalışmalar yaptırılmıştır. Buna göre öğrencilerin karışım renklerden yola çıkarak, renk çemberindeki renklere ulaşabildikleri, bu yolla renk konusunu kavradıkları, renk ve biçim konusunda bilinçli bir seçim yaparak, yaptığı seçimlerden daha özgün görsel tasarımlara ulaşabildikleri, önceden yapılan özgün renk kompozisyonlarından çok daha olgun bir renk skalası ve zengin renk ilişkilerinden yararlanabildikleri sonucu çıkmıştır.

Polat (2001) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında da temel tasarımın bilgisayar destekli öğretimi için bir modül tasarımı yapılmıştır. Araştırma bu alanda yapılan ilk çalışma olması açısından önemlidir. Araştırmada bilgisayar destekli öğretim ve temel tasarım dersi konularına değinilmiş, bilgisayar destekli temel tasarım dersine ilişkin bir

modül hazırlanmıştır. Hazırlanan örnek modül amaç, içerik, yöntem, öğretim, değerlendirme, kullanım kolaylığı ve ekran özellikleri açısından değerlendirilmiştir.

Koyuncugil (2001) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım öğrencilerinin tasarım tercihlerinin oluşmasında, temel tasarım stüdyosundaki sosyal etkileşimin etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğretim elemanları ve öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem grubunun tasarımın görsel yönüyle ilgili tercihleri incelenmiş, tasarım eğitimine girişte izlenen yöntemin temel tasarım dersinin hedefleriyle tutarlılığı ve temel tasarım eğitimiyle ilgili ortak kanıların geçerliliği değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğretim elemanlarıyla girdikleri sosyal etkileşim ve algılama eğilimlerinden dolayı benzer tercihler oluşturdukları, bunun sonucunda temel tasarım dersinin hedefleriyle çelişkili bir durumun ortaya çıktığı görülmüştür.

Türk (2001) tarafından yapılan “Tasarım Eğitimi ve Bauhaus Okulu” başlıklı makalede Bauhaus hareketinin başlangıcı ve okulun ortaya çıkışı incelenmiştir. Bunun yanı sıra okulun amaçları ve eğitim anlayışı değerlendirilerek, Bauhaus Okulu’nda verilen temel sanat eğitimi dersi, dersin amacı, işlevi ve bu dersi veren sanatçı-eğitimciler hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada Bauhaus Okulu’nun kapanışı, kapanma sebepleri, sanat eğitimine kazandırdıkları ve dönem sanatçılarının daha sonra farklı ülkelerde yapmış olduğu çalışmalara da kısaca yer verilmiştir. Sonuç olarak Türk; Bauhaus Okulu’nun temelinde dönemin sanat anlayışının yattığını, okulun sanatçı-eğitimcilerinin sanayi estetiği diye tanımlanabilecek yeni bir tasarım üslubunun yaratılmasına öncülük ettiklerini, okulun başlattığı temel sanat eğitimi dersinin hem güzel sanatlar hem de uygulamalı sanatlar eğitimi veren Fakülteler için gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Aypek Arslan (2006) tarafından yapılan “Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği” başlıklı makalede konuya ilişkin literatür incelenmiştir. Çalışmada, sanatın toplumsal rolü, bireylerin yaşam biçimlerindeki yeri vurgulanarak bireylerin sanat eğitimi yoluyla kişilik gelişiminin sağlanabileceği belirtilmiştir. Aypek

Arslan sanat eğitiminde plastik sanatların yanı sıra, çağdaş bir yaklaşımla görsel, işitsel, sözel ve dramatik sanat alanlarının tümünün yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Deliduman (2007) tarafından yapılan makalede temel sanat eğitiminde kullanılan yöntemler incelenmiştir Çalışma sonuçlarına göre; TSE dersinde amacın teknik öğretmek olmadığı tekniğin sadece bir araç olduğu, öğrencilere çalışma öncesinde örnek gösterilmemesi gerektiği, bunun öğrencilerin yaratıcılığını engellediği, ancak her dersin sonunda yapılan çalışmaların eleştirisinin yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda TSE'nin amacına erişmesi için meslek eğitiminin ilk yıllarında haftada 16 saat olması gerektiği vurgulanmıştır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında verilen temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin programdaki yeri, uygulamaları ve Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde bu dersi yürüten öğretim elemanları ve bu Fakültelerde öğrenim gören Resim Anabilim Dalı/Anasanat Dalı öğrencilerinin bu derse ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için şu sorulara cevap aranmıştır.

1- Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin;

a-Ders süreleri,

b-Ders içerikleri

c-Amaçları

d-Kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?

2- Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi veren öğretim elemanlarının kişisel özellikleri nelerdir?

- 3- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini veren öğretim elemanlarının dersin işlenişine ilişkin görüşleri hangi yöndedir?
- 4- Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretim elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) hangi yöndedir?
- 5- Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) hangi yöndedir?
- 6- Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 7- Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretim elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 8- Öğretim Elemanları ve öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin uygulamalarında, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin karşılaşılabilecekleri sorunları ortaya koymada ve bu sorunlara çözüm yolları aramada kolaylık sağlayabilir. Araştırma Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalında verilen temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin ortak ve farklı yönlerini ortaya koymaktadır. Ayrıca ilgili

bölümlerde bu dersi yürüten öğretim elemanları ve bu dersi alan öğrencilerin derse ilişkin görüşlerini ortaya koymaktadır. Bölüm öğretim elemanları ve yetkililere, öğrencilerin başarılarının artırılmasında yararlanabilecekleri temel verileri oluşturması bakımından da önemlidir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1- Araştırma Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı ile sınırlıdır.

2-Araştırma Resim Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı programlarındaki Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi ile sınırlıdır.

3-Araştırma İstanbul, Ankara, Eskişehir, Kayseri ve Diyarbakır illerindeki üniversitelerin ilgili fakülteleri olan; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi ile sınırlıdır.

4-Araştırma 2006-2007 Öğretim Yılı ile sınırlıdır.

5-Araştırma öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmanın temelinde aşağıdaki varsayımlar yer almaktadır:

1- Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Resim Bölümlerinde eğitim veren öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinin işlenişine ve derse ilişkin görüşlerinin belirlenmesine istek ve ihtiyaç duyulmaktadır.

2- Öğretim elemanları ve öğrencilerin ankete vermiş oldukları cevaplar geçerli ve güvenilirlerdir.

3- Araştırma için hazırlanan anketler yeterli bilgiyi sağlayacaktır.

1.7. Tanımlar

Algı: Duyusal ayırmsama, farkında olma, derinlemesine anlayış sürecidir. Algısal eğitim sırasında öğrenci ayrıntılara dikkat etmeyi, ilişkiler kurmayı, bakış açısını genişletmeyi, yakından incelemeyi öğrenir (Özsoy, 2003, s.218).

Gözlem: Belirli bir olay ya da durumla ilgili bilgi edinmek istendiği ya da bazı farklı davranış örüntüleriyle ilgili özellikler belirlenmek istendiği zaman uygulanır. Gözlem yoluyla öğrenciler olayları, nesneleri, gerçek biçimleriyle görmeyi öğrenirler. Böylelikle öğrenciler sadece görmeyi değil, gördüklerini kavramayı da öğrenirler (Bilen, 1996, s.166).

Hazırbulunuşluk: Yeni bir öğrenme durumunda, bireyin önceden sahip olduğu özelliklerin tümüdür. Bireyin yaşı, gelişimi, olgunluk seviyesi, tutumu, motivasyonu, sağlık durumu gibi birçok unsur hazırbulunuşluk düzeyini belirlemektedir (Aydın, 2004, s.31).

Kalıcılık: Belleğe yerleştirilen bilgilerin tekrar geri getirilmesi ve kullanılması için korunmasıdır (Demirel, 2001, s.59).

Yaratıcı Düşünme: Buluşçu, yenilik arayan ya da eski sorunlara yeni çözümler getiren ve özgün düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayan bir düşünme biçimi (Oğuzkan, 1993, s.158).

Yöntem: Hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da bir konuyu öğrenmek için seçilen düzenli yoldur (Demirel, 2003, s.275).

Teknik: Öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimidir (Demirel, 2003, s.275). Bir başka ifadeyle öğretim materyallerini sunmada ve öğretim etkinliklerini örgütlemeye izlenen özel bir yoldur. Aynı hedefi gerçekleştirmek üzere birçok tekniğin bütünlük oluşturacak şekilde bir arada sunulması yöntemi oluşturur (Bilen, 1996, s.38).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Temel Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersi sanat eğitimi alacak öğrencilere bir hazırlık dersi niteliğindedir. Bu ders süresince öğrencilere sanatın elemanları ve ilkeleri kavratılarak, kazandıkları bilgi ve beceri birikimini çalışmalarına aktarabilmeleri amaçlanır. Bu doğrultuda öğrenciler yaratıcılıklarını kullanarak maddeye biçim vermeyi, farklı malzemeler kullanmayı, ilişkilendirmeler yapmayı, rengi kullanmayı, boşluk-doluluk, ritim, denge, ışık-gölge, hareket, açık-koyu, birlik gibi unsurları çalışmalarına aktarabilme becerisini kazanır. Kendinde varolan yetiyi keşfederek, kendine özgü ifade biçimini geliştirir.

Temel sanat eğitimi derslerinde öğrenciler fikir ve bilgisini, nasıl ve hangi yollarla geliştirebileceğini öğrenir. Bu derslerde her öğrencinin sahip olduğu kişisel yapısını, algı olanaklarını, iyi niyet ölçüsünü, kendi ifade gücünü, belleğini, tutku ve bunalımlarını anlamak mümkündür (Gürer, 1990, s.2).

2.2. Temel Sanat Eğitiminin Ortaya Çıkışı

Temel Sanat Eğitiminin ortaya çıkışını incelemeden önce, öncelikle bunu hazırlayan gelişmelerden bahsetmek doğru olacaktır. Endüstrileşmenin etkisiyle farklı ihtiyaçlar ve farklı üretim sistemleri ortaya çıkmış, bu da toplum hayatında değişikliklere yol açmıştır.

Endüstri devrimi olarak adlandırılan bu üretim ve fabrika sistemi, 18.yüzyılın son çeyreğinde İngiltere’de ortaya çıkmıştır (Küçükerman, 1996, s.47).

Endüstrileşmenin ortaya çıkışıyla birlikte geleneksel üretim anlayışı değişerek yerini makineleşmeye dayalı yeni üretim metotlarına bırakmıştır. Üretim sitemlerindeki gelişmeler, endüstride el emeğinin yerini makinenin almasını sağlarken loncalar seri üretimle rekabet edemeyip dağılmışlardır. Rekabet ve rastgele hammadde kullanımı sonucu değerler yitirilmiş, hantal ve çirkin metalar ortaya çıkmıştır. Makine sınırları ile teknisyenin ve ustanın bilgi ve becerileri sınırında ruhsuz nesneler üretilmiştir (Atalayer, 1994a, s.68).

1847’de Henry Cole, Art Manufactures derneğini kurmuş ve makine ürünlerinin estetik biçime dönüştürülmesini savunmuştur (Atalayer, 1994b, s.66, 67). Endüstri devriminin sanat ve tasarımdaki ticari belirleyiciliğine karşı, İngiltere’den bir tepki yayılmaya başlamıştır. Endüstrileşmenin karşısında el emeğine dayanan üretimi yeniden canlandırmayı, sanat-zanaat ayrımını ortadan kaldırmayı savunmuştur (Sözen ve Tanyeli, 1992, s.27). Bu doğrultuda Arts and Crafts adını alan bir tasarım akımı oluşmuş, ucuz ve kalitesiz kitlesel üretime karşı, kişisel elle üretilen bir tasarım anlayışını savunan akımın öncülüğünü William Morris yapmıştır (Becer, 2005, s.99). Morris sanat eğitiminin değişmesini, yeni gereksinimler için yeni bir sanat eğitiminin verilmesini, bunun günlük yaşamın bir parçası olmasını istemiştir (Ataleyer, 1994a, s.44).

Arts and Crafts Avrupa’daki diğer sanat hareketlerinin oluşmasında etkili olmuştur. İngiltere ve Amerika’da Arts and Crafts veya Modern Stil, Fransa ve Belçika’da Art Nouveau, Almanya’da Jugendstil veya Neue Kunst, Avusturya’da Secessionstil, İtalya’da Stil Floreale aynı düşünceyle oluşmuştur (Seylan, 2005, s.11).

Tasarım eğitimi üzerine ilk okul 1919’da Walter Gropius başkanlığında Almanya’da Bauhaus adıyla kurulmuştur (Gürer, 1992, s.14). Gropius Bauhaus yaklaşımında resim, heykel, mimariyi kombine edebilecek bir el sanatları birliğini oluşturmayı amaçlamıştır. El sanatlarına dayalı bir program geliştirerek yeni yaşam sistemine uygun, güzel ve faydalı objeler ortaya koyabilecek yeterliliğe sahip tasarımcılar ve zanaatkarlar oluşturmayı

hedeflemiştir. Bauhaus hem tasarım eğitiminin hem de güzel sanatların elemanlarını bir araya getirmiştir (Griffith Winton, 2007) <http://www.metmuseum.org/toah/hd/bauh/hd_bauh.htm>(2008, Temmuz 03'de alınmıştır).

Bauhaus endüstri alanındaki gelişmeler ve bu gelişmeler ışığında tasarımcıya olan ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Bauhaus Okulu'nda üretilen ürünlerde fonksiyon önemli bir unsur olarak görülmüş, sadece estetik görünüm dikkate alınmamıştır. Bununla beraber okulda pratikliğin, fonksiyonelliğin ön planda tutulduğu, seri üretimlerin yapıldığı atölyeler yer almıştır. Okul eğitim ve üretim merkezi olmanın yanında tüm konuların konuşulup tartışıldığı bir yer olmuş, mimari, sanat ve tasarım alanında yeni yaklaşımlarda bulunmuş, dönemin tasarım düşüncesini yansıtmıştır.

Bauhaus üslubu mimaride de eskiye dair birçok düşüncüyü reddetmiştir. Buna göre duvarların taşıyıcı özelliği kalmamış, beton, çelik ya da ahşap iskelet tercih edilmiştir. Kale gibi kalın duvarlardan kaçınılmış, iç strüktür, makine yapımı parçalar, mekanik çerçeveler, cam tercih edilmiş, süslemelerden uzak durulmuş, iç mekanlarda tavan göbekleri, silmeler, sütun başlıkları, alınlıklar kullanılmamıştır (Wolfe, 2006, s.17).

Bauhaus işlevcilik kuramını savunmuş, yalnızca yapılma amacına göre çizilmiş nesnede güzelliğin kendiliğinden geleceği vurgulanmıştır (Özsoy, 2003, s.114).

Bu okulda zanaatkar yetiştirmek amaçlanmamış, öğrencilerin yaratıcılıkları desteklenerek, endüstri çağının ihtiyaçlarına cevap verebilecek, sanatçı zevkini yansıtan ürünler ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu anlayışla Bauhaus, ortaya koyduğu ürünlerin yanında okuldaki eğitim anlayışıyla da farklı bir yaklaşım geliştirmiştir. Okulda öğrenciler mecburi hazırlık eğitimini tamamladıktan sonra kendi seçtikleri atölyeleri seçip çalışabilmiştir. Öğrencilerden belirlenen kalıpları ya da öğreticilerinin tarzlarını benimsemek yerine kendi yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini bulmaları istenmiştir.

Bauhaus okulunda, görsel sanatlar ve teknik birleştirilerek öğrencilerin binaların tasarımlarına ve çeşitli iç donanımlarına katkı yapabileceği bir program oluşturulmuştur.

Tasarımın amacını hiçbir zaman gözden uzak tutmamak koşuluyla öğrencilerine hayal güçlerini kullanma ve cesur deneyler yapma imkânı vermiş bir okuldur (Özsoy, 2003, s.114).

Bauhaus Okulu 1933'te Nazi rejimiyle kapatıldıktan sonra öğretmenlerinin birçoğu farklı ülkelere giderek Bauhaus düşüncesini yaymaya çalışmıştır. Bunlardan Josef Albers 1933'de Amerika'ya, Vassily Kandinsky 1933'de Fransa'ya, Paul Klee 1933'de İsviçre'ye, Walter Gropius 1934'de Büyük Britanya'ya, 1937'de Amerika'ya, Laszlo Moholy-Nagy 1934'de Hollanda'ya, 1935'de Büyük Britanya'ya, 1937'de Amerika'ya, Marcel Breuer 1935'de Büyük Britanya'ya, 1937'de Amerika'ya, Herbert Bayer 1938'de Amerika'ya ve Walter Peterhans 1938'de Amerika'ya göç etmiştir <<http://www.bauhaus.de/english/index.htm>> (2008, Temmuz, 03'de alınmıştır).

Bauhaus Okulu'nun sanat eğitime kazandırdığı en önemli yenilik Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersidir. Bu dertse öğrencilerin nokta, çizgi, değer, doku, ışık-gölge, yüzey- hacim, boşluk-doluluk, denge, vurgu, zıtlık, birlik gibi tasarım ilke ve elemanlarını kavrayarak çalışmalarında kullanmaları ve bu yolla yaratıcılıklarını geliştirerek kendilerinde var olan yetiyi keşfetmeleri amaçlanmıştır.

Temel tasarım eğitimi dünyada, “Visual Design”, “Foundation Design”, “Applied Design”, “Introduction Design”, “Gestaltung Lehre”, “Formund Gestalt”, “Designo Communicatione” gibi farklı adlarla uygulanmaktadır (Atalayer, 1994b, s.156, 162).

Dönemin önemli sanatçıları Bauhaus Okulu çatısında toplanmıştır. Bunlar; Walter Gropius, Vasily Kandinsky, Paul Klee, Laszlo-Moholy Nagy, Johannes Itten, Herbert Bayer, Oskar Schlemmer, Josef Albers, Ludvig Mies Van der Rohe, G.Muche, Marcel Bruer, J.Schmidt, Adolf Mayer, H.Scheper, L.Feiningner, Muche, G.Stözl gibi sanatçı ve sanat eğitimcileridir.

Bunlardan Itten Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde öğrencileri ön yargılardan arındıracak bir güdüleme sağlama, araç-gereç ile etkinlik içerisinde alan

seçimine alt yapı hazırlama ve objektif bir bakış açısı için alanla ilgili kuramsal bilgileri vermeyi amaçlamıştır. Akıl ile duyguyu birleştirmeye çalışmış, öğrencilerini gözlem ile elde edilen yapısal özelliklerle düzenlemelere ve geniş malzeme çeşidi ile çalışırken bunların dokusal, yapısal, organik özelliklerini inceleyerek yeni fonksiyonlar, yeni formlar aramalarına yöneltmiştir (Seylan, 2005, s.25).

Tüm bunların ışığında Itten kendisinin düzenleyip programladığı ve uygulamaya başladığı dört aylık bir kurstan sonra, üç aşamalı bir programı içeren bir uygulama yapmıştır. Buna göre birinci aşamada; öğrencilerin sanatsal yeteneklerini ve yaratıcı güçlerini serbest bırakmak, onları ön yargılardan arındırarak, kendi yaşantıları yoluyla deneyerek, hiçbir zorlama yapmaksızın çalışmalarını tamamlamalarını sağlamıştır. Burada amaç; öğrencinin bilinen, önceki kabul görmüş değerlerden sıyrılarak salt kendi çalışmasını ortaya koymasıdır. İkinci aşamada demir, çöp, kağıt gibi farklı özellikteki malzemeleri ve el aletlerini tanımalarını sağlamaktır. Böylelikle öğrenci hem çeşitli özelliklere sahip malzemeleri tanıyacak hem de bu malzemelerde uygulayabileceği farklı teknikleri ve donanımına hakim olacaktır. Üçüncü aşamada ise ileriki eğitimleri için gerekli olan tasarım ilkeleri ve elemanlarının öğretilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda renk ve form yasaları uygulanmıştır. Bu çalışmalara paralel olarak objektif ve sübjektif formlar renklerle çok yönlü olarak geliştirilip desteklenmiştir. Sübjektif konu ve formlar ile hayal gücü beslenmiştir (Gökbulut, 1992, s.35).

Itten dokunma duyusuna yönelik mekan, renk, kompozisyon gibi mimarlık bileşenlerini ele almış, renk teorisi üzerinde çalışmış, renk ve form arasındaki ilişkilere, rengin etkilerine değinmiştir.

Josef Albers de Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini vermiştir. Dersinde bir gün sınıfa bir deste kağıt getirmiş, 1 saat sonra öğrencilerden bu kağıtlardan bir sanat eseri oluşturmasını istemiştir. Öğrenciler kağıttan Gotik şatolar, yatlar, büstler, kuşlar, tren istasyonu gibi muazzam yapıtlar ortaya koymuşlardır. Ancak Albers yapılan uçakları, şatoları beğenmeyip bunların metalden ya da taştan yapılacak çalışmalar olduğunu ifade etmiştir. Çalışmalardan çok fazla zaman ve beceri gerektirmeden oluşturulan kağıttan çadırı

başarılı bulmuş ve “Bu kağıda can vermiş, çünkü kağıt kırılmadan katlanabilir, gerilebilir, iki kenarından tutulup geniş bir alanı örtebilir. Bu kağıttan yapılmış bir sanat yapıtıdır” diye ifade etmiş, kağıdın fonksiyonel yapısına dikkati çekmiştir (Wolfe, 2006, s.7, 9).

Albers öğrenciyi malzemeye baş başa bırakarak öncelikle malzemeyi tanımasını, onun üzerinde düşünmesini, farklı anlamlar yüklemesini istemiştir. Bu doğrultuda Albers salt malzemeyi baz almış, farklı alet ve makinelerden kaçınmıştır. Öğrencilerin daha önceden kullanılmayan malzemeleri kullanmalarını tercih etmiş, bu malzemelerin özelliklerini dikkate alarak farklı kullanım alanları ve yeni tasarımlar yapmalarını istemiştir. Bu yolla öğrencilerin yeni deneyimler kazanmalarını amaçlamıştır.

Moholy-Nagy metal atölyesinin ve temel sanat eğitimin başına getirilmiştir. Temel eğitimde mekan içindeki cisim, hareket ve denge gibi problemlerin üzerinde durarak denemeler yapmıştır. Tellerden, metal parçalarından, cam ve tahtadan meydana getirdiği soyut konstrüksiyonlarla adeta resimlerini üçüncü boyuta aktarmıştır (Naylor, 1993, 145, 146’dan Akt: Akhuy, 1995, s.68).

Moholy-Nagy’nin verdiği derslerin ana temaları; yapım, statik, dinamik etkenler, denge ve mekana yöneliktir. Asimetrik strüktürün statik ve estetik oranları değişik malzemeler eşliğinde çalışılmıştır. Böylelikle öncelik malzemeye değil, strüktürden kurulabilecek biçimin olanakları üzerine yoğunlaşmıştır (Frampton, 1996, s.6). Atölyesinde el işleri ve değerli metallerin işlenmesini bir kenara bırakarak, çelik, alüminyum, nikel gibi metalleri endüstriyel üretim aracı olarak kullanmıştır (Argan, 1962, 36, 40’dan Akt: Akhuy, 1995, s.74).

Klee ise biçimi değil işlevselliği ön planda tutmuş, öğrencilerine doğadaki yaratma sürecini incelemelerini, bilinen biçimleri tekrar etmeyip canlı modelden çalışmayı, en baştan ve yaratma sürecine doğru yönelmelerini istemiştir (Türk, 2001, s.53). Klee ve Kandinsky müzisyen olmalarının da etkisiyle müzikle ilişkilendirmeler yapmışlar, sesi renk ile, rengi ses ile ifade etmeye çalışmış, duyu organlarını nasıl etkilediği üzerinde durmuştur.

Kandinsky renk sistemleri ve dizilerini incelemiş, renk-biçim, renk-espas ilişkisi üzerinde durmuştur. Mavi ile sarının, yeşil ile kırmızının, siyah ile beyazın düştüğü renkler üzerinde çalışmış, öğrencilerine kare, üçgen, daire ile sarı, kırmızı ve mavi renklerini kullanarak görsel kümeler oluşturmalarını istemiştir. Trompet sesini üçgene benzetererek en mükemmel form ve kozmik gücün simgesi olarak ifade etmiştir <[http:// www.nedir.net/ ext.phbm](http://www.nedir.net/ext.phbm)> (2007, Temmuz, 24'de alınmıştır).

Kandinsky rengi, renk tonunun sıcak-soğukluğu ve açık-koyuluğu ile değerlendirmiştir. Sıcak ya da soğuk renk aynı zamanda açık ya da koyudur. Buna göre sıcak unsurlar izleyiciye doğru ilerler ve ona erişmeye çalışır. Soğuk renkler ise izleyiciden uzaklaşır. Rengin sığağa ya da soğuğa eğilimi aynı zamanda bir içsel önem ve anlam taşır (Soykan, 1995, s.136).

Kandinsky formun temel elemanları ve duvar resmiyle ilgili iki ders yürütmüş, formun temel bir dili olarak geometrik figürleri kullanmıştır. Klee de Kandinsky gibi öğrencilerine nasıl ve ne çizip boyayacaklarını öğretmek yerine, sanatçının yaratma sürecinde başlangıç noktasına kendisini koyması gerektiğini ve bu sürecin kesintiye uğramaması gerektiğini savunmuştur (Seylan, 2005, s.31).

Ülkemizde Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersi ilk kez Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nda verilmeye başlamıştır. Okulda derslerin işlenişi ve verilen program Bauhaus ekolü doğrultusunda hazırlanmıştır. Program Almanya'daki ve Türkiye'deki öğretim elemanlarının ortak katılımıyla oluşturulmuştur. Bauhaus ekolünde olduğu gibi fonksiyonelliğin ve tasarımın ön planda tutulduğu ürünleri üretebilecek, yaratıcı, sorgulayıcı bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Adolph Schneck Türkiye'de Temel Sanat Eğitimi dersinin temelini atan kişidir. Bütün sanat eğitimi veren alanlarda eğitimin, temel sanat eğitimi ile başlamasını ve 1 yıl boyunca temel ders olmasını ve öğrencilerin ikinci sınıfta bu derste başarılarına göre bölüm tercihlerini yapmalarını önermiştir. Hatta 2.sınıf programlarının 1.sınıf programını takiben yapılmasını da önermiştir. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu da bu öneriyi

kabul etmiştir (Erim, 1999, s.7). Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu 1982 yılında Güzel Sanatlar Fakültesi adı altında Marmara Üniversitesi'ne bağlanmıştır.

2.3. Temel Sanat Eğitiminin Amaçları

Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi öğrencilere üst sınıflarda alacağı dersler ve yapacakları çalışmalar için bir hazırlık eğitimi niteliğindedir. Öğrencilerin, sanatın temel ilke ve elemanlarını öğrenerek, kendilerini ifade etmeleri, yaratıcılıklarını geliştirmeleri, teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak yeni formlar oluşturmaları, disiplinler arası ilişkilendirmeler yapmaları, araştıran, sorgulayan, üreten bireyler olmaları amaçlanır. Bu doğrultuda ortaya koyduğu ürünlerde görsel tasarım ilkeleri ve elemanlarını kullanarak estetik ürün ortaya koymaları, görsel ifade gücünü geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencilerin problemlere çok yönlü bakmaları, yeniliklere açık olmaları hedeflenir.

Temel sanat eğitimi bireyin görsel kişilik gelişimini sağlamakla beraber, plastik değerleri kavramasını, duyu algılarını geliştirmesini, tasarım ilkeleri doğrultusunda yeni formlar ortaya koymasını ve nesneler arasında bağlantılar kurmasını amaçlar.

Bir başka ifadeyle temel sanat eğitiminin amaçları;

- Kişinin yaratıcılığını geliştirmek
- Düşüncelerine, imgelerine estetik değer kazandırmak
- Estetik duyarlılığı çalışmalarına yansıtmasını sağlamak (Yüksel, 1998, s.22).

Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersi, öğrencinin tüm uygulama ve teorik derslerle tanımlamalar yapma, malzemeleri kullanma, bir formal organizasyonu oluşturma, ifade ve iletişim sağlama sürecine girmesine yardımcı olurken, görsel ifade gücünü geliştirir. Öğrencinin görsel ifade gücünün artırılması için görsel dilin gelişmesi gerekir. Çünkü görsel dil ve ifade öğrenilmeden görsel düşünce gelişmez. Ayrıca görsel dil, görsel düşüncenin yerleşmesi için olduğu kadar, görsel diyalogun kurulması için de gereklidir (Gürer, 1990, s.21).

Üniversitelerde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde öğrenciye 2 ve 3 boyutlu çalışmalarla sanatın ilke ve elemanlarının kavratılması amaçlanır. Böylelikle öğrenciler nokta, çizgi, biçim (form), doku, renk, ton gibi unsurları öğrenerek farklı malzemeler kullanma ve yeni formlar oluşturma konusunda beceri sahibi olurlar. Ayrıca öğrenciler ileriki yıllarda göreceikleri dersler için de alt yapı oluşturarak görsel ifade güçlerini geliştirirler. Temel sanat eğitim/temel tasarım dersinde öğrenciler tasarım elemanları; nokta, çizgi, doku, leke, form-biçim, renk, valör (değer) ile tasarım ilkeleri; ritm, denge, vurgu, kontrast (zıtlık), birlik ve çeşitliliği uygulamalar yaparak kavrarlar (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.53).

Temel sanat eğitimi ya da temel tasarım adı altında piyasada yer alan kitaplar ve mevcut literatür incelendiğinde tasarım elemanları ve ilkeleri konusunda birtakım karışıklıkların olduğu belirlenmiş, bazı kaynaklarda tasarım elemanları ile ilkelerinin iç içe geçmiş olduğu görülmüştür. Örneğin boşluk-doluluk konusu kimi kaynaklarda tasarım elemanları içerisinde yer alırken, kimi kaynaklarda ise sanatın ilkeleri içerisinde yer almaktadır. Bu durumda mevcut kaynaklarda bir kavram karmaşasının olduğunu söylemek mümkündür. Bu konu mevcut literatürün haricinde bu dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan bire bir görüşmelerde de irdelenmiş, kaynakların birbiriyle örtüşmediği öğretim elemanları tarafından da dile getirilmiştir. Araştırmada literatürde yer alan tüm kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış, kaynaklar incelenerek bu konuda ortak bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Tasarım elemanlarını; nokta, çizgi, leke, yön, ölçü, form-biçim, doku ve renk olarak gruplamak mümkündür. Tasarım ilkelerini ise; tekrar, hareket- ritm, kontrast, koram, birlik, vurgu, boşluk-doluluk, değişiklik (çeşitlilik) ve denge olarak gruplamak mümkündür. Bunlar “Tasarım Elemanları ve İlkeleri” başlığı altında ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

2.4. Tasarım Elemanları ve İlkeleri

Tasarım parçaların bir bütün oluşturacak şekilde düzenlenmesidir (Hurwitz ve Day, 1995, s.278). Mittler (1994) sanatın kendi dilini kullandığını, bu dil içerisinde ise kelimelerin görsel elemanlara ve prensiplere eşdeğer olduğunu belirtirken, prensiplerin; elemanların yerleştirilmelerinde bir rehber görevi üstlendiğini ifade etmiştir (s.25). Bu doğrultuda aşağıdaki tasarım elemanlarını inceleyebiliriz.

2.4.1. Tasarım Elemanları

2.4.1.1. Nokta

Gözün algılayabileceği en küçük öğedir. Hiçbir yön belirtmeyen, boyutları olmayan, tek başına görsel bir değer taşımayan bir özelliktedir. Ancak serbest uygulanmış noktalar bir grup veya bir yayılma içerisinde bulunduğunda yüzey üzerinde bir gerilim ve görsel enerji değişikliği yaratır (Gürer, 1990, s.24).

Noktaların sıklığı ve seyrekliği, yönleri, üst üste binme ve kesişmeleri, biçimsel karakterleri hareket, derinlik, ışık-gölge algıları oluşturur, yüzey üzerinde biçimsel ifadeler ve anlamlı mesajlara dönüşür (Deliduman ve İstifoğlu, 2006, s.16). Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinde öğrenciler noktayı çok yoğun olarak kullanarak koyu, seyrek olarak kullanarak açık değer elde ederler. Bu uygulamalarla yüzey üzerinde iki boyutlu ve üç boyutlu düzenlemeler yaparlar. Öğrenciler çizgi ve noktayı bir arada kullanarak çeşitli kompozisyonlar oluşturur. Farklı boyutlarla ve aralıklarla düzenlenmiş nokta ve çizgilerle oluşturulan kompozisyonlar, insan duyuları üzerinde hareket, derinlik, boyut, canlılık etkisi uyandırır.

2.4.1.2. Çizgi

İki nokta arasındaki iz ya da belirleyici hat olarak ifade edilebilir. Dinamik bir ifade olarak algılanır. Görsel anlatımın ikinci ifade aracı olarak belirtilebilir.

“Tasarım elemanı olarak çizgi, tek başına yüzey ve hacim etkisi olmayan, bulunduğu yere göre ince, uzun ve belli yolları izleyen görsel değerlerdir” (Say ve Balcı, 2002, s.10). Çizgiler kullanılma biçimlerine göre çeşitlilik gösterir. Konumlarına göre; yatay, dikey veya diyagonal, biçimlerine göre; düz, eğri, kırık, şiddetlerine göre; kalın, ince, tonlarına göre; açık, koyu, etkisine göre; aktif, dinamik, pasif, statik etken, edilgen, yoğunluğuna göre; sık, seyrek, yalın, girift gibi (Klee, 1986, s.59). Öğrenciler farklı özelliklerdeki araç-gereçlerle açık-koyu değerlerde yüzey düzenlemeleri yapar. Çizgi uygulama şekliyle kalınlaşıp incelerek, sıklaşıp seyrek biçimde düzenlenerek ritim etkisi uyandırır.

Koyu ve kalın çizgiler daha çarpıcı bir izlenim verirken, yatay çizgiler sükunet, zikzak çizgiler ise hareket ve heyecan duygusunu verir. Diyagonaller, yönsel itme güçlerinin, yatay ve düşeylere doğru kararsızlığın bir hareketi olarak nitelendirilebilir (Deliduman ve İstifoğlu, 2006, s.19).

2.4.1.3. Leke

Leke, yüzey üzerinde ışığın etkisiyle ortaya çıkan ton değerleridir. Bu değerler açık, orta ve koyu tonlarıdır. Çeşitli tonlamalardan oluşan bu lekeler bir rengin kendi içerisindeki tonları olabileceği gibi, farklı renklerin birbirleriyle olan ton ilişkileri şeklinde de görülebilir (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.57). Lekelerin açık-koyu dağılımları nesnelerin algılanmasını sağlamaktadır.

2.4.1.4. Yön

Yön konusunu yatay, düşey ve diyagonal olmak üzere 3 grupta değerlendirmek mümkündür. Birbirine paralel ve zıt olarak düzenlenen yönler insan zihninde farklı etkiler uyandırmaktadır.

Diyagonal doğrultular yöne bağlı itme güçlerinin yatay ve düşeylere doğru bir hareketi olarak nitelendirilir (Gürer, 1990, s.26).

2.4.1.5. Ölçü

İki büyüklük arasındaki nitelik ve nicelik yönünden ilişkiyi ifade eder. Nesnelerin ölçüsü önceki bilgilerimiz, büyüklüğü, parlaklığı, diğer nesnelerle ilişkisi ve düzenlenişi açısından değerlendirilir ve değişkenlik gösterir.

2.4.1.6. Form- Biçim

Form ve biçim birbirleriyle karıştırılmakla beraber aslında farklı özellik gösterir. Form; nesnenin dış hatlarının (konturlarının) oluşturduğu yüzeydir ve üç boyutlu olarak ele alınır. Biçim ise sadece iki boyutlu olarak değerlendirilir ve çizgisel olarak ifade edilir.

Bir başka ifadeyle biçim, çizgi ile sınırlandırılmış veya renk, ton gibi farklı değerlerle belirlenmiş bir alan olarak tanımlanabilir. Çevre çizgileri ile belirli bir duruma gelen bir görüntü, biçime sahiptir (Gökaydın, 2002, s.85).

2.4.1.7. Doku

Nesnelerin duyu organlarımızla üzerinde bıraktığı, gözümüzle algılayabildiğimiz, dokunarak hissettiğimiz etkidir. Dokuları doğada kendiliğinden var olan tabiattaki varlıkların kendi yapısı içerisinde bulunan doğal dokular ve insanlar tarafından yapılmış nesnelerde var olan dokular olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Ağaç gövdeleri, çeşitli hayvanların derileri, portakal kabuğu, yaprakların yüzeyleri gibi birçok doku örneğini doğada görmek mümkündür. Tekstil ürünleri, çeşitli metal levhalar, camlar gibi insanlar tarafından üretilen birçok nesnede de yapay dokuyu görebiliriz.

Yapay ve doğal dokuların yanı sıra anlık hareketlerle ortaya çıkan dokular da mevcuttur. Denize atılan taşın su yüzeyinde oluşturduğu etki gibi. Doku çalışmaları insan duyuları üzerinde farklı etkiler uyandırmaktadır. Yumuşak dokulu cisimler insana sükunet ve rahatlık hissini verirken, sert dokulu cisimler hareketlilik hissini verir. Sert dokular insanı uyanık tutar, azim ve iradesini destekleyerek, heyecan yaratır (Güngör, 1983, s.28).

Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde öğrencilerin atölyeye doğal-yapay farklı objeler getirerek etüt çalışması yapması ve doku örneklerini araştırması sağlanır. Öğrencilerce objelerin doku yapıları siyah-beyaz ve renkli olarak etüt edilir. Etüt edilen doku yapılarının kompozisyon ilkelerine bağlı olarak yüzey düzenlemesi yapılır.

2.4.1.8. Renk

Renk, ışığın cisimlere çarptıktan sonra yansıyarak gözümüzde bıraktığı etkidir (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.60). Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde renk konusunda yapılan uygulamalar genellikle benzerlik göstermektedir. Öncelikle ana renkler tanıtılarak, bunlardan elde edilecek ara renkler, kontrast renkler, rengin açık-koyu değerleri, sıcak ve soğuk renkler ve 6'lı ya da 12'li renk skalası gibi benzer uygulamalar yer almaktadır.

Önce de belirtildiği gibi günümüzde öğrencilerden genellikle benzer uygulamalar beklenirken, Bauhaus döneminde öğrenciler bu konuda daha özgür bırakılarak aynı konular çerçevesinde farklı uygulamalar ortaya koyabilmekteydi. Bu dönemde öğretmenler de renk konusunda bireysel hareket ederek, tek bir programa bağlı kalmıyordu (Seylan, 2005, s.140, 141).

Renk, tasarımlarda bütünlük etkisinin sağlanmasında önemli kompozisyon öğelerinden birisidir. Kullanılan renkler arasında bütünlüğü sağlayan, diğer renklere oranla daha fazla yüzey kaplayan hakim renk kullanılır. Ayrıca renk ile form arasındaki ilişkide önem taşımaktadır. Bazı renkler bazı formlarla birleşince değerleri kuvvetlenir. Örneğin sarı renk üçgen form içinde, mavi renk dairesel form içinde güçlü etki yaratır (Say ve Balcı, 2002, s.36).

Renklerin insan psikolojisi üzerinde de çeşitli etkileri bulunmaktadır. Kırmızı gerginlik, aşk, harekete geçirme ve heyecan etkisi yaratır. Mavi denizin, gökyüzünün rengidir. Sonsuzluk, özgürlük ve rahatlık hissi uyandırır. Sarı sıcak renkler içerisinde yer

alır. Işığ, güneş ifade eder, hastalığın sembolüdür. Yeşil doğanın rengidir. Özellikle İslâm toplumlarında yoğun olarak kullanılmıştır. Yeniden doğuşu, huzuru, sükuneti ifade eder.

Turuncu kırmızıya benzer özellikleri olmasına karşın onun kadar etkili değildir. Canlılık, hareketlilik ve sıcaklığın sembolüdür. Soğuk renkler sınıfına giren mor hüznü, içine kapanıklığı ve karamsar duyguları ifade eder. Renk olarak kabul edilmese de siyah ve beyazın da insan üzerinde çeşitli etkileri bulunmaktadır. Siyah, yas, matem ve hüznü yansıtır. Resmiyeti ve hâkimiyeti ifade eder. Beyaz ise saflığın, temizliğin rengidir.

Renkler ana ve ara renkler olmak üzere iki grupta incelenecek olursa ana renkler; hiçbir rengin karışımıyla elde dilmemiş doğada var olan sarı, kırmızı ve mavidir. Ara renkler ise; üç ana rengin karışımıyla elde edilen turuncu, yeşil ve mordur. Renk çemberinde sarı ve moru dik olarak kestiğimizde çemberin sağ tarafı sıcak renkleri (sarı, kırmızı ve turuncu), sol tarafı ise soğuk renkleri (mavi, yeşil, mor) ifade etmektedir.

Sıcak renkler mekan içerisindeki yerleşmelerine göre öne çıkma hissini verirken, soğuk renkler de geri çekilir, daha uzaktaymış gibi algılanır (Gürer, 1990, s.39). Sıcak renkler insan psikolojisi üzerinde canlılık, hareket, sevinç etkisi uyandırırken, soğuk renkler durgunluk, rahatlık hissi verir.

Renk çemberinde çapın iki ucundaki renkler kontrast renklerdir.

Kırmızı → Yeşil (Mavi + Sarı)

Sarı → Mor (Kırmızı + Mavi)

Mavi → Turuncu (Sarı + Kırmızı)

Renk kontrastları; açık-koyu kontrastı, sıcak-soğuk kontrastı, yalın renk kontrastı ve tamamlayıcı renk kontrastı olmak üzere 4 grupta değerlendirilir. Açık-koyu renk kontrastı; aynı rengin farklı ışık değerleriyle bir arada kullanılmasından oluşur. Açık mavi ile koyu mavinin bir arada kullanılması gibi.

Sıcak-soğuk renk kontrastı; sıcak (sarı, kırmızı, turuncu) ve soğuk renklerin (mavi, yeşil, mor) aynı kompozisyon içerisinde bir arada kullanılmasıyla oluşturulur. Böylelikle resimde denge sağlamak amaçlanır.

Yalın renk kontrastı; renklerin bir başka renk ile karıştırılmadan yüzey üzerinde uygulanmasıyla oluşturulmaktadır (Deliduman ve İstifoğlu, 2006, s.49). Tamamlayıcı renk kontrastı; zıt renkler birbirleriyle karıştırılarak kullanıldıklarında birbirlerine değer olarak yaklaştıkları için tamamlayıcı özellik kazanırlar. Kırmızının tamamlayıcısı yeşil, sarının tamamlayıcısı mor, mavinin tamamlayıcısı turuncudur (Say ve Balcı, 2002, s.57).

Renk ile ilgili birkaç konuya daha değinmek gerekirse; nüans; ana renklerin birbiriyle ilişkisinde ortaya çıkan değerlerdir. Ton; herhangi bir rengin nötr renkler olarak adlandırılan siyah-beyaz ile karışımından oluşan değerlerdir. Kroma; bir rengin matlık, parlaklık şiddetini, gücünü belirtir (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.62, 65). Valör; rengin üç temel özelliğinden birisidir. Valör herhangi bir rengin en açıkından en koyusuna kadar tüm değerleridir (Brommer, Horn and George, 1985, 57'den Akt; S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.65). Seçilen bir rengin, siyah, beyaz gibi nötr renkler ve diğer birçok renkle karışımı ile ortaya çıkan ve çok değişik renk değerlerinden oluşan bir renk yelpazesidir (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2001, s.65).

2.4.2. Tasarım İlkeleri

2.4.2.1. Tekrar

Benzer öğelerin yinelenmesinden oluşur ve ritmin oluşmasının ön koşuludur. Tekrarlar renk, biçim, yön, çizgi, doku, değer gibi birçok yönden değerlendirilir. Tekrar sadece belli bir biçimle değil, biçimin düzenlenmesiyle oluşturulan birimin yinelenmesiyle de oluşur.

Tekrarlar tam tekrar, değişken tekrar ve aralıklı tekrar olmak üzere 3 grupta değerlendirilir. Tam tekrar; formların, ölçü, biçim, renk, değer ve doku yönünden aynı olması, yön ve aralıklarının eşit olmasıyla oluşur. Birbirinin aynı olmasıyla beraber,

aralarında küçük farklılıklar olan cisim ve biçimlerin oluşturduğu tekrarlara ise değişken tekrar denmektedir. Aralıklı tekrar; birden fazla formun belirli aralıklarla birbirinin tekrarı olarak düzenlenmesidir (Deliduman ve İstifoğlu, 2006, s.27).

2.4.2.2. Hareket- Ritim

“Hareket, sanatta ritmi meydana getiren temel öğedir. Hareketin olmadığı yerde ritimden söz edilemez” (Say ve Balcı, 2002, s.45). Eser üzerinde çizgide, boyutta, yönde, renkte hareketi görmek mümkündür. Birbirine kontrast renklerle, çizgilerin ve biçimlerin yönlerini değiştirerek, açık-koyu değerler kullanarak, formların farklı boyutlarını kullanmak eser üzerinde hareket sağlar. Bu tip uygulamalar eseri monotonluktan kurtarır.

Ritim, tasarım üzerinde izleyicinin göz hareketlerini kontrol edebilmek için, benzer veya farklı elemanların düzenli tekrarı ile oluşturulan özel vurgulardır (Zelanski and Fischer, 1996, s.41). Renkte, yönde, biçimde düzenli tekrarı görmek mümkündür. İnsan hayatı ve doğada da düzenli tekrar söz konusudur.

Ritim, tasarımda hareketliliği sağlayan birleştirici ve bütünleştirici bir unsur teşkil eder. Bütün güzel sanatların temelini, özünü meydana getirir ve ritmin olmadığı yerde düzensizlik ve hareketsizlik vardır. Ritim her şeyden önce düzenli bir tekrardır ve sanat eserinin tümünün kolayca algılanmasına yardım eder (Boydaş, 1994, s.117). Tasarımda yer alan formlar arasındaki sistemli tekrarlar, ara boşluklarının farklılıkları, yüzey-mekan üzerindeki dağılımlarında uyumlu yumuşak geçiş ve bağlantıları, gruplaşmaların sayısı, gücü ritim olgusuyla açıklanmaktadır (Say ve Balcı, 2002, s.12).

2.4.2.3. Kontrast (Zıtlık)

Zıtlık; renk, biçim, yön, çizgi, doku, değer gibi çeşitli yönlerden karşıtlıkların aynı eser üzerinde yer almasından oluşur. Bu gibi unsurlardan oluşan farklılıklar çeşitliliği doğurur. Eser üzerinde oluşan kontrastlar eseri daha hareketli kılar ve monotonluktan kurtarır. Sıcak renklerin yanında soğuk renkler, yatay vurgulara karşı dikey vurgular, açık değerlerin yanında koyu değerler gibi düzenlemeler eser üzerinde daha çok ilgi uyandırır.

2.4.2.4. Koram

Koram; eserde yer alan elemanların derecelenmesiyle oluşan tekrarları ifade eder. Bu tekrarlar belli bir ölçüye göre oluşur ve biçim, renk, doku, değer gibi çeşitli yönlerden görülebilir. Koram; merkezsiz koram ve çevresel koram olmak üzere iki grupta değerlendirilir. Bir merkez çevresinde oluşmuş bir ya da daha fazla korama ise merkezsiz koram denir. Eğer tasarımı oluşturan öğeler bir çevre oluşturacak şekilde kademelenmişlerse buna da çevresel koram adı verilir (Divanlıoğlu, 1997, s.101).

2.4.2.5. Birlik

Birlik; yüzey üzerinde tasarım elemanlarının tümünün, tasarım ilkeleri doğrultusunda estetik bir bütünlük oluşturmalarıdır (S. Buyurgan ve U. Buyurgan, 2001, s.70). Yüzey üzerindeki düzenlemelerde geçiş birleşmeyi ifade eder. Örneğin siyah ile beyaz arasında kullanılan griler iki karşıtlık arasındaki geçişi sağlar. Geçiş ve karşıtlığın bir arada kullanılmasıyla değişkenlik ve egemenlik meydana gelir. Egemenlik dengeyi sağlar, değişkenlik de ilgiyi artırır (Gürer, 1990, s.89).

Farklı elemanlar bir arada belirli bir düzen içerisinde kullanılarak birliği oluşturur. Boydaş (1994)'a göre bir sanat eserinin birlik içinde olması gerektiği konusunda tüm estetisyenler hemfikirdir. Çünkü birlikten uyum doğar. Birlik fikrinin ortaya çıkışında yeryüzü olayları, nesnelerin yapısı sanatçıyı etkiler. Örneğin salyangoz form ve fonksiyon bakımından uyum ve birlik içindedir. Fonetik sanatlardan şiirde, vezin ve kafiye, musikiye değiştirici işaretler ve tekrarlar birliğe hizmet edici unsurlardır (s.117).

2.4.2.6. Vurgu

Vurgu, bir sanat çalışmasında öncelikle ilk dikkat edilecek unsuru teşkil eder (Chapman, 1992, s.57). Yüzey üzerinde yapılan düzenlemede, eser üzerinde belirli parçaların daha çok dikkat çekmesi ve daha baskın olması esasına dayanır. Sanatçı eser üzerinde dikkat çekmek istediği kişi, konu, ya da çeşitli bir unsur üzerinde vurguyu

kullanır. Bunu yaparken kimi zaman esere hakim olan rengin zıttı bir renkle, dikey vurguların hakim olduğu bir eserde yatay bir vurguyla ya da ışık değerini artırarak yapar.

2.4.2.7. Boşluk- Doluluk

Eser üzerinde yapılan düzenlemelerde yapılan tekrarlar monotonluk yaratır. Düzenlemelerde mekan ve kitleler arasında farklı büyüklükte aralıklar kullanılarak her birimin daha çok dikkat çekmesi sağlanır. (Güngör, 1983, s.4). Yüzey üzerine yapılan düzenlemelerde denge sağlanabilmesi için aralık ilkesinde olduğu gibi boşluk ve doluluk ilkesi dikkate alınmalıdır (Deliduman ve İstifoğlu, 2006, s.31). Bir başka ifadeyle yüzey üzerinde yer yer düzenlemelere gidilmeli yer yer de boşluklar bırakılmalı, eser üzerinde vurgulara, harekete yer verilmelidir. Bu yolla eserde canlılık ve dikkat çekicilik sağlanabilir.

2.4.2.8. Değişiklik (Çeşitlilik)

Değişiklik bir başka ifadeyle çeşitlilik zor ve karmaşık ilişkiler oluşturma yoluyla elemanlar arasında bütünlük, birlik yaratma olgusudur (Mittler, 1994, s.42). Eser oluşturulurken biçimlerin, renklerin, açık-koyu değerlerin, yön gibi çeşitli unsurların tekrar ediyor olması eser üzerinde monotonluk yaratır. Bu gibi unsurlar üzerinde yapılan değişiklikler eseri hareketli kılar, ilgi uyandırır. Zıtlık yaratan elemanların bir arada kullanılmasıyla çeşitlilik oluşturulur ve ilgi çekici bir tasarım ortaya çıkarılmaya çalışılır (Chapman, 1992, s.59).

2.4.2.9. Denge

Eserde yer alan elemanların, aynı oranda yer alması ve düzenlenmesi esasına dayanır. Örneğin açık değerlerin yer aldığı bir kompozisyonda koyu ve orta değerlerin de kullanılması, sıcak renklerin yanı sıra soğuk renklerin de eser de yer alması gibi. Eser üzerinde eşit oranda uygulamaların, unsurların kullanılmasının aksine zıtlıkların yer alması

da dengeyi oluşturur. Denge; biçim, yön, aralık, renk, ışık-gölge, oran, doku gibi yönlerden sağlanabilir.

2.5. Öğretim Yöntemleri

Öğretme; bireyin bilgi, beceri, tutum, ideal, takdir etme gücü geliştirmesini sağlama ve gerçekteştirmedir. Bir başka ifadeyle gelişmiş bir becerinin, iyi planlanmış zamanın, dikkatli bir hazırlığın ve sistemli bir uygulamanın ürünüdür (Woodruff, 1961, 29'dan Akt; Bilen, 1996, s.31). Başarının sağlanmasında öğretimde kullanılan yöntemlerin payı büyüktür. Yöntem; öğretimde belirlenen hedeflere ulaşmak, istenilen davranışları öğrencilere kazandırmak için belirlenen konuları öğrenmek için seçilen düzenli yol olarak ifade edilebilir. Teknik ise; öğretim yöntemlerini uygulamaya koyma biçimidir (Demirel, 2003, s.275). Konuya ilişkin olarak mevcut literatür tarandığında çeşitli kaynaklarda öğretim yöntem ve tekniklerinin iç içe geçmiş olduğu, bazı yöntemlerin çeşitli kaynaklarda teknik olarak yer aldığı görölmüştür. Öğretimde kullanılan yöntemler aşağıda genel olarak kısaca açıklanmıştır:

2.5.1. Anlatım Yöntemi

Öğretmen merkezli bir öğretim yoludur. Öğretmenin konuya ilişkin bilgileri öğrencilere aktarması esasına dayanır. Bu öğretim yöntemi öğretmen merkezlidir ve geleneksel eğitim anlayışında yaygındır. Burada öğretmen aktif, öğrenci pasif konumdadır.

2.5.2. Tartışma Yöntemi

Bir konu üzerinde öğrencileri düşünmeye yöneltmek, iyi anlaşılmayan noktaları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Demirel, 2003, s.68). Tartışma yönteminde grup etkinliği söz konusudur ve az sayıda öğrencinin bulunduğu sınıflarda daha etkilidir. Sanat eğitiminde tartışma yönteminin kullanılması;

öğrencinin kendini özgürce ifade edebilme alışkanlığını kazanmasına, derse aktif olarak katılabilmesine, sınıf içi etkileşimin artırılmasına katkı sağlar.

2.5.3. Örnek Olay Yöntemi

Örnek olay inceleme, örnek problem çözme ya da örnek olay isimleriyle adlandırılan, belli bir noktaya ağırlık verilerek uygulanan bir öğretim yöntemidir. Sosyal ilişkilerle ilgili durumu, bir problemi, bir olayı inceleme, olayın nedenlerini ortaya çıkararak, çözüm yolları önerilmek istendiğinde olayı genel bir hava içerisinde ve problem merkeze alınarak tartışılması esasına dayanır (Bilen, 1996, s.133).

2.5.4. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi

Demonstrasyon bilgi edinmek, ilgi uyandırmak ve çalışma standardı geliştirmek, göze ve kulağa aynı anda hitap etmek suretiyle bir işin nasıl yapıldığını göstermek için başvurulmuş bir gösteri tekniğidir. Dinleyiciye hem görebilecek hem de duyabilecekleri bir ortamda materyalin tanıtıldığı, yeniliklerin sınıfa gösterildiği, ilke ve uygulamaları açıklayan gösterilerle konunun açıklandığı bir tekniktir (Bilen, 1996, s.125, 126). Yazılı ve sözel öğretimden daha etkilidir. Atölye çalışmalarında çoğunlukla tercih edilen, bilgilerin kalıcı olmasının sağlayan bir yöntemdir. Hem görerek hem de işiterek öğrenmeyi sağlayarak, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini ders üzerinde yoğunlaştırmalarını sağlar. Yapararak ve yaşayarak öğrenme imkânı oluşturulur.

2.5.5. Problem Çözme Yöntemi

Bir problemin değişik boyutlarıyla ele alınması, formüle edilmesi, problemin çözümü için gerekli verilerin toplanması, değerlendirilmesi, eldeki imkân ve araçların problemin çözümünde etkili olarak kullanılması gibi süreçleri içeren bir yöntemdir (Gömlüksiz, 2004, s.134). Problem çözme tekniği kişilere başarıları ve başarısızlıklarından yararlanarak öğrenme şansını vermekte, yaparak, yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir (Bilen, 1996, s.123). Öğrenciyi aktif kıldığı için atölye çalışmalarında

öğrencilerin eleştirel düşünme, karar verme, sorgulama ve ilişkilendirmeler yapma alışkanlığını kazanmasına olanak sağlar.

2.5.6. Soru-Cevap Yöntemi

Öğretmenin konuya ilişkin olarak hazırlamış olduğu soruları öğrencilere sorarak, öğrencilerin cevaplaması esasına dayanır. Bu yolla öğrenciler aktif kılınmaya çalışılır. Bu yöntem öğrencileri düşünmeye yönelterek, düşüncelerini kendi söz dağarcığı ile ifade edebilmelerine olanak sağlar. Öğretmen açısından ise bilinmeyen konuların ortaya çıkarılmasına, konuların pekiştirilebilmesine imkân sağlayarak öğretmenler için geri dönüt sağlar. Dersin işleniş sürecinde öğrenciler de öğretmene ve sınıf arkadaşlarına sorular yöneltebilmelidir. Atölye çalışmalarında bu yöntemin tercih edilmesi, konuya ilişkin olarak farklı yaklaşımların, uygulama tekniklerinin ve ifade biçimlerinin ortaya çıkarılmasına, öğrencilerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine imkân verir.

2.5.7. Gözlem Gezisi Yöntemi

Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen geziye ilişkin faaliyetlerin tümü gözlem gezisi yönteminin kapsamına girmektedir (Küçükahmet, 2004, s.64). Gözlem belli bir amaç dâhilinde öğrencide hedeflenen davranışları gerçekleştirmek için belirlenen plan içerisinde gerçekleştirilir. Sanat eğitimi alanında öğrencilerin özellikle müzelere ve sanat galerilerine giderek sanatsal faaliyetleri takip etmesi, ders süresince işlemiş oldukları konuların pekiştirilmesini sağlamaktadır.

Bireylerin hem duyuşsal, hem devinişsel, hem de bilişsel yönden eğitilebilmeleri için müzelerin uygun mekanlar olduğu kabul edilmektedir. Müzeler günümüzün en popüler iletişim ve bilişim kaynağı olan web sitelerini ve onları ulaştıran bilgisayarları da kullanarak kültüre ve sanata katkı yapmaktadır. Yine bu yolla öğrencilere ve öğretmenlere sanat eğitimi konusunda yardımcı olmaktadır (Buyurgan, Mercin, 2005, 61-63). Görsel sanatlar eğitiminde görmek, yaratıcılığın teşvik edilmesinde ve uygulama yapma isteği uyandırması bakımlarından önemlidir. Öğrencilere sadece anlatılarak verilen bir görsel

sanatlar eğitimi eksik kalır. Bireyin sanat eseriyle doğrudan karşı karşıya gelmesi, eser üzerindeki sanatın ilke ve elemanlarını, güzeli, estetik değerleri görebilmesine ve tanımlamasına yardımcı olur. Öğrenciler kapalı sınıf ya da sanat odası atmosferinden uzaklaşarak daha canlı, yaşayarak ve deneyim edindiren bir ortamda resim derslerini gerçekleştirme fırsatı bulur (a.g.e., 2005, 106-107).

2.6. Temel Sanat Eğitiminde Kullanılan Yardımcı Öğretim Yöntemleri

Bu konuya ilişkin olarak mevcut literatür tarandığında ve yapılan araştırmalar incelendiğinde elde edilen 3 kaynakta Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinde kullanılan yardımcı öğretim yöntem ve teknikleri aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Gökbulut (1992) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında TSE/TT dersinde yaygın olarak kullanılan teknikler; çizim teknikleri, boyama teknikleri, etüt-yorum ilişkisi, desen, kolaj ve metamorfoz olarak belirtilmiştir. TSE’de çizim tekniklerinde en yaygın olarak çeşitli kalınlık ve incelikte, yumuşaklık ve sertlikte kurşun kalemler kullanılarak farklı etkiler elde edilmektedir. Kurşun kalemin yanı sıra füzeler, mürekkepler, tarama uçları, kuru boyalar, gazlı kalemler sıkça kullanılmaktadır. Çeşitli uygulamalarda bu malzemeler bir arada kullanılarak farklı etkiler elde edilmeye çalışılmaktadır.

Boyama tekniklerinde çizgisel etkiyle birlikte, leke, doku ve renk gibi görsel anlatım elemanları, yaygın olarak sulu boya, mürekkep, guaj ve pastel gibi malzemelerle gerçekleştirilmektedir. Etüt-yorum ilişkisinde (nesne-soyut ilişkisi) etüt, görsel algılamının güçlendirilmesi için tercih edilmektedir. Desen ise görme yetisini ölçmede ve geliştirmede tercih edilmektedir. Doğayı, nesneleri ve özellikle insanı tanıma, insandaki oranları kavrama ve kullanma eğitimi desenle desteklenmektedir. Desen bilgisi kapsamında kompozisyon, oran-orantı, çizgi değerleri, ritim, derinlik, hareket, yön, form, anatomi, denge konuları ele alınarak değerlendirilmektedir.

Desen, temel sanat eğitiminde olduğu gibi sanat eğitiminin, görsel eğitimin her aşamasında sonu belirleyen başlangıç bölümünü oluşturmaktadır. Kolaj, özellikle renk araştırmalarında ve rölyef etkisi veren doku çalışmalarında sıklıkla kullanılmaktadır. Farklı malzemeler bir arada kullanılarak görsel bağlantılar kurulmaya çalışılmaktadır. Metamorfoz uygulamaları, reel olarak görülen tüm renk ve biçimlerin, sonsuz biçimleme alternatifleri olduğunu kavratmak için uygulanmaktadır. Bireyleri kurallı biçimlendirmelerden uzaklaştırarak, üretken biçimlendirmelere doğru yönelmeleri amaçlanmaktadır.

Artut (2002) Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri adlı kitabında sanat eğitiminde kullanılan temel yöntemleri; kolaydan zora gitme, müzikli yöntem, kopya yöntemi, psikolojik yöntem, bellek eğitimi yöntemi, drama yöntemi, görsel etkinlikler (demonstrasyon) yöntemi, bilgisayar destekli yöntem olarak belirtmiştir. Bunları kısaca açıklayacak olursak müzikli yöntem; müzik dinletilerek çeşitli çalışmaların yaptırılması, bu yolla yaratıcılığın geliştirilmesi esasına dayanır. Sesler çocuğun yaratıcı gücünü zorlayarak, renk ve şekillere dönüştürülerek anlamaştırılır yani sesler görselleştirilmeye çalışılır.

Psikolojik yöntemde, çocuğun psikolojik özellikleri ön plana çıkarılarak onun tanınması esas alınır. Özellikle çocukların kişilik ve ruhsal yapılarının tanınmasında son derece etkili ve çağdaş bir yöntem olarak kabul edilebilir. Bellek eğitimi yönteminde, öğrencilerin katı kurallarla sınırlandırılması yerine belleğini harekete geçirerek ondan yararlanması esas alınır. İnsanların bir ressam gibi görmesi, bir şair gibi konuşması ve bir müzisyen gibi dinlemesi gerektiği vurgulanır. Drama yönteminde, tanımlanmak istenen konu spontane olarak geliştirilir. Bu ortamda öğrenci bütün duyu organlarını harekete geçirerek edilgen durumdan kurtulabilir. Drama, öğrencinin görme, algılama, imgelem, tanımlama, aktarma beceri ve sorgulama gibi bir çok yeteneğinin geliştirilmesine ortam hazırlar.

Görsel etkinlikler (demonstrasyon) yöntemi, duyu organlarının tamamı ya da bir bölümünü harekete geçirici görsel materyaller kullanılarak oluşturulmasını esas alır. Öğretmen gösterilecek örnekleri planlayarak hangi işi nasıl, nerede, hangi araç-gereçler

kullanılarak ne kadar sürede bitireceğini saptamalıdır. Öğrenciler bu yöntemle deneyerek, görerek, işiterek ve yaşayarak öğrenme imkânı elde eder.

Deliduman (2007) tarafından yapılan bir araştırmada ise TSE’de kullanılan yöntemler öncelik sırasına göre; karakalem, guaj boya, kolaj, lavi, kuru boya, sulu boya, pastel ve modelaj olarak belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre TSE’nin amacının fikir üretmeyi hedef aldığından, amaca hizmet eden bu tekniklerin sadece bir araç olduğu, belirli zamanlarda uygulamaların serbest bırakılması gerektiği belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, veri toplama aracı ve verilerin analizi yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. Konu ile ilgili kitap, dergi ve makaleler taranarak araştırmayı destekleyecek bilgiler toplanmıştır. Araştırmada temel bilgi toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Kaynak kişilerle bire bir görüşmeler yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini 2006-2007 Öğretim Yılında Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Resim Eğitimi Anabilim/Anasanat Dallarında öğrenim gören öğrenciler ve temel sanat eğitimi/temel tasarım dersini yürüten öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise random yöntemiyle belirlenmiştir. Bu üniversiteler sırasıyla aşağıda yer almaktadır.

1.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi

Anabilim Dalı

2. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

3. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

4. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

5. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

6. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

7. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

8. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

Araştırmada 4 Eğitim Fakültesi, 4 Güzel Sanatlar Fakültesi olmak üzere toplam 8 Fakülte araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırma kapsamına alınan fakültelerdeki öğretim elemanı ve öğrenci sayıları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo1.Araştırma Kapsamına Alınan Fakültelerdeki Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayıları

Sıra No	Fakülteler	Öğretim Elemanı Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	A.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi	4	11
2	E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi	3	13
3	M.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi	5	23
4	H.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi	2	23
5	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi	3	35
6	A.Ü. Eğitim Fakültesi	2	22
7	D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi	2	60
8	M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi	2	23
Toplam		23	210

Tablo 1 incelendiğinde örneklem grubuna giren Eğitim Fakültelerinde 140, Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde 70 olmak üzere toplam 210 öğrenci araştırmanın örneklemine

alınmıştır. Yine tablodan Eğitim Fakülteleri'nde 9, Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde 14 olmak üzere toplam 23 öğretim elemanı da araştırmanın örnekleme alınmıştır.

Araştırma örnekleme alınan 23 öğretim elemanından %60.9'u Güzel Sanatlar Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Güzel Sanatlar Fakültelerinin programlarında TSE/TT dersinin süresi Eğitim Fakültelerine oranla daha yüksektir. Dolayısıyla Güzel Sanatlar Fakültelerinde bu alana ilişkin öğretim elemanı sayısı da Eğitim Fakültelerine oranla daha fazla olmaktadır. Araştırma örnekleme alınan 23 öğretim elemanından %39.1'i ise Eğitim Fakültelerinde görev yapmaktadır.

Araştırma örnekleme alınan 210 öğrenciden %66.7'si Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte, %33.3'ü ise Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim görmektedir. Güzel Sanatlar Fakültelerindeki öğrenci sayılarının kontenjanlarının, Eğitim Fakülteleri kontenjanlarına oranla daha düşük olmasından dolayı araştırma örnekleme alınan Güzel Sanatlar Fakülteleri öğrenci sayıları daha düşük olmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

Araştırmada çok sayıda öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşlerini alabilmek amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmada konu ile ilgili tez, makale, kitap ve diğer kaynaklar taranmıştır. Araştırmanın nitel verileri (Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin içerikleri, amaçları, süreleri ve kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri) örneklem grubuna alınan fakültelerin ilgili web sayfalarından ve dokümanlardan sağlanmış, ulaşılamayan bilgiler dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerden elde edilmiştir.

Araştırmada anketin güvenilirliğini sağlamak amacıyla Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrenci ve Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini yürüten öğretim elemanlarından oluşan 100 kişiye derse ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Yine anket bilgilerini oluşturmak üzere öğretim elemanlarına ek

olarak dersin işlenişine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Resim Anabilim/Anasanat Dalı 3.sınıf öğrencilerine ve TSE/TT dersini veren öğretim elemanlarına uygulanmak üzere anket formu hazırlanmıştır.

Öğretim elemanları için hazırlanan anket kişisel bilgiler, TSE/TT dersine ilişkin bilgiler ve dersin işlenişine ilişkin bilgiler olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. Öğrenciler için hazırlanan anket ise kişisel bilgiler ve TSE/TT dersine ilişkin bilgiler olmak üzere 2 bölümden oluşmaktadır.

Öğretim elemanları için hazırlanan anketin birinci bölümünde, Öğretim elemanlarının çalıştığı kurum, Yüksek Öğretimdeki görev süresi, ünvanı, eğitim durumu, kaç yıldır TSE/TT dersini yürüttüğü, eğitimi süresince TSE/TT dersini alıp almadığı, konu ile ilgili varsa yayınlarının sayısına ilişkin 8 soru yer almıştır. Anketin ikinci bölümünde TSE/TT dersinin planlanması, uygulamaları, değerlendirilmesi, kullanılan öğretim materyalleri, öğretimde yaşanan sorunlar ve öğrencilere kazandırılacak niteliklere ilişkin 13 soru yer almıştır. Ayrıca öğretim elemanlarından TSE/TT dersinin işlenişine ilişkin ankette yer almayan görüş ve önerileri ile ilgili eklemek istedikleri bilgilere de yer verilmiştir (EK 1).

Öğretim elemanları için hazırlanan anketin üçüncü bölümü ile öğrenciler için hazırlanan anketin ikinci bölümü ortak olarak hazırlanmıştır. Bu bölümde TSE/TT dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine ilişkin 14 soru yer almıştır. Ayrıca öğretim elemanları ve öğrencilerden TSE/TT dersine ilişkin ankette yer almayan görüş ve önerilerle ilgili eklemek istedikleri bilgilere de yer verilmiştir (EK 1, EK2).

Anket soruları beşli ölçek şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanı ve öğrencilerden sorulara “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” maddelerinden biri işaretlenerek anketin cevaplanması istenmiştir. Anketler örneklem grubuna giren Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde ve Eğitim Fakülteleri’nde öğrenim gören 210 öğrenci ve 23 öğretim

elemanı olmak üzere toplam 233 kişiye uygulanmıştır. Anketler 2006-2007 yılı Öğretim Yılı Bahar Döneminde uygulanmıştır. Bu süre sonunda anketlerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınan Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri'nde uygulanan anketler, istatistiksel çözümlemelerinin yapılabilmesi için bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programından faydalanılmıştır.

Verilerin yüzde ve frekans değerleri, aritmetik ortalamaları hesaplanmış, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri öğrencileri ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının hesaplanmasında t-testi kullanılmıştır. Araştırma örneklemine giren anlamlılık düzeyi en düşük (.05) düzeyinde değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde anketlerden elde edilen verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları yer almıştır.

4.1. Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Programdaki Yerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde örneklem grubuna giren Fakültelerde verilmekte olan Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin süreleri, ders içerikleri, bu dersin amaçları ve bu derste kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerini belirlemek amacıyla doküman incelemesi ve görüşme yoluyla elde edilen bilgilere yer verilmiştir.

4.1.1. Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Programdaki Sürelerine İlişkin Bulgular

Araştırma verileri 2006-2007 Öğretim Yılında toplandığı için Fakülte programlarında yer alan Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinin süreleri, bu tarihler arasında yürütülmekte olan program dikkate alınarak hazırlanmıştır. Buna göre fakültelerin bu derse ilişkin teorik ve uygulamalı olarak ders saati süreleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Fakültelere ait TSE/TT dersinin süreleri mevcut öğretim programlarının fakülte web sayfasında yer alan bilgiler ve dokümanlar esas alınarak değerlendirilmiştir. Bunun yanı

sıra ulaşılamayan bilgiler, dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir.

Tablo 2. Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakülteleri Öğretim Programlarındaki TSE/TT Dersi Süreleri

Sıra No	Fakülteler	Dersin Adı	Programdaki Süresi		
			Teorik	Uygulama	Saat
1	Anadolu Üniversitesi GSF	Temel Sanat Eğitimi I	3	6	9
		Temel Sanat Eğitimi II	3	6	9
2	Erciyes Üniversitesi GSF	Temel Tasarım I	4	4	8
		Temel Tasarım II	4	4	8
3	Marmara Üniversitesi GSF	Temel Sanat Eğitimi I	4	8	12
		Temel Sanat Eğitimi II	4	8	12
4	Hacettepe Üniversitesi GSF	Temel Sanat Eğitimi I	4	2	6
		Temel Sanat Eğitimi II	4	2	6
5	Gazi Üniversitesi Gazi EF	Temel Tasarım I	2	4	6
		Temel Tasarım II	2	4	6
6	Anadolu Üniversitesi EF	Temel Tasarım I	4	4	8
		Temel Tasarım II	4	4	8
7	Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp EF	Temel Tasarım I	4	4	8
		Temel Tasarım II	4	4	8
8	Marmara Üniversitesi Atatürk EF	Temel Tasarım I	4	4	8
		Temel Tasarım II	4	4	8

Tablo incelendiğinde Fakültelerin programlarında bu dersin Temel Sanat Eğitimi ve Temel Tasarım olmak üzere 2 farklı adla yer aldığı anlaşılmıştır. TSE/TT dersi sanat eğitimi veren Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakültelerinde öğrencileri gelecek yıllarda görecekleri derslere hazırlık niteliğinde bir ders olup, öğrencilerin görsel okur-yazarlığını artırmaya, öğrencileri belirli kalıplardan çıkararak, keşfetmeye, sorgulamaya, ilişkilendirmeler yaparak yaratıcılığını ortaya koymalarına destek sağlayan, kendilerinde var olan yetileri fark etmelerine olanak sağlayabilecek nitelikte bir ders olma özelliğini taşımaktadır. Tablo dikkate alındığında GSF’de ders saatinin EF’ne oranla daha yüksek olduğu, ancak sadece Hacettepe Üniversitesi’nde ders saatinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Araştırma örneklemine giren Güzel Sanatlar Fakültelerinde sırasıyla Marmara Üniversitesi GSF’de 12 saat (4T-8U), Anadolu Üniversitesi GSF’de 9 saat (3T-6U), Erciyes Üniversitesi GSF’de 8 saat (4T-4U) , Hacette Üniversitesi GSF’de 6 saat (4T-2U) TSE/TT dersi yürütülmektedir. Araştırma örneklemine giren Eğitim Fakültelerinde ise sırasıyla Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi’nde 6 saat (2T-4U), Anadolu Üniversitesi EF’de 8 saat (4T-4U), Marmara Üniversitesi Atatürk EF’de 8 saat (4T-4U) ve Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp EF’de ise 8 saat (4T-4U) TSE/TT dersinin yürütüldüğü öğrenilmiştir. Fakültelerdeki TSE dersinin teorik ve uygulama saatleri incelendiğinde 4 fakültede teorik ve uygulamaların saatlerinin eşit olduğu görülmüştür. Dersten verimin alınması ve konunun daha iyi kavranması açısından teorik ve uygulamaların eşit olması oldukça önemlidir. Buna karşın 3 fakültede dersin teorik kısmının az, uygulamalarının ise daha yüksek olduğu görülmüş, farklı olarak Hacettepe Üniversitesi’nde dersin teorik kısmının uygulamalardan daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

4.1.2. Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Ders İçeriklerine İlişkin Bulgular

Fakültelere ait ders içerikleri mevcut öğretim programlarının fakülte web sayfasında yer alan bilgiler ve mevcut dokümanlar esas alınarak, düzeltme ve ekleme yapılmaksızın incelenmiştir. Bunun yanı sıra ulaşılamayan bilgiler, dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi tüm Fakültelerde zorunlu olarak, 1.sınıfta güz ve bahar dönemi olmak üzere her iki yarıyıl da yer almaktadır. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur:

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I. Yarıyıl

Ders İçeriği: Plastik Sanatlar, Görsel Dili Oluşturan Temel Elemanlar.

İlkeler ve Işık: Doğal obje üzerinde ışık gölge, yapay objeler üzerinde ışık gölge, karakalem ile etüdlar, füzen ile model.

Nokta :Noktanın tanımı, olanakları, karakterleri, düzenlenmesi, düzenli ritm.

Çizgi :Çizginin tanımı, olanakları, doğal çizgi çeşitleri, yapay çizgi çeşitleri, kalemle, mürekkeple boya ve çizgi araştırmaları.

Doku :Dokunun tanımı, doku araştırmaları, yapay dokular, doğal dokular, aktüel dokular, yüzeyde doku, üç boyutta doku.

Temel Sanat Eğitimi II

II. Yarıyıl

Ders İçeriği:

Renk :Rengin tanımı, ana renkler, ana-ara renkler, ara renkler, renk skalası, renk psikolojisi, renk form ilişkisi, renk fonksiyon ilişkisi, renk kontrastları, tamamlayıcı kontrast, simültane kontrast, yalın kontrast, sıcak-soğuk kontrast, miktar kontrastı.

Strüktür:Strüktürün tanımı, mobil eleman, form tekrarı, yüzeysel stüktür, üç boyutlu strüktür, çağrışımlı form, form üretme.

Tasarım İlkeleri:Kompozisyon, benzerlik, denge, yönler, sık seyrek, açık-koyu, büyük-küçük, dolu-boş, zıtlık organik-inorganik, tekrar
(http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_gzs/).

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Ders İçeriği: Eğitimin ilk yılında öğrenciye, doğayı, insanın yaşam çevresini, nesneleri ve sanat eserlerini kaynak olarak ele alarak, gözlem-analiz-sentez ile yorumlamayı öğretmek dersin amacıdır. Buna göre; sanatın dili olan ilke ve unsurlar kavratılır ve kullanılır, farklı malzemelerin özellikleri ve çeşitli teknikler öğretilir. Derste teorik bilgiler uygulamalarla desteklenerek, iki ve üç boyutlu çalışmalar yaptırılır.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Ders İçeriği: Eğitimin ilk yılında öğrenciye, doğayı, insanın yaşam çevresini, nesneleri ve sanat eserlerini kaynak olarak ele alarak, gözlem-analiz-sentez ile yorumlamayı öğretmek dersin amacıdır. Buna göre; sanatın dili olan ilke ve unsurlar kavratılır ve kullanılır,

farklı malzemelerin özellikleri ve çeşitli teknikler öğretilir. Derste teorik bilgiler uygulamalarla desteklenerek, iki ve üç boyutlu çalışmalar yaptırılır.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I.Yarıyıl

Ders İçeriği: Nokta, çizgi, ışık (açık-koyu) ve form gibi görsel algının temel elemanları baz alınarak çalışmalar yaptırılır.

Temel Sanat Eğitimi II

II. Yarıyıl

Ders İçeriği: Renk, zıtlık, doku, strüktür gibi temel elemanlar baz alınarak çalışmalar yaptırılır.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I.Yarıyıl

Ders İçeriği: Nesnelerden araştırmalar; doğa biçimlerinin incelenmesi ve yabancılaştırılması, plastik dilin gramerinin ve bunu oluşturan öğelerin incelenmesi ve uygulanması.

Temel Sanat Eğitimi II

II.Yarıyıl

Ders içeriği:Nesnelerden araştırmalar;doğa biçimlerinin incelenmesi ve yabancılaştırılması plastik dilin gramerinin ve bunu oluşturan öğelerin incelenmesi ve uygulanması (http://www.gsf.hacettepe.edu.tr/res_lisans.html).

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I. Yarıyıl

Ders İçeriği: Aşağıda belirtilen “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler

verilir, iki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılır:

- a)Sanatın Elemanları: Çizgi, Renk, Biçim, Form, Doku, Değer (Valör), Aralık (Espas)
- b)Sanatın İlkeleri: Denge, Ritm, Hareket, Zıtlık, Bütünlük, Vurgu, Örnek (Motif)

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Ders İçeriği: Aşağıda belirtilen “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilir, iki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılır:

- a)Sanatın Elemanları: Çizgi, Renk, Biçim, Form, Doku, Değer (Valör), Aralık (Espas)
- b)Sanatın İlkeleri: Denge, Ritm, Hareket, Zıtlık, Bütünlük, Vurgu, Örnek (Motif)

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I. Yarıyıl

Ders İçeriği: Bu ders plastik elemanlara, 2 ve 3 boyutlu çalışmalarda tasarımın temel kuram ve ilkelerine sınıf içi uygulamalarına ağırlık verilerek odaklanır. Çeşitli tasarım materyalleri ve teknikleri bu ders kapsamında öğretmen ve öğrenci iletişimiyle tanıtılır.

Temel Tasarım II

II. Yarıyıl

Ders İçeriği: Bu ders plastik elemanlara, 2 ve 3 boyutlu çalışmalarda tasarımın temel kuram ve ilkelerine sınıf içi uygulamalarına ağırlık verilerek odaklanır. Çeşitli tasarım materyalleri ve teknikleri bu ders kapsamında öğretmen ve öğrenci iletişimiyle tanıtılır (http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_egt/).

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Ders İçeriği: Aşağıda belirtilen “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilir, İki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yapılır.

- a)Sanatın elemanları : Çizgi, Renk, Biçim, Form, Doku, Değer (Valör), Aralık (Espas)

b)Sanatın İlkeleri: Denge, Ritim, Hareket, Zıtlık, Bütünlük, Vurgu, Örnek(Motif)

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Ders İçeriği: Aşağıda belirtilen “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilir, İki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yapılır.

a)Sanatın elemanları : Çizgi, Renk, Biçim, Form, Doku, Değer (Valör), Aralık (Espas)

b)Sanatın İlkeleri: Denge, Ritim, Hareket, Zıtlık, Bütünlük, Vurgu, Örnek(Motif)

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Ders İçeriği: Plastik sanatlarda "Nokta" ögesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma. Yoğun-az yoğun ve kontrast ilişkisi ile alan bükme etkisi oluşturma. Değişik koyu-açık değerleri ile oluşturulan noktalama yüzeyleri ile saydamlık etkisi elde etme. Alan bükme ve saydamlık çalışmalarının soyut-somut aşamalarını araştırma. Plastik sanatlarda "Çizgi" ögesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma. Sistematik ve Serbest Çizgi çalışmalarında somut-soyut aşamalarını araştırma. Değişik çizgi karakterleri ve çeşitleriyle olanakları zenginleştirme. Plastik sanatlarda "Doku" ögesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma. Doğal ve yapay dokular. Elde edilen çeşitli dokusal etkileri seçilen bir objeye uyarlama. Plastik sanatlarda koyu-açık değerler üzerine tanım. Siyah-beyaz değerler çubuğu çalışması. Dergi ve gazetelerin siyah-beyaz resimlerinden alınan kesitleri hayal gücü ile tamamlama (Resim tamamlama). "Lavi tekniğinin tanımı". Natürmort ve portre çalışmaları. Soyut, serbest teknik araştırma. Şematik bir natürmort konusunun siyah-beyaz değer çubuğuna göre 4 değişken aşamasını araştırma (3 Lavi+1 Kolaj). Koyu-açık değerler kullanılarak yapılan "Kolaj" çalışması (Çıkış noktası natürmort).

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Ders İçeriği: Plastik sanatlarda "Renk" ögesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma.“Renk

çemberi" çalışması. Sıcak-soğuk renk değerleri renklerin psikolojik etkisi. Siyah, gri, beyaz değerler üzerinde renklerin etki değişimi. "Ton-nüans, kontrast armoniler" Kitaplardan örneklerle açıklama. Valörü renkçi tanımlama. "Ton-nüans, kontrast armonilerin deneylenmesi ve eskiz aşaması. Armoni çalışmalarının sonuç değerlendirme aşaması ve eleştirisi. Bir objenin etüd edilerek, aşamalı tekniklere uyarlanması (6 aşamalı çalışma). Uyarlama aşamaları; şematik çizim, karakalem etüd, çini mürekkep tarama, pastel, suluboya, guvaj boya. Renkli kolaj çalışması. Sanatçıların tablolarına göre yorumlama (Empresyonist dönem ve sonrası). Temel geometrik biçimleri kesip kaydırma, kesip katlama yolu ile değişik biçimlere dönüştürme (Negatif-pozitif oluşumlar). Kesip kaydırma ve kesip katlama tekniğini birlikte kullanarak değişik biçimler elde etme (Soyut ve figüratif araştırmalar). Yüzey değerlendirmeleri ile ilgili rölyef anlatımlı çalışmalar. Üçüncü boyutun temel sorunlarını açıklama. Yüzeyden üç boyuta dönüşüm ile yüzey üzerine montaj aşamaları. Kağıt karton mukavva, kil, alçı vs. gibi. Kolay kullanımlı gereçlere uyarlama.

Fakültelerin ders içerikleri incelendiğinde Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Atatürk Eğitim Fakültesi dışında diğer Fakültelerin öğretim programlarında her iki yarıyıl için aynı ders içeriğini hazırlamış oldukları görülmüştür. Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin içeriğinin öncelikli olarak temel sanatın ilke ve elemanlarının öğrencilere kazandırılması, bu ilke ve elemanları öğrencilerin farklı özelliklere sahip malzemeler kullanarak, çeşitli tekniklerle uygulanmasını esas aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda öğrencilere ilk yarıyılta öncelikli olarak tasarım elemanlarının kazandırıldığı, ikinci yarıyılta ise renk uygulamalarına, iki ve üç boyutlu çalışmalara ağırlık verildiği görülmektedir.

4.1.3. Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinin Amaçlarına İlişkin Bulgular

Fakültelerde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin amaçlarına ilişkin bilgiler Fakültelerin web sayfasında yer alan bilgiler ve mevcut dokümanlar esas alınarak, düzeltme ve ekleme yapılmaksızın incelenmiştir. Dokümanlara ulaşamayan bazı

fakültelerde ise, dersi yürüten öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılarak bilgiler temin edilmiştir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I. Yarıyıl

Dersin Amacı: Görsel dil gramerini öğretmek, kuram ve kurallara göre sanatın algısal öğelerinin denendiği, çeşitli malzemeler ve farklı tekniklerle, öğrencinin sanatı ve kendisini anlamasına yardımcı olmak.

Temel Sanat Eğitimi II

II. Yarıyıl

Dersin Amacı: Görsel dil gramerini öğretmek, kuram ve kurallara göre sanatın algısal öğelerinin denendiği, çeşitli malzemeler ve farklı tekniklerle öğrencinin sanatı ve kendini anlamasına yardımcı olmak (http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_gzs/).

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Dersin Amacı: Sanatın dili olan ilke ve unsurlarını kavratarak ve kullandırarak, öğrencilerin gözlem, düşünce ve duygularını başarılı bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Bütünü ve ayrıntıyı görme, yorumlama, eleştirebilme, çeşitli malzeme ve tekniklerle bunları ifade edebilme adına başarılı çalışmalar yapmak, çalışmalarını eleştirebilmek dersin nihai amacıdır.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Dersin Amacı: Sanatın dili olan ilke ve unsurlarını kavratarak ve kullandırarak, öğrencilerin gözlem, düşünce ve duygularını başarılı bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Bütünü ve ayrıntıyı görme, yorumlama, eleştirebilme, çeşitli malzeme ve

tekniklerle bunları ifade edebilme adına başarılı çalışmalar yapmak, çalışmalarını eleştirebilmek dersin nihai amacıdır.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I.Yarıyıl

Dersin Amacı: Öğrencinin, temel elemanlardan nokta ve çizgi hakkında, ritim, denge, uygunluk ve zıtlık gibi temel ilkeler doğrultusunda bilgilenmesini; yüzeyde derinlik ve üçüncü boyut etkisini, formun fiziksel özelliklerine bağlı olarak açık-koyu ton değerlerini kavramasını amaçlar.

Temel Sanat Eğitimi II

II.Yarıyıl

Dersin Amacı: Görsel algıda renk ve rengin psikolojik etkilerinin, renk zıtlığı-renk uyumu ilişkisinin anlaşılmasını; öğrencilerin doğal ve yapay objeleri doku ve iç yapı (strüktür) olarak tanımlarını, yeni doku ve strüktür önerileri geliştirebilmelerini sağlamayı amaçlar.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I. Yarıyıl

Dersin Amacı: Temel sanatın ilke ve kavramları kavratılarak, bunları niçin öğrendikleri ve çalışmalarında nasıl kullanacakları öğretilir.

Temel Sanat Eğitimi II

II. Yarıyıl

Dersin Amacı: Temel sanatın ilke ve kavramları kavratılarak, bunları niçin öğrendikleri ve çalışmalarında nasıl kullanacakları öğretilir

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I. Yarıyıl

Dersin Amacı: Öğrencinin görsel yolla kendini tanıması ve ifade etmesi yollarını keşfetmesi, görsel algı sürecindeki ve algısal bilginin görünür hale getirilmesindeki tüm güçlerin disipline edilip yeteneklendirilmesi, yaratıcılık örgüsünün disipline edilmesi. Düşüncenin, bilginin kusurlu gölgesi sayılan algısal bilmenin, hem egemen kılınması, hem de yetkinleştirilmesi. Öğrenciyi; yaratıcı ve yapıcı, görsel estetik iletişimi gerçekleştiren ve bireysel özgünlüğü ola birey olarak yetiştirmek.

Tekniği, araçları, donatıları, malzemeyi, tanıma, düzenleme ve görüntüye dönüştürmesini sağlamak. Gözlem kurgulanımı, araştırma gönüllüğü, seçme, kavrama, anlama, temel karakteri bulma, yalınlaştırma, ayırma-bileşim üretme, düzeltme-tamamlama, çözüp dönüştürme, anlamla bütünleşme, canlandırma ve tasarımlama özelliklerinin geliştirilmesini sağlamak. Öğrenciye; görsel biçimlendirmenin anlam-işlev, bireyin artistik eğilim, yeti ve yeteneklerini eğitmek, görme ve görsel algıya bağlı deneyim ve birikimlerini denetleyip kullanabilmesini sağlamaktır.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Dersin Amacı: Öğrencinin görsel yolla kendini tanıması ve ifade etmesi yollarını keşfetmesi, görsel algı sürecindeki ve algısal bilginin görünür hale getirilmesindeki tüm güçlerin disipline edilip yeteneklendirilmesi, yaratıcılık örgüsünün disipline edilmesi. Düşüncenin, bilginin kusurlu gölgesi sayılan algısal bilmenin, hem egemen kılınması, hem de yetkinleştirilmesi. Öğrenciyi; yaratıcı ve yapıcı, görsel estetik iletişimi gerçekleştiren ve bireysel özgünlüğü ola birey olarak yetiştirmek.

Tekniği, araçları, donatıları, malzemeyi, tanıma, düzenleme ve görüntüye dönüştürmesini sağlamak. Gözlem kurgulanımı, araştırma gönüllüğü, seçme, kavrama, anlama, temel karakteri bulma, yalınlaştırma, ayırma-bileşim üretme, düzeltme-tamamlama, çözüp dönüştürme, anlamla bütünleşme, canlandırma ve tasarımlama

özelliklerinin geliştirilmesini sağlamak. Öğrenciye; görsel biçimlendirmenin anlam-işlev, bireyin artistik eğilim, yeti ve yeteneklerini eğitmek, görme ve görsel algıya bağlı deneyim ve birikimlerini denetleyip kullanabilmesini sağlamaktır.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I. Yarıyıl

Dersin Amacı: Plastik sanat elemanları ve ilkeleri ile ilgili teorik bilgileri kullanarak iki ve üç boyutlu uygulamalı çalışmaların gerçekleştirilmesidir.

Temel Tasarım II

II. Yarıyıl

Dersin Amacı: Plastik sanat elemanları ve ilkeleri ile ilgili teorik bilgileri kullanarak iki ve üç boyutlu uygulamalı çalışmaların gerçekleştirilmesidir

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Dersin Amacı: Sanat öğretmeni adayına “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilmesini, iki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılmasını amaçlar.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Dersin Amacı: Sanat öğretmeni adayına “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilmesini, iki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılmasını amaçlar.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Dersin Amacı: Plastik sanatlardaki temel değerlere ilişkin ilkelerin, öğelerin öğretilmesi ve yaratıcı araştırmalarla pekiştirilmesi.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Dersin Amacı: Plastik sanatlardaki temel değerlere ilişkin ilkelerin, öğelerin öğretilmesi ve yaratıcı araştırmalarla pekiştirilmesi.

Fakültelerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin amaçlarına ilişkin bilgileri incelendiğinde Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi dışında tüm Fakültelerin her iki yarıyıl için aynı ders amacını belirlemiş oldukları görülmüştür. Bununla beraber Fakültelerin TSE/TT dersinin amaçlarının öncelikli olarak temel sanatın ilke ve elemanlarının kavratılarak, öğrencilerin bunları niçin öğrendikleri ve çalışmalarında nasıl kullanacaklarının öğretilmesinin amaçlandığı görülmüştür. Bu yolla öğrencilerin görsel yolla kendilerini tanıması, kendilerini ifade edebilmesi, öğrencilerin gözlem gücünün geliştirilmesi, yaratıcılık örgüsünün disipline edilmesi, farklı malzeme ve teknikleri kullanarak, yorumlayan, eleştiren, özgün ürünler ortaya koyan bireyler haline gelmesinin amaçlandığı anlaşılmıştır.

4.1.4.Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntem/ Tekniklerine İlişkin Bulgular

Fakültelerde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde kullanılan yöntem/tekniklere ilişkin bilgiler mevcut dokümanlar esas alınarak oluşturulmuştur. Dokümanlara ulaşılamayan bazı fakültelerde ise, dersi yürüten öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılarak bilgiler temin edilmiştir. Elde edilen bilgiler düzeltme ve ekleme yapılmaksızın değerlendirilmiştir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I. Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Tartışma, soru-cevap, gözlem, gösterme, uygulama-alıştırma, problem çözme, beyin fırtınası. Öğrenciler derse düzenli olarak katılmak ve

ve uygulama yapmak zorundadır.

Temel Sanat Eğitimi II

II. Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Beyin fırtınası, gözlem ve alan çalışması gibi birden fazla teknik bir arada kullanılmaktadır. Öğrenciler derse düzenli olarak katılmak ve uygulama yapmak zorundadır.

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Power point sunumları, tartışma, grup çalışmaları, bireysel çalışmalar, öğrenciler için kütüphane ve elektronik araştırmalar, çalışmaların sergilenmesi.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Power point sunumları, tartışma, grup çalışmaları, bireysel çalışmalar, öğrenciler için kütüphane ve elektronik araştırmalar, çalışmaların sergilenmesi.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, gözlem, gösterme, soru-cevap, grup çalışması, örnek öğrenci ve sanatçıların çalışmalarının incelenmesi, tartışma, eleştiri. Dersin işleniş sürecinde öncelikli olarak konunun anlatımı yapılır. Ancak konu çok yalın olarak anlatılır, genel algıya dönük olarak detaydan kaçınılır. Bu yolla öğrencilerin öznelliğini yitirmemesi amaçlanır, şablonlaşmanın önüne geçmeye çalışılır. Daha sonra sanat tarihiden faydalananak sanatçıların ve önceki öğrenci çalışmalarından oluşturulan arşivden

yararlanılır ve daha sonra uygulamalara geçilir. Uygulamalarda zıtlıklardan yola çıkılarak öğrencinin düşünmesi ve yaratıcılığını ortaya koyması beklenir.

Temel Sanat Eğitimi II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, gözlem, gösterme, soru-yanıt, grup çalışması, örnek öğrenci ve sanatçıların çalışmalarının incelenmesi, tartışma, eleştiri. Dersin işleniş sürecinde öncelikli olarak konunun anlatımı yapılır. Ancak konu çok yalın olarak anlatılır, genel algıya dönük olarak detaydan kaçınılır. Bu yolla öğrencilerin öznelliğini yitirmemesi amaçlanır, şablonlaşmanın önüne geçmeye çalışılır. Daha sonra sanat tarihiden faydalanarak sanatçıların ve önceki öğrenci çalışmalarından oluşturulan arşivden yararlanılır ve daha sonra uygulamalara geçilir. Uygulamalarda zıtlıklardan yola çıkılarak öğrencinin düşünmesi ve yaratıcılığını ortaya koyması beklenir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Sanat Eğitimi I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:Gösterme, gözlem, tartışma, grup çalışması yöntemleri bir arada kullanılmaktadır. Öğrencilerin el ve beyin gelişimine önem verilerek, el ve göz koordinasyonunu sağlayacak, renk bilgisini kazandıracak uygulamalar ve kompozisyon çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

Temel Sanat Eğitimi II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Gösterme, gözlem, tartışma, grup çalışması yöntemleri bir arada kullanılmaktadır. Öğrencilerin el ve beyin gelişimine önem verilerek, el ve göz koordinasyonunu sağlayacak, renk bilgisini kazandıracak uygulamalar ve kompozisyon çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, gözlem, grup çalışması, soru-cevap, tartışma, eleştiri, uygulama, gösterme, örnek öğrenci ve sanatçı çalışmaları. İki boyutlu anlatımlarda çizim ve boyama araç-gereçleri, üç boyutlu anlatımlarda ise doğal ve yapay objeler kullanılmaktadır. Dönem sonunda yapılan başarılı öğrenci çalışmaları sergilenmektedir.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, gözlem, grup çalışması, soru-cevap, tartışma, eleştiri, uygulama, gösterme, örnek öğrenci ve sanatçı çalışmaları. İki boyutlu anlatımlarda çizim ve boyama araç-gereçleri, üç boyutlu anlatımlarda ise doğal ve yapay objeler kullanılmaktadır. Dönem sonunda yapılan başarılı öğrenci çalışmaları sergilenmektedir.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, gözlem, takım/grup çalışması, gösterme, uygulama-alıştırma, beyin fırtınası, proje tasarım/yönetimi. Öğrenciler bu ders süresince derse düzenli olarak katılarak tartışmalarda yer almak zorundadır.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, soru-yanıt, gösterme, beyin fırtınası. Öğrenciler bu ders süresince derse düzenli olarak katılarak tartışmalarda yer almak zorundadır

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Konular ve konulara ilişkin temel kavramlar teorik

olarak açıklanır. Konulara ilişkin görsel hafızayı harekete geçirici imgesel kurgu yapımları istenir. Örnek çalışmalar gösterilir. Eskiz ve tasarım yapımları beklenir. Ders grafik ve tasarım içerikli olduğundan bilgisayar, donanım ve özel içeriğe uygun photoshop, corel draw ve free hand gibi yazılımları gerektirmektedir.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Konular ve konulara ilişkin temel kavramlar teorik olarak açıklanır. Konulara ilişkin görsel hafızayı harekete geçirici imgesel kurgu yapımları istenir. Örnek çalışmalar gösterilir. Eskiz ve tasarım yapımları beklenir. Ders grafik ve tasarım içerikli olduğundan bilgisayar, donanım ve özel içeriğe uygun photoshop, corel draw ve free hand gibi yazılımları gerektirmektedir.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi

Temel Tasarım I

I.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Gözlem, gösterme (demonstrasyon), soru-yanıt, tartışma, grup çalışması, örnek öğrenci çalışmaları, düz anlatım, eleştiri, önceki öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi.

Temel Tasarım II

II.Yarıyıl

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Gözlem, gösterme (demonstrasyon), soru-yanıt, tartışma, grup çalışması, örnek öğrenci çalışmaları, düz anlatım, eleştiri, önceki öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi.

Fakültelerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde kullanmış olduğu öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgiler incelendiğinde programda her iki yarıyıl benzer yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, buna karşın işlenen konunun özelliklerinin kavratılmasına yönelik olarak farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığı anlaşılmıştır. Dersin işleniş sırasında öncelikli olarak konuya ilişkin teorik bilgilerin verildiği, önceki öğrenci

çalışmalarının ve konuyu pekiştirmek amacıyla başarılı sanatçıların çalışmalarının örnek gösterildiği anlaşılmıştır. Ders süresince öğrencilerden konuya ilişkin olarak eskizler ve tasarımlar yapmaya istedikleri öğrenilmiştir. Bunu yaparken öğrencinin el ve göz koordinasyonunun gelişmesinin hedeflendiği, öğrencide var olan yeti ve yeteneklerin ortaya çıkarılmasının planlandığı anlaşılmıştır. Yapılan öğrenci çalışmaları üzerinde dersi yürüten öğretim elemanı ve öğrencilerle birlikte eleştirilerin yapıldığı, soru-yanıt yöntemiyle öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade edebilmelerinin teşvik edildiği öğrenilmiştir. Fakültelerde dersi yürüten öğretim elemanlarının derste kullanmış olduğu öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3. Fakültelerdeki TSE/ TT Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntem/ Tekniklerinin Dağılımı

Maddeler	f	%
Tartışma	6	75
Soru-Cevap	5	62.5
Gözlem	6	75
Gösteri (Demonstrasyon)	6	75
Uygulama-Alıştırma	4	50
Problem Çözme	1	12.5
Örnek öğrenci ve sanatçı çalışmalarının incelenmesi	4	50
Beyin Fırtınası	2	25
Power-Point Sunum	1	12.5
Grup Çalışması	6	75
Bireysel Çalışmalar	1	12.5
Kütüphane/Elektronik Araştırma	2	25
Anlatım	5	62.5
Proje/Tasarım Yönetimi	1	12.5
Eleştiri	3	37.5
Alan Çalışması	1	12.5

n: 8 (Yüzdelikler toplam fakülte sayısına göre hesaplanmıştır)

Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde kullanılan öğretim yöntem/tekniklerinin dağılımını içeren Tablo 3 incelendiğinde fakültelerde dersin

işlenişinde en yüksek %75 ile tartışma, gözlem, gösteri (demonstrasyon) ve grup çalışmasının kullanıldığı öğrenilmiştir. En düşük olarak ise %12.5 ile problem çözme, power-point sunum, bireysel çalışmalar, proje/tasarım yönetimi ve alan çalışmasının tercih edildiği görülmüştür.

Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda dersin işleniş sürecinde bazı öğretim elemanlarının çoğunlukla öğrencilere konuya ilişkin bilgiler verip, önceki yapılan başarılı çalışmalarla destekledikleri, daha sonra uygulamalı olarak yapılacak çalışmayı gösterdikleri anlaşılmıştır. Bunu yaparken konunun ve yapılacak çalışmanın özelliğine göre kimi zaman bireysel çalışmaları, kimi zaman da grup çalışmasını tercih ettikleri öğrenilmiştir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra öğretim elemanı ve öğrencilerle birlikte yapılan çalışmalar üzerinde çeşitli değerlendirmelerin, eleştirilerin yapıldığı, çalışmaların üzerinde tartışıldığı anlaşılmıştır. Dönem sonunda da ders süresince yapılan başarılı çalışmaların sergilendiği öğrenilmiş, ancak bazı fakültelerde dönem sonunda değil de her hafta ya da her konu bitiminde fakülte içerisinde sergilemenin yapıldığı anlaşılmıştır. Tamamlanan çalışmalar üzerinde yapılan eleştiriler öğrencilerin yapmış olduğu hataları ve bu hataların kaynağını fark edebilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu yolla öğrenciler çalışma üzerinde tartışarak hem kendini ifade edebilecek hem de bir sonraki yapacağı çalışma için eksiklerini telafi etme imkânı bulabilecektir.

4.2. Öğretim Elemanlarının Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretim elemanlarının kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla 8 maddeden oluşan anketten elde edilen verilere yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Yüksek Öğretimdeki Görev Sürelerine İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
1 yıl ve daha fazla	1	4.3
2-5 yıl	1	4.3
6-9 yıl	5	21.8
10-15 yıl	8	34.8
16 ve üzeri	8	34.8
Toplam	23	100

Tablo 4 incelendiğinde; öğretim elemanlarının en fazla %34.8'inin 10-15 yıl ve 16 ve daha fazla yıldır yüksek öğretimde görev yapmış olduğu anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının en az olarak % 4.3'ünün 2-5 yıl ve 1 yıl ve daha fazla süredir görev yapıyor oldukları görülmüştür. Tablodan öğretim elemanlarının görev sürelerinin yaklaşık olarak yarısından fazlasının 10 yıl ve daha fazla süredir Yüksek Öğretimde iş tecrübesine sahip oldukları anlaşılmıştır. Bunun sonucunda öğretim elemanlarının üniversitedeki öğretim deneyiminin yüksek olduğu ve dolayısıyla öğrencilerin motivasyonu, derse katılımı ve performanslarının artırılması konusunda da tecrübe sahibi oldukları söylenebilir.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Ünvanlarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Uzman	-	-
Okutman	-	-
Araştırma Görevlisi	3	13.1
Öğretim Görevlisi	7	30.4
Öğretim Üyesi	13	56.5
Dışarıdan Ücretli	-	-
Toplam	23	100

Öğretim elemanlarının ünvanlarına ilişkin Tablo 5 incelendiğinde örneklem grubuna giren öğretim elemanlarının en fazla %56.5'inin öğretim üyesi olduğu, bunu %30.4 ile öğretim görevlilerinin izlediği, en düşük olarak da %13.1 ile araştırma görevlilerinin bu dersi yürüttükleri anlaşılmıştır. Araştırmada dışarıdan ücretli, uzman ve okutman kadrosunda dersi yürüten öğretim elemanının bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Ön Lisans	-	-
Lisans	3	13.1
Yüksek Lisans	7	30.4
Doktora	4	17.4
Sanatta Yeterlik	9	39.1
Toplam	23	100

Öğretim elemanlarının eğitim durumlarına ilişkin Tablo 6 incelendiğinde öğretim elemanlarının en fazla %39.1 ile sanatta yeterlik mezunu oldukları, bunu %30.4 ile yüksek lisans, %17.4 ile doktora mezunlarının izlediği görülmüştür. En düşük olarak %13.1 ile lisans mezunlarının yer aldığı, ön lisans mezunu öğretim elemanının ise bulunmadığı anlaşılmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterliklerini tamamladıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra sanatta yeterlik alan öğretim elemanlarının doktora yapan öğretim elemanlarına oranla iki katından fazla olduğu anlaşılmıştır. Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde görev yapan öğretim elemanlarının sayısının Eğitim Fakülteleri'nde görev yapan öğretim elemanlarına oranla daha fazla olmasına karşın Eğitim Fakülteleri'nde görev yapan bir çok öğretim elemanın da sanatta yeterlik aldığı anketlerden elde edilen bilgilerden öğrenilmiştir.

Tablo 7.Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersini Yürüttükleri Sürelere İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
1 yıl ve daha fazla	6	26.1
2-5 yıl	3	13.1
6-9 yıl	6	26.1
10-15 yıl	2	8.6
16 ve üzeri	6	26.1
Toplam	23	100

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanlarının en fazla %26.1 ile 1 yıl ve daha fazla süredir, 6-9 yıl ve 16 yıl ve daha fazla süredir Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini yürüttükleri öğrenilmiştir. Öğretim elemanlarının en düşük olarak %8.6'sının 10-15 yıldır bu dersi yürüttükleri anlaşılmıştır. Tabloda görüldüğü gibi öğretim elemanlarının TSE/TT dersini yürütme süreleri değerlendirildiğinde genel bir dağılımın olduğu, dağılımın bir grupta toplanmadığı görülmüştür. Buna karşın öğretim elemanlarının yarısından fazlasının 1 ve 9 yıllık süre zarfında bu dersi yürüttükleri anlaşılmıştır. Tablo 4'de daha önce de belirtildiği gibi öğretim elemanlarının yarısından fazlası 10 yıl ve daha fazla süredir Yüksek Öğretimde görev yapmaktadır. Tablo 7 incelendiğinde ise öğretim elemanlarının yarısından fazlasının 10 yıldan daha az bir süredir bu dersi yürüttükleri öğrenilmiştir. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının göreve başladığı tarihten itibaren TSE/TT dersini yürütmedikleri, görevlerinin ilerleyen yıllarında bu dersi vermeye başladıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının Eğitimleri Süresince TSE/TT Dersini Alma Durumlarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Evet	21	91.4
Hayır	2	8.6
Toplam	23	100

Tablo 8 incelendiğinde öğretim elemanlarının %91.4'ünün eğitimleri süresince Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini aldıkları, düşük bir oranla %8.6'sının ise bu dersi almadıkları görülmüştür. Tabloda görüldüğü gibi öğretim elemanlarının tamamına yakınının eğitimleri süresince TSE/TT dersini aldıkları anlaşılmıştır.

Tablo 9. Öğretim Elemanlarının TSE/TT Alanında Yapmış Oldukları Yayınlarla İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Evet	10	43.5
Hayır	13	56.5
Toplam	23	100

Tablo 9 incelendiğinde öğretim elemanlarının %56.5'inin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım alanında yayın yapmamış oldukları, öğretim elemanlarının %43.5'inin ise bu alana yönelik yayın yapmış oldukları öğrenilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi öğretim elemanlarının yarısından fazlasının TSE/TT alanında makale, kitap, bildiri gibi bilimsel yayınlar yapmadıkları görülmüştür. Günümüzde piyasada Temel Sanat Eğitimi ya da Temel Tasarım adı altında yayınlanan birçok kitaba rastlamak mümkündür. Buna karşın bu alanda yapılan proje, bildiri ya da makale gibi bilimsel çalışma ve yayınlar sınırlıdır.

Tablo 10. Öğretim Elemanlarının TSE/TT Alanında Yapmış Oldukları Yayınların Sayılarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
0-5 arası	5	50
6-10 arası	3	30
11-15 arası	1	10
16-20 arası	-	-
21 ve 25 arası	1	10
26 ve üzeri	-	-
Toplam	10	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım alanında yayın yapan 10 öğretim elemanından en fazla %50’sinin 0-5 adet arası yayın yapmış olduğu görülmüştür. Bunu %30 ile 6-10 arası yayın yapan öğretim elemanı izlerken, en düşük olarak ise %10 ile 11-15 ve 21-25 arası yayın yapan öğretim elemanı yer almıştır. Tablo 9’da belirtildiği gibi öğretim elemanlarının yarısından fazlasının bu alanda kitap, makale, bildiri gibi bilimsel yayınlar yapmadıkları görülmektedir. Bununla ilişkili olarak yayın yapan öğretim elemanlarının yarısının ancak (0-5) arası yayın yapmış olduğu öğrenilmiştir. Yayın yapan öğretim elemanlarının yayınlarının sayıları da oldukça düşüktür. 10 yıla yakın bir süredir bu dersi yürütmüş olmalarına ve çoğunluğun öğretim üyelerinden oluşmuş olmalarına karşın öğretim elemanlarının bu alanda yapmış oldukları bilimsel yayınların sayısı oldukça düşüktür. Buna karşın öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun ders süresince yapılan çalışmaları dönem sonunda sergiledikleri öğrenilmiştir.

4.3. Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersinin İşlenişile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretim elemanlarının TSE/TT dersini işleyişlerine ilişkin verileri elde etmek amacıyla hazırlanan 14 maddeden oluşan anketten elde edilen bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 11. Öğretim Elemanlarının TSE/TT Ders Süresince Kullandıkları Öğretim Materyallerine İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Kitap-Sürelî Yayınlar	14	60.9
Slayt	10	43.5
Önceki Öğrenci Çalışmaları	17	73.9
Bilgisayar	14	60.9
n=23		

Tablo 11 incelendiğinde araştırma örneklemine giren öğretim elemanları Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi süresince en çok %73.9 ile önceki öğrenci çalışmalarını, %60.9 ile kitap-sürelî yayınları ve bilgisayar kullanmayı, en düşük olarak ise %43.5 ile slayt kullanmayı tercih ettikleri öğrenilmiştir. Tablodan öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun önceki öğrenci çalışmalarını kullanarak öğrencilere örnek oluşturmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu tip uygulamalar konunun öğrenciler tarafından daha iyi kavranması ve örnek oluşturması açısından tercih edilmektedir. Ancak kimi zaman da öğrencilerin yaratıcılığını ve özgünlüğünü olumsuz yönde etkileyebilmekte, öğrencileri yönlendirmektedir.

Yüksel (1998) tarafından yapılan çalışmada öğretim elemanlarının dersin işlenişinde en çok kitap ve slaytlardan faydalandığı, bilgisayardan faydalanmadıkları görülmüştür. Araştırmanın yapıldığı tarih göz önünde bulundurulduğunda bilgisayar kullanımının, günümüz şartlarına kıyasla yaygın olmadığı söylenebilir. Ancak bu çalışmada ise bilgisayar kullanımı %60.9 ile yüksek oranda yer almaktadır. Bu doğrultuda

geçen süre zarfında, öğretim elemanlarının eğitimde verimin artırılması ve teknolojinin kullanımı konusunda yeni öğretim materyallerinden faydalandıklarını söylemek mümkündür.

Deliduman (2007) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise temel sanat eğitimi dersinde öğrencilere yerine göre örnek çalışmaların gösterilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra çalışma başında öğrencilere örnek gösterilmesinin öğrencileri taklitçiliğe yönelttiği, ancak çalışma bittikten sonra eleştiri yapmak üzere örnek gösterilmesinin yerinde olacağı vurgulanmıştır.

Tablo 12. Öğretim Elemanlarının Ders Süresince Yapılan Uygulamaları Değiştirme Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Her yıl	14	63.7
2 yılda 1	4	18.2
3 yılda 1	3	13.6
5 yıl ve üzeri	1	4.5
Toplam	22	100

Tablo 12 incelendiğinde ankete cevap veren 22 öğretim elemanından en fazla %63.7'sinin her yıl yapılan uygulamalarda değişikliğe gittiği, %18.2'sinin 2 yılda 1, %13.6'sının 3 yılda 1, en düşük olarak ise %4.5'inin 5 yıl ve daha fazla sürede ders süresince yapılan uygulamalarda değişiklik yaptığı anlaşılmıştır. Tablodan öğretim elemanlarının yarısından fazlasının ders süresince yapılacak uygulamaları her yıl değiştirdikleri öğrenilmiştir. Bu tip değişikliklerin öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmelerine, alanındaki değişme ve gelişmelere, yeniliklere açık olmalarına katkı sağlayacağını söylemek mümkündür. Öğretim elemanlarının bunu yaparken aynı zamanda öğrenci başarısını, algılama düzeylerini ve verimi artıracak alternatifleri göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Tablo 13. Öğretim Elemanlarının Öğrencileri Değerlendirme Biçimlerine İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Yazılı	-	-
Uygulama	16	69.7
Yazılı + Uygulama	7	30.3
Toplam	23	100

Öğretim elemanlarının öğrencilerin çalışmalarını değerlendirmelerine ilişkin bilgileri içeren tabloda, öğretim elemanlarının çoğunlukla %69.7'sinin yapılan uygulamalar üzerinden değerlendirmeler yaptığı, %30.3'ünün ise yazılı ve uygulamaları bir arada değerlendirdikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra sadece yazılı yaparak öğrencileri değerlendiren öğretim elemanının olmadığı anlaşılmıştır. Tablo 13 değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının üçte ikisinden fazlasının yapılan uygulamalar üzerinden değerlendirme yaptıkları anlaşılmıştır. Uygulamaya yönelik eğitim veren bölümlerde genellikle sadece yapılan uygulamalar dikkate alınarak notla değerlendirme yapılmaktadır. Ancak bu tip değerlendirmelerde öğrenciler yapılan uygulamanın teorik temeli konusunda yetersiz kalmaktadır. Nitekim öğrencilerin dersten edindikleri teorik bilgilerin yetersiz olduğu Tablo 25'teki araştırma sonuçlarından ve öğrencilerle yapılan bire bir görüşmelerden anlaşılmıştır.

Tablo 14. Öğrencilerin TSE/TT Dersinde 1 Yarı Yıl İçerisinde Yapmış Oldukları Uygulamaların Sayılarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
10-14 arası	8	34.8
15-19 arası	8	34.8
20-24 arası	4	17.4
25-29 arası	2	8.7
30 ve üzeri	1	4.3
Toplam	23	100

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin 1 yarı yıl içerisinde en fazla % 34.8 ile 10-14 ve 15-19 adet uygulama yaptıkları anlaşılmıştır. Bunu %17.4 ile 20-24 arası, %8.7 ile 25-29 arası ve %4.3 ile 30 ve daha fazla sayıda yapılan uygulamalar izlemiştir. Tablodan öğrencilerin üçte ikisinden fazlasının 1 yarı yıl içerisinde 10-19 arası uygulama yaptıkları öğrenilmiştir. Güzel sanatlar fakültelerinde verilen TSE/TT dersinin süresi eğitim fakültelerine oranla daha yüksek olduğu için yapılan uygulamaların sayısı da bu doğrultuda daha fazla olabilmektedir. Öğretim elemanları ile yapılan bire bir görüşmelerde bazı öğretim elemanlarının, öğrencileri çok sayıda örnek yapmaya teşvik ettiği, bu yolla öğrencilerin edindiği tecrübeleri geliştirebileceklerini düşündükleri öğrenilmiştir. Bununla beraber Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi ABD’den bir öğretim üyesi ile yapılan görüşme sonucunda, her hafta TSE/TT dersinde yapılan öğrenci uygulamalarının fakülte içerisinde sergilendiği öğrenilmiştir. Sergi süresince öğrenciler birbirlerinin yaptıkları uygulamaları değerlendirerek, başarılı uygulamalar ve hatalı uygulamalar hakkında eleştiriler yapabilmektedirler. Bu yolla öğrenciler hatalarını düzeltebildikleri gibi, eksiklerini telafi etme ve öğrendiklerini pekiştirme, özgüvenini geliştirebilme olanağını da elde etmektedir.

Tablo 15. Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin TSE/TT Dersinde Yapmış Oldukları Uygulamaları Değerlendirme Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Her uygulama sonunda	10	43.5
Ara sınav öncesi tüm çalışmalar	3	13
Sınav öncesi tüm çalışmalar + Sınav işi	10	43.5
Toplam	23	100

Öğretim elemanlarının öğrenci çalışmalarını değerlendirme sıklıklarına ilişkin hazırlanan Tablo 15 incelendiğinde öğretim elemanlarının en çok %43.5 ile her uygulama sonunda ve sınav öncesi yapılan çalışmalarla birlikte sınav süresinde yapılan uygulamaya göre değerlendirme yaptıkları anlaşılmıştır. Ara sınav öncesi yapılan çalışmaların değerlendirmeye alınması ise %13 ile düşük oranda yer almıştır. Öğretim elemanları atölye

çalışmalarında öğrencilerin gelişim aşamaları, performans düzeyleri, eksik ve hatalı çalışmalar üzerinde daha verimli ve daha hızlı dönüt alabileceği ortamı yakalayabilmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin atölyede ders süresince yapmış oldukları çalışmalar bir süreci oluşturdukları ve çok sayıda örneğe yer verilebilmesi açısından daha çok tercih edilmektedir. Ayrıca öğretim elemanları yapılan uygulamalar aracılığıyla öğrencilerin elde ettikleri bilgi ve becerileri ne derece ve nasıl kullandığını da çalışmaları üzerinden değerlendirebilmekte, öğrencide var olan yetiyi ve yaratıcılığı gözleyebilmektedir.

Tablo 16. Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin Yapmış Oldukları Uygulamaların Seçiminde Dikkat Ettiği Hususlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Kavram öğretimine göre	12	52.2
Öğrencilerin beceri düzeylerine göre	6	26.1
Ders süresi dikkate alınarak en kolay yöntemle	3	13
Önceki bilgi ve becerilerin sonraki çalışmalara aktarımı, yansımaları	19	82.6
n=23		

Tablo 16 incelendiğinde öğretim elemanları, öğrencilerin yapmış oldukları uygulamaların seçiminde en çok %82.6 ile önceki bilgi ve becerilerin sonraki çalışmalara aktarımı, %52.2 ile kavram öğretimine göre, %26.1 ile öğrencilerin beceri düzeylerine göre, %13 ile de ders süresi dikkate alınarak daha kolay yöntemlerle yapılabilecek uygulamalara yer verdikleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşlerinin büyük bir çoğunluğunun ders süresince yapılacak uygulamaları belirlerken, öğrencilerin edindikleri bilgi ve becerileri daha sonraki yapacakları çalışmalarda nasıl kullanabilecekleri konusunda yoğunlaştığı görülmüştür. Buradan öğretim elemanlarının öğrencilerin dersten elde edecekleri verimi artırma yönünde oldukları, bu doğrultuda kendilerini geliştirmeye çalıştıkları sonucu çıkartılabilir. Daha önce Tablo 10'da yer aldığı gibi öğretim elemanlarının TSE/TT dersi süresince yapılacak uygulamaları her yıl yeniledikleri

görülmüştür. Buradan da öğretim elemanlarının öğrencilerin başarılarını artırma yönünde bir çaba içerisinde olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 17. Öğretim Elemanlarının Dersin Planlanması Sürecinde Dikkat Ettiği Hususlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Tasarım ilke ve elemanlarına ve bunların uygulamalarına yer verilmesi	19	82.6
Konuların birbirleriyle olan ilişkisi	12	52.2
Daha önce edindiği bilgi ve becerileri sonraki çalışmalarında kullanabilme	14	60.9
Öğrencilerin algılama düzeyleri	10	43.5

n=23

Tablo 17’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %82.6’sı dersin planlanması sürecinde tasarım ilke ve elemanlarına ve bunların uygulamalarına yer verilmesini öncelikli olarak göz önünde bulundururken, %60.9’u öğrencilerin daha önce edindiği bilgi ve becerileri sonraki çalışmalarında kullanabilmelerine, %52.2’si konuların birbirleriyle olan ilişkisine, %43.5’i ise öğrencilerin algılama düzeylerini dikkate alarak dersi ve yapılacak uygulamaları planladıkları öğrenilmiştir. Tablodan öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun dersi planlarken tasarım ilke ve elemanları ve bunların uygulamalarını dikkate alarak planlama yaptıkları, en düşük oranda ise öğrencilerin algılama düzeylerini dikkate aldıkları anlaşılmıştır. Yöntem kısmında da belirtildiği gibi öğretim elemanları ve öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilerek ve mevcut literatür taranarak araştırma ölçeği oluşturulmuştur.

Tablo 18. TSE/TT Dersinde Öğrencilere Kazandırılacak Niteliklere İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Tasarım ilke ve elemanlarını uygulamalarla öğrenebilme	9	39.1
Yaratıcılığını geliştirebilme	14	60.9
Tasarım ilke ve elemanları ile özgün tasarımlar yapabilme	15	65.2
Dünyaya eleştirel bakış açısıyla bakabilme yetisi kazandırabilme	10	43.5
Görsel algıyı geliştirebilme	13	56.5

n=23

Tablo 18 incelendiğinde öğretim elemanları öğrencilere kazandırılacak nitelikleri en çok %65.2 ile tasarım ilke ve elemanları ile özgün tasarımlar yapabilme olarak belirtirken, %60.9 ile yaratıcılığını geliştirebilme, %56.5 ile görsel algıyı geliştirebilme, %43.5 ile dünyaya eleştirel bakış açısıyla bakabilme yetisi kazandırabilme, en düşük olarak %39.1 ile tasarım ilke ve elemanlarını uygulamalarla öğrenebilme şeklinde belirtmişlerdir. Tablo incelendiğinde TSE/TT dersinde öğretim elemanlarının öğrencilere kazandırılacak niteliklerin daha çok öğrencilerin tasarım ilke ve elemanlarını kavrayarak, bunları çalışmalarında kullanabilme, yaratıcılıklarını geliştirme ve görsel okuryazarlığını artırmaya yönelik olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 19. Öğretim Elemanlarının Ders Süresince Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Donanım yetersizliği	8	34.8
Atölyenin fiziki ortamının yetersizliği	3	13.1
Ders süresinin yetersizliği	3	13.1
Öğrencilerin yeterli düzeyi/ hazırbulunuşluğu	13	56.5

n=23

Tablo 19 incelendiğinde öğretim elemanları sırasıyla en çok öğrencilerin %56.5 ile yeterli düzeyi/hazırbulunuşluğu konusunda sorun yaşadıkları anlaşılmıştır. Bunu sırasıyla %34.8 ile donanım yetersizliği, %13.1 ile atölyenin fiziki ortamının yetersizliği ve ders süresinin yetersizliği konusunda sorun yaşadıkları öğrenilmiştir. Sonuç olarak öğretim

elemanlarının yarısından fazlasının öğrencilerin dersteki yeterlik düzeyleri ve hazırbulunuşlukları konusunda sorun yaşadıkları anlaşılmıştır. Güzel sanatlar alanlarında öğrenim gören öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Güzel Sanatlar Liseleri ve Meslek Liselerinden geldikleri bilinmektedir. Bu liselerden gelen öğrencilere yetenek sınavlarında ek puan hakkı tanındığı için kazanma olasılıkları daha yüksek olmaktadır. Dolayısıyla örneklem grubuna alınan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu da meslek lisesi ve güzel sanatlar lisesi mezunlarından oluşmaktadır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda da bu doğrultuda bilgi alınmıştır. Yükseköğretim öncesi alana yönelik eğitim alan öğrenciler emsallerine oranla eleştirel bakabilen, bağlantılar kurabilen, gözlemleyen ve sorgulayan öğrenciler olma yönünde daha avantajlı bir konuma sahip olmaktadırlar. Tüm bunlara karşın öğretim elemanları ile yapılan bire bir görüşmelerde ilerleyen yıllarda öğrenci kalitesinin düştüğü yönünde eleştiriler alınmış, önceki yıllara oranla öğrencilerin algılama ve uygulama düzeylerinin düştüğü öğrenilmiştir. Bu doğrultuda yükseköğretim öncesi ortaöğretim programlarında verilen sanat eğitimi derslerinin ve bu derslerin uygulamalarının irdelenmesi gerektiğini söylemek mümkün olabilir.

Günümüzde yükseköğretim kurumlarında alana yönelik atölye dersi veren özellikle sanat eğitimi/el sanatları eğitimi veren kurumlarda donanım yetersizliği büyük bir sorun olarak görülmektedir. Projeler yoluyla atölye donanımlarının yenilenmesi sağlanmaya çalışılırken, daha hızlı ve ciddi değişim ve gelişimlerin yaşanmasının zorunluluğu doğmaktadır. Bu doğrultuda yapılan bir çok araştırma ve projeye rastlamak mümkündür. Eyiol (2004) tarafından yapılan bir araştırmada alan eğitimi veren kurumlarımız arasında yer alan Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü'nde karşılaşılan sorunlar belirlenmeye çalışılmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Araştırma; ilgili bölümde öğrenim gören 432 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda atölyelerde yer alan araç-gerecin eski ve yetersiz olduğu, araçların sık sık arızalandığı, arızaların zaman ve kalite kaybına neden olduğu, araçların teknoloji ve piyasa ihtiyaçlarının gerisinde olduğu, mevcut donanımla yapılan ürünlerin sınırlı ve yetersiz olduğu öğrenilmiştir.

Tablo 20. Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin TSE/TT Dersinde Edindikleri Bilgi ve Becerileri Aktarabilmeleri Konusunda Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Uygulamalar arasında ilişkiler kurulması	8	34.8
Öğrenci çalışmaları üzerinde eleştiriler yapılması	10	43.5
Bir çalışmanın diğer bir uygulamaya aktarılabilceğinin örneklendirilmesi	12	52.2
Öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarının değerlendirme ve eleştirilerine olanak sağlanması	6	26.1

n=23

Tablo 20’de görüldüğü gibi öğretim elemanları Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer derslere ve yapılacak çalışmalara aktarılabilmesi konusunda en çok %52.2 ile nasıl aktarılabilceğinin örneklendirilmesiyle, %43.5’i öğrenci çalışmaları üzerinde yapılan eleştiriler yoluyla, %34.8’i uygulamalar arasında kurulan ilişkilendirmelerle, en az olarak %26.1 ile de öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını değerlendirmeleri ve eleştirileri yoluyla sağladıkları anlaşılmıştır. Tablodan öğretim elemanlarının yarısından fazlasının ders süresince edinilen bilgilerin yapılacak çalışmalara başarıyla aktarılabilmesi konusunda örnek uygulamalar yapmayı tercih ettikleri anlaşılmıştır. Bu yolla öğrenciler kazanımlarını nasıl kullanacağını, disiplinler arası bağlantıları nasıl ve hangi yöntemlerle kuracağı konusunda deneyim sahibi olabilmektedirler. Örneğin öğrenci, temel sanat eğitimi dersinde iç bükey, dış bükey, ışık-gölge, renk konusunda edindiği bilgi ve becerileri takı tasarımı çalışmalarında başarıyla kullanabilme olanağına sahiptir. Bununla beraber yapılan örnek uygulamalar, örnekler üzerinden yapılan değerlendirme ve eleştiriler, konunun kavranması ve örnek oluşturmaları açısından önem taşımaktadır. Öğretim elemanlarının mevcut bilgilerin farklı alanlardaki uygulamaları konusunda, öğrencileri öncelikle özgür bırakarak çalışmalarını tamamlamaları ve ortaya çıkan ürün üzerinde değerlendirmeler ve eleştiriler yapmalarını istemeleri, tüm bunlar tamamlandıktan sonra dersi yürüten öğretim elemanı tarafından örnek gösterilecek başarılı çalışmalar üzerinde eleştiriler yapılması ve yapılan ürünle bağlantılar kurulmasının verimi artıracığı söylenebilir.

Yüksel (1998) tarafından yapılan bir araştırmada öğretim elemanlarının derste eser üzerinde eleştiriler yapmaları ve yüzey çalışmalarında transfer yapmaları gerektiği, yapılan transfer çalışmalarının sözel olarak ifade edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca öğretim elemanlarının yeni önerilere açık olmaları ve yaratıcılık konusunda eğitim veren sanat eğitimcilerinin yöntemlerini kendilerinin belirlemeleri gerektiği de ifade edilmiştir. Yöntem yaparak öğrenme olmalı, “doğru”; belirlenen kurallar dikkate alınarak tespit edilmelidir. Her soruna en az iki ve birbirinden farklı seçeneklerle çözüm aranması gereği vurgulanmalıdır. Böylelikle öğrencide var olan yaratıcı özellikler ortaya çıkarılmalıdır. Doğru ve yanlış denemeler yoluyla birbirine zıt öneriler ortaya çıkarılmalı, tek doğru olmadığı gösterilerek, öğrenci ön yargılarından kurtarılmalıdır.

Tablo 21. TSE/ TT Dersinin İşleniş Sırasına İlişkin Bulgular (Önce siyah-beyaz, daha sonra renkli çalışmalar, son olarak üç boyutlu çalışmalar)

Maddeler	f	%
Evet	16	69.6
Hayır	7	30.4
Toplam	23	100

Tablo 21 incelendiğinde öğretim elemanlarının %69.6’sı dersin işleniş sırasını önce siyah-beyaz çalışmalar, daha sonra renkli çalışmalar ve son olarak üç boyutlu çalışmalar olarak belirtirken, %30.4’ü bu sıralamayı doğru bulmamıştır. Tablodan örneklem grubuna giren öğretim elemanlarının üçte ikisinden fazlasının “evet” şeklinde görüş belirttiği anlaşılmıştır. TSE/TT dersinde yer alan konuların öncelikli olarak siyah-beyaz çalışmalarla başlanması, daha sonra renge geçilerek renkli çalışmaların yapılmasının hem konunun daha iyi kavranması hem de işleniş sırası açısından daha uygun olduğu bilinmektedir.

Tablo 22. Öğretim Elemanlarının Uygulamalı Çalışmaları Değerlendirirken Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Kavramın özelliklerini yansıtabilme	12	52.2
Yaratıcı özellikler taşıması	13	56.5
Tasarım ilkelerine uygun olması	11	47.8
Doğru elemanların seçilmiş olması	5	21.7
Estetik kurallara uygunluk	8	34.8
n=23		

Tablo 22’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının uygulamalı çalışmaların değerlendirilmesinde en çok %56.5 ile yaratıcı özellikler taşımasına, %52.2 ile kavramın özelliklerini yansıtabilmesine, %47.8 ile tasarım ilkelerine uygun olmasına, %34.8 ile estetik kurallara uygunluğuna, %21.7 ile doğru elemanların seçilmiş olmasına dikkat ettikleri anlaşılmıştır. Tablo değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının yarısından fazlasının öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken ürünlerin yaratıcı özellikler taşımasına ve kavram özelliklerini yansıtabilmesine dikkat ettiği görülmüştür.

Tablo 23. Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersinin Verimli İşlenmesi Konusunda Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Bulgular

Maddeler	f	%
Üst sınıf çalışmalarından konuyla ilgili örnekler gösterilmesi	4	17.4
Farklı alanlarla konu arasında ilişkilendirmeler yapılması	11	47.8
Konuyla ilgili sergilere gidilerek eleştiriler ve ilişkilendirmeler yapılması	5	21.7
Önemli sanatçıların eserleri ile ilişkilendirmeler yapılması	8	34.8
Dersin bu alanda uzmanlaşmış öğretim elemanları tarafından verilmesi	8	34.8
n=23		

Tablo 23 incelendiğinde öğretim elemanları Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin daha verimli işlenmesi konusunda sırasıyla %47.8 ile farklı alanlarla işlenen konu

arasında ilişkilendirmeler yapılmasına, %34.8 ile önemli sanatçıların eserleri ile ilişkilendirmeler yapılmasına ve dersin bu alanda uzmanlaşmış öğretim elemanları tarafından verilmesine, %21.7 ile konuyla ilgili sergilere gidilerek eleştiriler ve ilişkilendirmeler yapılmasına, %17.4 ile de üst sınıflarca yapılan konuya ilişkin örneklerin gösterilmesine dikkat ettikleri anlaşılmıştır. Sonuç olarak öğretim elemanlarının yarısına yakınının konunun daha iyi kavranması ve dersten alınan verimin artırılması konusunda disiplinler arasında ilişkiler kurulmasına, dersin bu alanda uzmanlaşmış öğretim elamanları tarafından verilmesine ve önemli sanatçıların eserleri ile ilişkilendirmeler yapılmasına dikkat ettikleri görülmüştür. Farklı alanlarla konu arasında yapılan ilişkilendirmeler ve uygulamalar yoluyla öğretim elemanları, öğrencilerin konuyu ne derecede kavradıklarını, edindikleri bilgileri ne derecede ve nasıl kullanabildiklerini değerlendirebilmektedir. Bunun yanı sıra derse ilişkin konuların farklı alanlarla aktarımı örneğin; ışık-gölge konusunun fotoğrafla aktarımı, doku konusunun fotoğraf ve bilgisayarla aktarımı, tasarım ilkelerinin bilgisayarla aktarımı gibi uygulamalar konunun daha iyi kavranmasına katkı sağlayan uygulamalardır.

4.4. Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/ temel tasarım dersiyle ilgili görüşlerine ilişkin verileri elde etmek amacıyla 14 maddeden oluşan anketten elde edilen bilgilere yer verilmiştir. Anketin bu bölümü öğretim elemanları ve öğrencilere yöneltilmek üzere ortak olarak hazırlanmıştır.

Tablo 24.Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	-	-	-	-	1	4.3	1	4.3	21	91.4	23	100
TSE/TT dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	3	13.1	1	4.3	4	17.4	8	34.8	7	30.4	23	100
TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmelidir	7	30.4	2	8.7	7	30.4	3	13.1	4	17.4	23	100
TSE/TT dersinin süresi yeterlidir	4	17.4	2	8.7	10	43.4	3	13.1	4	17.4	23	100
TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	4	21.1	1	5.3	6	31.5	5	26.3	3	15.8	19	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	3	13.1	1	4.3	4	17.4	10	43.5	5	21.7	23	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	3	13.1	1	4.3	4	17.4	8	34.8	7	30.4	23	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	3	13.1	5	21.7	4	17.4	5	21.7	6	26.1	23	100
TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	1	4.3	2	8.7	9	39.1	9	39.1	2	8.7	23	100
TSE/TT dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi	-	-	-	-	6	26.1	10	43.5	7	30.4	23	100
TSE/TT dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	-	-	-	-	4	17.4	12	52.1	7	30.4	23	100

Tablo 24'ün devamı

Görüşler	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TSE/TT dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	-	-	-	-	2	8.7	12	52.1	9	39.1	23	100
TSE/TT dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	1	4.3	2	8.7	6	26.1	5	21.7	9	39.1	23	100
TSE/TT dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	-	-	-	-	7	30.4	8	34.8	8	34.8	23	100

1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4= Katılıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum

Öğretim elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşlerine ilişkin bilgileri içeren Tablo 24 incelendiğinde TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olup olmadığı konusunda öğretim elemanlarının %91.4'ü Tamamen Katılıyorum, %4.3'ü ise Kısmen Katılıyorum ve Katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

TSE/TT dersinde verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda öğretim elemanlarının %34.8'i "Katılıyorum" şeklinde belirtirken, %30.4'ü "Tamamen Katılıyorum", %17.4'ü "Kısmen Katılıyorum", %13.1'i "Kesinlikle Katılmıyorum", %4.3'ü ise en düşük olarak "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmesi gerektiği konusunda öğretim elemanlarının %30.4'ü "Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Kısmen Katılıyorum", %17.4 "Tamamen Katılıyorum", %13.1'i "Katılıyorum", en düşük olarak %8.7'si ise "Katılmıyorum" şeklinde belirtmiştir.

TSE/TT dersinin süresinin yeterli olduğuna ilişkin maddeye öğretim elemanlarının en çok %43.4'ü "Kısmen Katılıyorum", %17.4'ü "Tamamen Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum", %13.1'i "Katılıyorum", en düşük olarak %8.7'si "Katılmıyorum" olarak görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin ifadeye cevap veren 19 öğretim elemanından sırasıyla %31.5'i "Kısmen Katılıyorum", %26.3'ü "Katılıyorum", %21.1'i "Kesinlikle Katılmıyorum", %15.8'i "Tamamen Katılıyorum", en düşük olarak %5.3'ü ise "Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin ifadeye öğretim elemanlarının sırasıyla %43.5'i "Katılıyorum", %21.7'si "Tamamen Katılıyorum", %17.4'ü "Kısmen Katılıyorum", %13.1'i "Kesinlikle Katılmıyorum", %4.3'ü ise "Katılmıyorum" olarak ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin maddeye öğretim elemanları en çok %34.8 ile "Katılıyorum" derken, %30.4 ile "Tamamen Katılıyorum", %17.4 ile "Kısmen Katılıyorum", %13.1 ile "Kesinlikle Katılmıyorum", en düşük olarak da %4.3 ile "Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin ifadeye öğretim elemanlarının %26.1'i "Tamamen Katılıyorum", %21.7'si "Katılıyorum" ve "Katılmıyorum", %17.4'ü "Kısmen Katılıyorum", en düşük olarak %13.1'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri, diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildiği konusunda öğretim elemanlarının sırasıyla %39.1'i "Kısmen Katılıyorum" ve "Katılıyorum", %8.7'si "Tamamen Katılıyorum" ve "Katılmıyorum", %4.3'ü ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiğine ilişkin maddeye öğretim elemanlarının sırasıyla %43.5'i "Katılıyorum", %30.4'ü "Tamamen Katılıyorum", %26.1'i ise "Kısmen Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerine ve bunları

çalışmalarında daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığına ilişkin ifadeye öğretim elemanlarının %52.1 ile yarısından fazlası “Katılıyorum” derken, %30.4’ü “Tamamen Katılıyorum”, %17.4’ü ise “Kısmen Katılıyorum” olarak görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiğine ilişkin maddeye öğretim elemanlarının %52.1 ile yarısından fazlası “Katılıyorum” derken, %39.1’i “Tamamen Katılıyorum”, en düşük olarak %8.7’si ise “Kısmen Katılıyorum” şeklinde ifade etmiştir.

TSE/TT dersinde yapılan çalışmaların öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığına ilişkin maddeye öğretim elemanlarının sırasıyla %39.1’i “Tamamen Katılıyorum”, %26.1’i “Kısmen Katılıyorum”, %21.7’si “Katılıyorum”, %8.7’si “Katılmıyorum”, %4.3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği konusunda öğretim elemanlarının %34.8’i “Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”, %30.4’ü ise “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

Tablo 24 genel olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının tamamına yakınının TSE/TT dersinin gerekli olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanları ders süresince verilen teorik bilgilerin yeterli olduğunu düşünmelerine karşın öğretim elemanlarının çoğunluğunun bu dersin üst sınıflarda da verilmesine gerekli olduğunu düşündükleri öğrenilmiştir.

Öğretim elemanlarının ders süresinin yeterli olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının canlı modelden yapılan çalışmaları, çoğunlukla dönemin başlangıcında tercih ettikleri, öğrencilerin derse alışmaları, adapte olmaları amacıyla hazırlık çalışması niteliğinde bu tip uygulamaları tercih ettikleri öğrenilmiştir. Bununla beraber ankete cevap veren öğretim elemanlarının çoğunluğunun bu tip çalışmaları yeterli buldukları anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının yarısından fazlasının yapılan renkli çalışmalarını, obje etütleri ve tasarım çalışmalarını yeterli buldukları anlaşılmıştır.

Öğretim elemanları öğrencilerin; ders süresince edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildikleri, bu dersin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiğini, tasarım ilke ve elemanlarını daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığını, gözlem ve görme gücünü geliştirdiğini, kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığını ve sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiğini belirttikleri öğrenilmiştir. Sonuç olarak öğretim elemanlarının sanat eğitim alan öğrencilerin eğitimlerine başlamadan önce TSE/TT dersini almalarının eğitimlerine katkı sağladığına inandıkları, görsel okur-yazarlık, eleştiri, yaratıcılık ve özgünlüklerinin sağlanması konusunda gerekli ve zorunlu bir ders olduğunu düşündükleri görülmüştür.

4.5. Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin temel sanat eğitimi/ temel tasarım dersiyle ilgili görüşlerine ilişkin verileri elde etmek amacıyla 14 maddeden oluşan anketten elde edilen bilgilere yer verilmiştir. Hazırlan bu anketteki soru tipi hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için ortak olarak düzenlenmiştir.

Tablo 25.Öğrencilerin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	9	4.3	6	2.9	11	5.3	58	27.6	126	59.9	210	100
TSE/TT dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	18	8.6	41	19.4	98	46.7	39	18.6	14	6.7	210	100
TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmelidir	43	20.5	51	24.3	51	24.3	47	22.3	18	8.6	210	100
TSE/TT dersinin süresi yeterlidir	15	7.2	24	11.5	43	20.5	85	40.7	42	20.1	209	100
TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	52	25.6	61	29.9	53	25.9	21	10.3	17	8.3	204	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	14	6.7	35	16.7	80	38.1	58	27.6	23	10.9	210	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	18	8.6	30	14.3	79	37.6	54	25.7	29	13.8	210	100
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	22	10.5	49	23.3	68	32.3	50	23.8	21	10.1	210	100
TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	8	3.8	16	7.6	67	31.9	69	32.9	50	23.8	210	100
TSE/TT dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi	8	3.8	29	13.8	52	24.8	86	40.9	35	16.7	210	100

Tablo 25'in devamı

Görüşler	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TSE/TT dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	10	4.8	25	11.9	59	28.1	76	36.1	40	19.1	210	100
TSE/TT dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	4	1.9	26	12.4	36	17.1	96	45.7	48	22.9	210	100
TSE/TT dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	6	2.9	39	18.5	80	38.1	59	28.1	26	12.4	210	100
TSE/TT dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	16	7.6	34	16.2	72	34.3	60	28.6	28	13.3	210	100

1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4= Katılıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum

Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşlerine ilişkin bilgileri içeren Tablo 25 incelendiğinde TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olup olmadığı konusunda öğrencilerin %59.9 ile yarısından fazlası “Tamamen Katılıyorum” derken, %27.6’sı “Katılıyorum”, %5.3’ü “Kısmen Katılıyorum”, %4.3’ü “Kesinlikle Katılmıyorum”, %2.9’u ise “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinde verilen teorik bilgilerin yeterli olduğuna ilişkin maddeye öğrencilerin en çok %46.7’si ile yarısına yakını “Kısmen Katılıyorum”, %19.4’ü “Katılmıyorum”, %18.6’sı “Katılıyorum”, %8.6’sı “Kesinlikle Katılmıyorum”, %6.7’si ise “Tamamen Katılıyorum” olarak ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin üst sınıflarda da verilmesi gerektiğine ilişkin maddeye öğrencilerin sırasıyla %24.3’ü “Katılmıyorum” ve “Kısmen Katılıyorum” derken, %22.3’ü “Katılıyorum”, %20.5’i “Kesinlikle Katılmıyorum”, en düşük olarak %8.6’sı ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

“TSE/TT dersinin süresi yeterlidir” maddesine cevap veren 209 öğrenciden sırasıyla %40.7’si “Katılıyorum”, %20.5’i “Kısmen Katılıyorum”, %20.1’i “Tamamen Katılıyorum”, %11.5’i “Katılmıyorum”, %7.2’si ise “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde belirtmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin ifadeye cevap veren 204 öğrenciden en çok %29.9’u “Katılmıyorum” derken, %25.9’u “Kısmen Katılıyorum”, %25.6’sı “Kesinlikle Katılmıyorum”, %10.3’ü “Katılıyorum”, en düşük olarak %8.3’ü ise “Tamamen Katılıyorum” olarak ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğu konusunda öğrencilerin sırasıyla %38.1’i “Kısmen Katılıyorum”, %27.6’sı “Katılıyorum”, %16.7’si “Katılmıyorum”, %10.9’u “Tamamen Katılıyorum”, %6.7’sinin ise “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin maddeye öğrencilerin en çok %37.6’sı “Kısmen Katılıyorum”, %25.7’si “Katılıyorum”, %14.3’ü “Katılmıyorum”, %13.8’i “Tamamen Katılıyorum”, en düşük olarak da %8.6’sı “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda öğrencilerin %32.3’ü “Kısmen Katılıyorum” derken, %23.8’i “Katılıyorum”, %23.3’ü “Katılmıyorum”, %10.5’i “Kesinlikle Katılmıyorum”, %10.1’i ise “Tamamen Katılıyorum” olarak ifade etmiştir.

TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerilerin yapılacak diğer çalışmalarda başarıyla kullanılabildiğine ilişkin ifadeye öğrencilerin sırasıyla %32.9’u “Katılıyorum”, %31.9’u “Kısmen Katılıyorum”, %23.8’i “Tamamen Katılıyorum”, %7.6’sı “Katılmıyorum”, %3.8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiğine ilişkin maddeye öğrencilerin en fazla %40.9'u "Katılıyorum" derken, %24.8'i "Kısmen Katılıyorum", %16.7'si "Tamamen Katılıyorum", %13.8'i "Katılmıyorum", en düşük olarak %3.8'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" olarak ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerine ve çalışmalarında daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığı konusunda öğrencilerin en çok %36.1'i "Katılıyorum" derken, %28.1'i "Kısmen Katılıyorum", %19.1'i "Tamamen Katılıyorum", %11.9'u "Katılmıyorum", %4.8'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiğine ilişkin maddeye öğrencilerin %45.7'siyle yarısına yakını "Katılıyorum", %22.9'u "Tamamen Katılıyorum", %17.1'i "Kısmen Katılıyorum", %12.4'ü "Katılmıyorum" derken en düşük olarak %1.9'u ise "Kesinlikle Katılmıyorum" olarak belirttikleri anlaşılmıştır.

TSE/TT dersinde yapılan çalışmaların öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığına ilişkin ifadeye öğrencilerin %38.1'i "Kısmen Katılıyorum", %28.1'i "Katılıyorum", %18.5'i "Katılmıyorum", %12.4'ü "Tamamen Katılıyorum", %2.9'u ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde ifade etmiştir.

TSE/TT dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği maddesinde öğrencilerin sırasıyla %34.3'ü "Kısmen Katılıyorum", %28.6'sı "Katılıyorum", %16.2'si "Katılmıyorum", %13.3'ü "Tamamen Katılıyorum", %7.6'sı ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir.

Tablo 25 genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun TSE/TT dersinin gerekli olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. Buradan öğrencilerin sanat eğitimleri süresince TSE/TT dersinin önem ve gerekliliğini kavradıklarını söylemek mümkündür. Derste verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda öğrencilerin yarısına yakını kesin görüş belirtmemiş, kısmen katıldıkları anlaşılmıştır. Daha önceki

değerlendirmelerde de belirtildiği gibi ders süresince yapılan uygulamalarda, uygulamaları karşılayan teorik bilgilerin yeterli düzeyde verilmediği, yüzeysel vurguların yapıldığı kaynak kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda belirlenmiştir. Yüksel (1998) tarafından yapılan araştırmada da TSE dersinde verilen teorik bilgilerin dersin %50'sini oluşturması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre öğretim elemanları teori ve pratiğin birbirinden ayrılmaması gerektiğini savunmuşlardır.

Öğrencilerin yarısına yakınının TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesine ihtiyaç duymadıkları, birinci sınıfta edinmiş oldukları bilgi ve becerilerin yeterli olduklarının düşündükleri öğrenilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin çoğunluğunun TSE/TT dersinin süresini yeterli olduğunu düşündükleri görülmüştür. Dolayısıyla bu dersi yürüten öğretim elemanlarının verilen ders süresini iyi kullandıkları, öğrencilere derse ilişkin davranışları kazandırdıklarını söylemek mümkündür.

TSE/TT dersinde canlı modelden yapılan çalışmalar konusunda öğrencilerin tümünün görüş belirtmediğini daha önceden belirtilmişti ancak verilen cevaplardan öğrencilerin yarısından fazlasının bu tip çalışmaları yetersiz bulduğu, yapılan uygulamaların artırılmasına ihtiyaç duydukları anlaşılmıştır. Bu tip çalışmaları öğretim elemanlarının daha çok derse hazırlık aşamasında tercih ettikleri, ilerleyen haftalarda ders programı içerisinde böyle uygulamalara yer vermedikleri öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerden anlaşılmıştır. Ancak öğrencilerin canlı modelden yapılan çalışmalardan zevk aldıkları için bu tip uygulamaların devam etmesini istediklerini söylemek mümkündür. TSE/TT dersinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda öğrencilerin görüşleri arasında genel bir dağılımın olduğu görülmüştür. Tasarım çalışmaları öğrencilerin yaratıcılığının ortaya çıkarılmasında son derece önemlidir. Bu çalışmalar aracılığıyla öğrenciler kendilerinin ifade edebilecek, duygu ve düşüncelerini çalışmalarında yansıtabilme olanağı bulacaktır. Bu tip çalışmalarda öğrencilerin teknik ve malzeme konusunda bağımsız çalışabilmeleri desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

Öğrencilerin TSE/TT dersinde yapılan renkli çalışmaları ve obje etüdü çalışmalarını yeterli buldukları, bu ders süresince edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında

başarıyla kullanabildikleri, bu dersin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği, tasarım ilke ve elemanlarını daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığı, öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, görsel okur yazarlığını artırdığı, kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı, sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği belirlenmiştir. Tüm bunların sonucunda öğrencilerin TSE/TT dersinin amacını kavradığı, bu ders sonrasında gerekli kazanımları elde ettikleri anlaşılmıştır.

4.6. Güzel Sanatlar Fakülteleri Ve Eğitim Fakülteleri Öğrencilerinin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Bu bölümde Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri öğrencilerinin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla elde edilen verilerin frekans, aritmetik ortalama, t-testi ve önem düzeyi sonuçları tablolar halinde yorumlanmıştır.

Tablo 26. GSF/EF Öğrencilerinin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	1	70	4.21	1.12	1.50	.136
	2	140	4.44	.95		
TSE/TT dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	1	70	2.76	.97	2.02	.044*
	2	140	3.05	1.00		
TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmelidir	1	70	2.44	1.19	2.48	.014*
	2	140	2.89	1.26		
TSE/TT dersinin süresi yeterlidir	1	70	3.61	1.13	.57	.568
	2	140	3.52	1.16		
TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	1	70	2.81	1.17	2.85	.005**
	2	140	2.30	1.20		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	1	70	3.14	1.01	.51	.612
	2	140	3.22	1.08		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	1	70	3.24	1.07	.22	.828
	2	140	3.21	1.15		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	1	70	2.90	1.01	.86	.393
	2	140	3.04	1.20		
TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	1	70	3.69	.94	.33	.744
	2	140	3.64	1.09		
TSE/TT dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi	1	70	3.44	.97	.84	.402
	2	140	3.57	1.08		

Tablo 26'nın devamı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	1	70	3.34	1.01	1.78	.077
	2	140	3.62	1.10		
TSE/TT dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	1	70	3.61	1.11	1.41	.160
	2	140	3.82	.95		
TSE/TT dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	1	70	3.27	1.02	.15	.884
	2	140	3.29	.99		
TSE/TT dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	1	70	3.20	1.06	.35	.726
	2	140	3.26	1.14		

1= Güzel Sanatlar Fakültesi 2= Eğitim Fakültesi

* (p<.05) ** (p<.01)

Araştırma kapsamına alınan Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin gerekliliğine ilişkin toplam puanlarının ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan ortalamalarının (4.44) ile GSF öğrencilerinin puan ortalamalarından (4.21) yüksek olduğu görülmüştür. Bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (1.50), GSF ve EF öğrencilerinin derse ilişkin görüşleri arasında (p<.05) düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla resim programında TSE/TT dersinin gerekliliği konusunda daha fazla görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Bu sonuç, öğrencilerin öğretim elemanları gibi TSE/TT dersinin önemi ve bu dersin sanat eğitimlerindeki gerekliliğinin farkında olduklarını göstermiştir. Bununla beraber tablo genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek ortalamanın öğretim elemanları ve öğrencilerin bu dersin gerekli olduğunu düşündükleri konusunda olduğu anlaşılmıştır.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin toplam puanlarının ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan ortalamalarının (3.05), GSF öğrencilerinin puan ortalamalarına (2.76) oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (2.02) olarak belirlenmiştir. GSF ve EF

öğrencilerinin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bunun sonucunda EF öğrencilerinin resim programlarında yer alan TSE/TT dersinde verilen teorik bilgileri yeterli bulurken, GSF öğrencileri verilen teorik bilgileri EF öğrencilerine oranla yetersiz buldukları anlaşılmıştır. GSF öğretim programlarında EF programlarına oranla daha fazla alan dersleri ve uygulamalarına yer verilmektedir. GSF’de çalışmalar çoğunlukla atölye ağırlıklıdır. EF programlarında alan derslerinin yanı sıra eğitim dersleri de yer almaktadır. Bu sebeple GSF öğrencilerinin TSE/TT dersinde verilen teorik bilgilere daha fazla yer verilmesine ihtiyaç duydukları söylenebilir. Ayrıca EF’deki öğrenciler sanat eğitimcisi olacakları için teorik bilgiler daha çok vurgulanmaktadır. Bundan dolayı EF’de görev yapan öğretim elemanlarının TSE/TT’de teorik bilgilerin aktarımına önem verdiklerini ve uygulamalarla bu bilgileri desteklediklerini söylemek mümkündür. EF’de verilen eğitim derslerinde de alanla ilişkilendirmeler yapılmaktadır. Örneğin özel öğretim metotları dersinde konularla ilgili ilişkilendirmeler yapılarak konular tekrar gündeme getirilmektedir. Eğitim derslerinde dersin öğrencilere dersin nasıl öğretileceği, nasıl uygulanacağı, uygulamaların seçimi, kullanılacak materyaller hakkında bilgiler verilmektedir. Bu sebeple hem öğretim elemanları hem de öğrenciler konunun kavramsal yönü ve uygulamalar hakkında etraflı bilgiye sahip olmaktadır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin üst sınıflarda da verilmesi gerektiği konusunda toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan ortalamalarının (2.89), GSF öğrencilerinin puan ortalamalarına oranla (2.44) daha yüksek olduğu görülmüştür. Görüşler arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.48) olarak tespit edilmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür. Sonuç olarak EF öğrencileri, GSF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinin üst sınıflarda da yer alması gerektiği konusunda daha çok görüş belirtmişlerdir. EF’de verilen TSE/TT dersinin süreleri GSF’ne oranla daha düşüktür. EF’de süre kısıtlı olduğu için öğrencilere konuya ilişkin temel bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır. Bu sebeple öğrenciler üst sınıflarda da bu dersi alarak edindikleri bilgi ve becerileri geliştirmek isteyebilirler. Farklı alanlarda da belirli konular üst sınıflarda geliştirilmiş olarak tekrar okutulmaktadır. Örneğin ilköğretim I.kademe matematik dersi

programlarında ondalık sayılar konusu 4.sınıftan başlayarak, ilköğretim II.kademe ve ortaöğretim programları dahil olmak üzere bulunmaktadır. Yine matematik dersi programlarından bir başka örnekte ise rasyonel sayılar konusu ile ilgilidir. İlköğretim I. kademe matematik programında 4. ve 5. sınıflarda kesirler konusu yer almaktadır. Rasyonel sayılar konusu ise hem ilköğretim II. kademe programlarında hem de ortaöğretim müfredatında bulunmaktadır. Dolayısıyla farklı alanlarda da bazı konular ilerleyen senelerde pekiştirilerek verilmektedir. Bu sebeple EF’de öğrenim gören öğrenciler görmüş oldukları temel konuları ve bu konuları karşılayan uygulamaların sayı ve kapsamını artırarak üst sınıflarda tekrar görmek istedikleri düşünülebilir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin süresinin yeterliliği konusunda güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde GSF öğrencilerinin (3.61) ile EF öğrencilerine oranla (3.52) daha fazla görüş belirttikleri görülmüştür. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı konusunda yapılan t-testi sonucunda t değeri (.57) olarak belirlenmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. GSF programlarında TSE/TT dersinin süresinin EF programlarına oranla daha fazla oluşundan dolayı GSF öğrencilerinin TSE/TT dersinin süresini yeterli buldukları söylenebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları incelendiğinde GSF öğrencilerinin puan ortalamalarının (2.81), EF öğrencilerinin puan ortalamalarından (2.30) daha yüksek olduğu görülmüştür. Farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda t değeri (2.85) olarak belirlenmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ($p<.01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür. GSF öğrencilerinin EF öğrencilerine oranla canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi GSF programları EF programlarına oranla atölye çalışmaları ağırlıklıdır. Öğrenciler TSE/TT dersinin yanı sıra diğer derslerde de canlı modelden yapılan çalışmalar yapabilmektedir. EF’deki öğrenciler ise bu tip çalışmaları

belirli süre zarfındaki derslerde ya da kendi özel çalışmalarıyla sağlamak zorundadır. Güzel sanatlar alanlarında eğitim gören öğrencilerin alana yönelik çalışma yapmak istemeleri doğaldır ancak, EF’de okuyan öğrenciler uygulamalı çalışmalarını (desen, yağlı boya, heykel v.s.) alacağı diğer dersleri dikkate alarak sınırlandırmak zorundadır. Bu tip çalışmaları ağırlıklı olarak tercih eden öğrencilerin bir kısmı 1.sınıftan sonra tekrar özel yetenek sınavlarına başvurmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin EF olması sebebiyle canlı modelden yapılan çalışmalara daha çok ihtiyaç duyduklarını söylemek mümkündür.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmaların yeterliliğine ilişkin toplam puan ortalamaları incelendiğinde EF öğrencilerinin ortalamalarının (3.22), GSF öğrencilerinin ortalamalarından (3.14) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.51) olarak saptanmıştır. EF ve GSF öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p < .05$) düzeyinde belirlenmiştir. EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Programın işleniş sırası çoğunlukla ilk olarak siyah-beyaz, daha sonra renkli çalışmalar, en son olarak da üç boyutlu çalışmaları içermektedir.

Öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde GSF öğrencilerinin (3.24) ile obje etüdü çalışmalarını EF öğrencilerine oranla (3.21) daha yeterli buldukları görülmüştür. Bu farkın anlamlı olup olmadığı konusunda yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (.22) olarak tespit edilmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak GSF öğrencilerinin EF öğrencilerine oranla ders süresince yapılan obje etüdü çalışmalarını daha yüksek oranda yeterli buldukları tespit edilmiştir. Bunun GSF’deki TSE/TT dersinin süresinin yüksek oluşu ve dolayısıyla yapılan uygulamaların sayısının fazlalığından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin toplam puan ortalamalarına bakıldığında EF öğrencilerinin puan ortalamalarının (3.04), GSF öğrencilerinin puan ortalamalarından (2.90) daha yüksek olduğu saptanmıştır. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasındaki farklılığı belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.86) olarak belirlenmiş, öğrencilerin görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak EF öğrencileri TSE/TT dersinde yapılan tasarım çalışmalarını GSF öğrencilerine oranla daha yeterli bulduğu görülmüştür. EF’de öğrenim gören öğrencilerin sanat eğitmeni, GSF’de öğrenim gören öğrencilerin ise sanatçı olmak üzere eğitim aldıkları düşünülecek olursa sonuçlar arasındaki farklılığın bu sebepten kaynaklandığı düşünülebilir. Bununla beraber EF’de ders süresi az olmasına karşın öğretim elemanlarının mevcut süreyi iyi kullanarak, öğrencilerin yaratıcılığını ve özününlüğünü ortaya çıkarabilecek tasarım çalışmalarına ağırlık verdikleri de söylenebilir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer çalışmalarda başarıyla kullanılabildiği konusunda güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin toplam puan ortalamaları incelendiğinde, GSF öğrencilerinin puan ortalamalarının (3.69), EF öğrencilerinin puan ortalamalarından (3.64) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğrenci görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını tespit etmek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.33) olarak belirlenmiş, ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak GSF öğrencilerinin EF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarına aktarabildikleri ve üst sınıflarda yapacakları çalışmalarda başarıyla kullanabildikleri anlaşılmıştır. Güzel sanatlar fakültelerinde atölye çalışmaları daha fazla yer aldığı için öğrenciler edindikleri bilgi ve becerileri diğer yapacakları diğer çalışmalarda kullanabilme imkanı bulabilmektedir. Öğretim elemanları öğrencilerin yaptıkları uygulamalar üzerinde edinilen bilgi ve becerileri daha kolaylıkla irdeleyebilmektedir. Çünkü hem atölye derslerinin süreleri ve sayısı hem de yapılan uygulamaların miktarı fazla olmaktadır. Öğretim elemanları öğrencilerdeki gelişimi ve bu değişimin etkilerini çok sayıda eser ve geniş bir süreç içerisinde inceleyebilmektedir. Bunu yaparken de sadece bu dersi yürüten öğretim elemanlarının değil diğer atölye derslerini yürüten öğretim elemanlarının da birbirleriyle

iletişim halinde olmaları, kimi zaman koordineli çalışmalar yürütmeleri ve öğrencilerin kazanımlarının ve başarılarının artırılması konusunda ortak çalışmalar yürütmeleri yararlı olacaktır denilebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği ifadesindeki toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan ortalaması (3.57) ile GSF öğrencilerinin puan ortalamalarından (3.44) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonunda t değeri (.84) olarak belirlenmiş, ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Bunun sonucunda EF öğrencilerinin TSE/TT dersinden daha fazla kazanım elde ettiği söylenebilir. Tablonun 2. satırında EF öğrencileri GSF öğrencilerine oranla ders süresince verilen teorik bilgileri daha yeterli olduğunu düşündüklerini belirtmiştik. Öğrencileri teorik bilgiler aracılığıyla konunun kavramsal yönünü daha iyi kavrayabilmekte, eleştiren, sorgulayan, disiplinler arasında bağlantılar kuran, ilişkilendirmeler yapabilen bir biçimde kendini geliştirebilmektedir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerine ve çalışmalarında daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığı konusunda EF öğrencilerinin toplam puan ortalamalarının (3.62), GSF öğrencilerinin toplam puan ortalamalarından (3.34) daha yüksek olduğu saptanmıştır. GSF ve EF öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.78) olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p < .05$) düzeyinde tespit edilmiştir. Sonuç olarak EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinde tasarım ilke ve elemanlarını kavrayarak bunları ilerde yapacakları çalışmalarında daha bilinçli kullandıkları anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği konusunda EF öğrencilerinin toplam puan ortalamalarının (3.82) ile GSF öğrencilerinin ortalamalarına oranla (3.61) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.41) olarak saptanmış, görüşler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p < .05$) düzeyinde belirlenmiştir. Sonuç olarak EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla TSE/TT dersinden edindikleri kazanımların daha fazla olduğu, dersin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, görsel okuryazarlıklarına katkı sağladığı anlaşılmıştır. Bunun sonucunda EF’de görev yapan öğretim elemanlarının öğrencileri farklı düşünme biçimlerine yönelttiği, öğrencileri soru sormaya, sorgulamaya, eleştiriler yapmaya yönlendirdiği düşünülebilir. Bunun ise EF öğretim elemanlarının öğrencilerin mezun olduklarından sonra sanat eğitimcisi olacakları için bu şekilde yönlendirdiklerinden kaynaklandığı söylenebilir. Tablo genel olarak değerlendirildiğinde ikinci en yüksek ortalamanın TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği konusunda olduğu görülmüştür.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan çalışmaların öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı ifadesinde güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan ortalamalarının (3.29) ile GSF öğrencilerinin puan ortalamalarından (3.27) daha yüksek olduğu saptanmıştır. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.15) olarak belirlenmiş, öğrencilerin görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak TSE/TT dersinin GSF öğrencilerine kıyasla EF öğrencilerinin kendilerini ifade edebilmelerine, duygu ve düşüncelerine yansıtılabilmelerine daha çok katkı sağladığı anlaşılmış, buna karşın öğrencilerin görüşlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğrencilerinin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiğine ilişkin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğrencilerinin puan

ortalamalarının (3.26), GSF öğrencilerinin puan ortalamalarından (3.20) daha yüksek olduğu görülmüştür. Farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.35) olarak belirlenmiştir. GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda TSE/TT dersinde öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği konusunda EF öğrencilerinin GSF öğrencilerine oranla daha fazla görüş belirttikleri, EF öğrencilerinin bu dersten daha fazla verim aldıkları anlaşılmıştır. Sanatsal ürünlerde betimleme, çözümleme ve yorumlama konusunda bu ders süresince daha fazla kazanımlar elde ettikleri görülmüştür.

4.7. Güzel Sanatlar Fakülteleri Ve Eğitim Fakülteleri Öğretim Elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Bu bölümde Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri öğretim elemanlarının Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla elde edilen verilerin frekans, aritmetik ortalama, t-testi ve önem düzeyi sonuçları tablolar hâlinde yorumlanmıştır.

Tablo 27. GSF/EF Öğretim Elemanlarının TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	1	13	4.85	.56	.27	.787
	2	10	4.90	.32		
TSE/TT dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	1	13	3.38	1.56	1.10	.283
	2	10	4.00	.94		
TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmelidir	1	13	2.77	1.48	.05	.962
	2	10	2.80	1.55		
TSE/TT dersinin süresi yeterlidir	1	13	3.00	1.47	.18	.859
	2	10	3.10	1.10		
TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	1	13	3.09	1.58	.05	.959
	2	10	3.13	1.13		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	1	13	3.54	1.27	.11	.912
	2	10	3.60	1.35		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	1	13	3.77	1.42	.47	.643
	2	10	3.50	1.27		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	1	13	3.31	1.55	.18	.862
	2	10	3.20	1.32		
TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	1	13	3.38	.77	.04	.970
	2	10	3.40	1.17		
TSE/TT dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi	1	13	4.08	.86	.23	.818
	2	10	4.00	.67		
TSE/TT dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	1	13	4.15	.69	.18	.859
	2	10	4.10	.74		

Tablo 27'nin devamı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	1	13	4.38	.65	.68	.502
	2	10	4.20	.63		
TSE/TT dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	1	13	3.69	1.38	.60	.552
	2	10	4.00	.94		
TSE/TT dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	1	13	4.00	.91	.28	.781
	2	10	4.10	.74		

1= Güzel Sanatlar Fakültesi

2= Eğitim Fakültesi

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin gerekliliğine ilişkin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.90), güzel sanatlar fakülteleri öğretim elemanı puan ortalamalarından (4.85) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.27) olarak belirlenmiştir. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak EF öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinin resim programlarınca gerekli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri öğrenilmiştir. Bunun yanı sıra tablo genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek ortalamanın TSE/TT dersinin gerekliliği konusunda olduğu anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde verilen teorik bilgilerin yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları incelendiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.00), GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.38) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.10) olarak hesaplanmış, ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda EF öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına oranla teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilen alan derslerinin süreleri ve

sayıları, Eğitim Fakültelerine kıyasla daha fazladır. Tablo 26’da da yer aldığı gibi GSF öğrencilerinin EF öğrencilerine oranla ders kapsamındaki işlenen uygulamaların teorik temellerinin daha çok vurgulanması gerektiğini belirttiklerini görmüştük. Bunun genel itibariyle, TSE/TT dersinin güzel sanatlar fakültelerindeki işleniş biçiminden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Güzel sanatlar fakültelerinde öğrenciler eğitimleri süresince daha çok atölyeye dönük uygulamalı dersler almaktadır. EF’de ise nispeten daha kısıtlı sürelerde konuya ilişkin kavramlar teorik ve uygulamalı olarak öğrencilere kazandırılmak zorundadır. Bu sebeple EF öğretim elemanları bu süreyi iyi kullanarak planlı bir şekilde dersi tamamlamaya çalışmaktadır. GSF’deki öğrenciler yaptıkları ürünler aracılığıyla kendileri keşfederek kavramları daha iyi kavrayabilirler ancak EF’deki öğrencilerin programları itibariyle ders süreleri ve sayıları kısıtlı olduğu için böyle bir olasılıkları yoktur. Dolayısıyla EF öğretim elemanlarının konunun işleniş aşamasında konunun kavramsal boyutuna daha çok ağırlık verdikleri düşünülebilir.

Yüksel (1998) tarafından yapılan araştırmada TSE dersini yürüten 27 öğretim elemanından en çok %48’inin; dersin %25’ini teorik bilgilerin %75’ini ise uygulamaların oluşturduğunu belirttikleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının %15’inin ise; %10 teorik, %90 uygulama ağırlıklı olarak dersi sürdürdüğü öğrenilmiştir. Dersin uygulama ağırlıklı olarak işlenmesi sonucu teorik bilgiler yetersiz kalmaktadır. Yüksel’in de belirttiği gibi ideal olan teorik ve uygulamalı çalışmaların birbirleriyle tamamlanarak bir anlam oluşturmasıdır.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin üst sınıflarda da verilmesi gerektiğine ilişkin ifadede öğretim elemanlarının toplam puan ortalamalarına bakıldığında EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (2.80), GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (2.77) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.05) olarak tespit edilmiş, öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak EF

öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinin üst sınıflarda okutulması gerektiği konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Tablo 27 genel olarak değerlendirildiğinde en düşük ortalamanın TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesi gerektiği konusunda olduğu görülmüştür.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin süresinin yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları incelendiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamaları (3.10) ile GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.00) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (.18) olarak belirlenmiş, görüşler arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. EF öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinin süresinin yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.13), GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.09) daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.05) olarak belirlenmiş, öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. EF öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. EF öğretim elemanları EF'deki öğrencilerin güzel sanatlar alanında okumadıkları, sanat eğitimcisi, öğretmen olmak amacıyla bu fakültele geldikleri, mevcut programında bu doğrultuda hazırlandığı için canlı modelden yapılan çalışmaları yeterli buldukları söylenebilir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamaları incelendiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.60) ile GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.54)

daha yüksek olduğu görülmüştür. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.11) olarak hesaplanmış, görüşler arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanları TSE/TT dersinde yapılan renkli çalışmaları, GSF öğretim elemanlarına kıyasla daha çok yeterli buldukları öğrenilmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi öğretim elemanları EF olması sebebiyle alana yönelik uygulamaları yeterli buldukları düşünülebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin puan ortalamaları değerlendirildiğinde GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.77) ile EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.50) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.47) olarak hesaplanmış, öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. GSF öğretim elemanlarının EF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. GSF öğretim elemanlarının ders süresinin yüksek olması ve öğrencilerin diğer derslerde yapacakları uygulamalarla çalışmaları destekleyeceklerini düşünerek bu tip çalışmaların yeterli olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğuna ilişkin ifadedeki toplam puan ortalamaları incelendiğinde GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.31) ile EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.20) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.18) olarak hesaplanmış, ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda GSF öğretim elemanlarının TSE/TT dersinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda EF öğretim elemanlarına oranla daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Daha öncede belirtildiği gibi güzel sanatlar fakültelerinde TSE/TT dersinin süresinin daha fazla oluşundan dolayı tasarıma yönelik yapılan çalışmaların sayısı

daha fazladır. Bununla beraber yukarıda da belirtildiği gibi program içerisinde yer alan diğer derslerde de çeşitli uygulamalarla mevcut çalışmalar desteklenmektedir. Bu sebeple GSF öğretim elemanlarının yapılan tasarım çalışmalarını yeterli bulmuş oldukları söylenebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrencilerin diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildiğine ilişkin toplam puan ortalamalarının değerlendirildiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamaları (3.40), GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.38) daha yüksek olduğu görülmüştür. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (.04), GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak EF öğretim elemanlarının GSF öğretim elemanlarına kıyasla; TSE/TT dersinde edindikleri bilgi ve becerileri yapacakları çalışmalara transfer edebildikleri konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği ifadesindeki toplam puan ortalamaları incelendiğinde GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.08), EF öğretim elemanların puan ortalamalarından (4.00) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.23) olarak hesaplanmış, GSF öğretim elemanları ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak GSF öğretim elemanlarının EF öğretim elemanlarına oranla TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. GSF'deki öğrenciler atölye çalışmalarında çok sayıda örnek uygulama yapabilmektedir. Öğretim elemanları yalnızca TSE/TT dersi süresince değil diğer atölye çalışmaları aracılığıyla da bu dertse edindikleri bilgi ve becerilerin düşünme gücünü ne derecede etkilediğini, yaratıcılığını ne derecede geliştirdiğini değerlendirebilmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin edindikleri kazanımları çalışmaları üzerinde daha iyi değerlendirebilmekte, süreci daha net gözlemleyebilmektedir. Bu sebeple GSF öğretim

elemanlarının TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği konusunda daha çok görüş belirttikleri söylenebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin tasarım ilke ve elemanlarını öğrenmelerine ve çalışmalarında daha bilinçli olarak kullanabilmelerine olanak sağladığı konusundaki toplam puan ortalamaları incelendiğinde GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.15), EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (4.10) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda t değeri (.18) olarak tespit edilmiştir. GSF ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak GSF öğretim elemanları bu derste öğrencilerin tasarım ilke ve elemanları konusunda bilgi ve beceri sahibi oldukları ve öğrencilerin edindikleri bilgi ve becerileri ileride yapacakları çalışmalarında daha bilinçli kullanabilecekleri konusunda EF öğretim elemanlarına oranla daha çok görüş belirttikleri görülmüştür.

Öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiğine ilişkin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde GSF öğretim elemanlarının toplam puan ortalamalarının (4.38) ile EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (4.20) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri olarak (.68) olarak hesaplanmış, GSF öğretim elemanları ve EF öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. GSF öğretim elemanlarının, öğrencilerin TSE/TT dersinde yapmış oldukları uygulamaların sayısı ve çeşitliliğinin fazla oluşu ve bu eserler üzerinde yapılan çözümlemelerin eğitim fakültelerine oranla daha fazla olması nedeniyle bu dersin GSF öğrencilerinin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği konusunda daha çok görüş belirttikleri düşünülebilir. Bu sebeple GSF öğretim elemanlarının EF öğretim elemanlarına kıyasla TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği konusunda daha çok görüş belirttikleri söylenebilir. Tablo 27 genel olarak değerlendirildiğinde; TSE/TT

dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği ifadesi en yüksek ikinci ortalama olarak yer almıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan çalışmaların öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı maddesindeki toplam puan ortalamaları incelendiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.00) ile GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.69) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (.60) olarak hesaplanmış, görüşler arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak EF öğretim elemanları TSE/TT dersinin öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine, yapmış oldukları uygulamalar aracılığıyla iç dünyalarını ve düşüncelerini yansıtabilmelerine, yaratıcılıklarını ortaya koyabilmelerine olanak sağladığı konusunda GSF öğretim elemanlarına oranla daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

Öğretim elemanlarının temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiğine ilişkin toplam puanlarının ortalamaları değerlendirildiğinde EF öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.10), GSF öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (4.00) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri (.28) olarak belirlenmiş, öğretim elemanlarının görüşleri arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.8. Öğretim Elemanları Ve Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersiyle İlgili Görüşleri Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretim elemanları ve öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla elde edilen verilerin frekans, aritmetik ortalama, t-testi ve önem düzeyi sonuçları tablolar hâlinde yorumlanmıştır.

Tablo 28. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin TSE/TT Dersine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılıkların Dağılımı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	1	23	4.87	.46	2.37	.018*
	2	210	4.36	1.01		
TSE/TT dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	1	23	3.65	1.34	3.08	.002**
	2	210	2.95	.99		
TSE/TT dersi üst sınıflarda da verilmelidir	1	23	2.78	1.48	.14	.887
	2	210	2.74	1.25		
TSE/TT dersinin süresi yeterlidir	1	23	3.04	1.30	1.99	.048*
	2	210	3.55	1.15		
TSE/TT dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	1	23	3.11	1.37	2.19	.030*
	2	210	2.46	1.21		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	1	23	3.57	1.27	1.56	.120
	2	210	3.20	1.06		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	1	23	3.65	1.34	1.73	.085
	2	210	3.22	1.12		
TSE/TT dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	1	23	3.26	1.42	1.04	.302
	2	210	3.00	1.14		
TSE/TT dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	1	23	3.39	.94	1.15	.252
	2	210	3.65	1.04		
TSE/TT dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi	1	23	4.04	.77	2.29	.023*
	2	210	3.53	1.05		
TSE/TT dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	1	23	4.13	.69	2.62	.009**
	2	210	3.53	1.08		

Tablo 28'in devamı

Görüşler	Fakülte	n	Ort.	ss	t	p
TSE/TT dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	1	23	4.30	.64	2.58	.011*
	2	210	3.75	1.01		
TSE/TT dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	1	23	3.83	1.19	2.41	.017*
	2	210	3.29	1.00		
TSE/TT dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	1	23	4.04	.83	3.37	.001***
	2	210	3.24	1.11		

1= Öğretim Elemanı 2= Öğrenci

* (p<.05) ** (p<.01) *** (p<.001)

Öğretim elemanları ve öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersiyle ilgili görüşleri arasındaki farklılıklara ilişkin hazırlanan Tablo 28'de yer alan TSE/TT dersinin öğrenciler için gerekli olup olmadığı maddesindeki öğretim elemanları ve öğrencilerin toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.87) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (4.37) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.37) olarak hesaplanmış, görüşler arasındaki farklılık (p<.05) düzeyinde tespit edilmiştir. Bunun sonucunda öğretim elemanları TSE/TT dersinin öğrencilerin eğitimi için gerekli olduğu konusunda öğrencilere kıyasla daha fazla görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin öğretim elemanları kadar TSE/TT dersinin sanat eğitimi konusunda ne derecede önemli ve gerekli olduğu konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları, bu dersin kazanımlarını tam anlamıyla kavrayamadıkları söylenebilir. Buna karşın Tablo 28 genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek ortalamanın TSE/TT dersinin gerekliliği konusunda olduğu görülmüştür.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusundaki toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.65) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (2.95) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığının belirlenmesi için yapılan t-testinde elde edilen t değeri (3.08) olarak hesaplanmıştır. TSE/TT dersinde verilen teorik bilgilerin

yeterli olduğu konusunda öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşleri arasında ($p<.01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak öğretim elemanlarının ders süresince verilen teorik bilgileri öğrencilere kıyasla daha yeterli buldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerle yapılan bire bir görüşmelerde de ders konularına ilişkin yapılan uygulamaların teorik olarak ifadesi konusunda birtakım eksikliklerin olduğu, yapılan uygulamaları karşılayan teorik bilgilerin verilmesinde yüzeysel anlatımların yapıldığı öğrenilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin üst sınıflarda da yer almasına ilişkin toplam puan ortalamalarına bakıldığında öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (2.78), öğrencilerin puan ortalamalarından (2.74) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Görüşler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (.14) olarak belirlenmiş, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda öğretim elemanlarının TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesi gerektiği konusunda öğrencilere oranla daha çok görüş belirttikleri anlaşılmış, ancak öğretim elemanları ile öğrencilerin görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu anlaşılmıştır. Tablo 28 genel olarak değerlendirildiğinde en düşük ortalamanın TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesi konusunda olduğu belirlenmiştir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin süresinin yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde öğrencilerin puan ortalamalarının (3.55) ile öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.04) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları ile öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.99) olarak hesaplanmış, görüşler arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. TSE/TT dersinin süresinin yeterli olduğu konusunda öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla daha fazla görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Sonuç olarak öğrenciler TSE/TT dersinin süresini yeterli bulurken, öğretim elemanları öğrencilerin bu dersten edindikleri kazanımların düşük olduğu, edindikleri bilgi ve becerileri tam anlamıyla çalışmalarına yansıtamadıkları, tüm bunların ışığında öğretim elemanlarının öğrencilerden aldıkları

dönütlerin düşük olması sebebiyle bu dersin süresinin yeterli olduğu konusunda öğrencilerden daha az görüş belirttikleri söylenebilir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu konusundaki toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.11), öğrencilerin puan ortalamalarından (2.46) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.19) olarak saptanmış, görüşler arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bunun sonucunda öğretim elemanlarının TSE/TT ders süresince canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğunu düşünürken, öğrencilerin derste canlı modelden yapılan uygulamaları yeterli bulmadıkları ve bu tip çalışmalara daha çok ihtiyaç duydukları anlaşılmıştır. GSF'ne gelen öğrenciler eğitimlerinin ilk yıllarında desen çalışmaları ve bu tip uygulamalardan daha çok zevk alırlar. Bunun sınava hazırlanırken yapılan desen çalışmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğuna ilişkin toplam puan ortalamalarına bakıldığında öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.57) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (3.20) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.56) olarak hesaplanmış, görüşler arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak öğretim elemanları ders süresinde yapılan renkli çalışmaların yeterli olduğunu düşünürken, öğrenciler renkli çalışmalara daha çok ihtiyaç duydukları anlaşılmıştır.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğu konusunda öğretim elemanları ve öğrencilerin toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.65), öğrencilerin puan ortalamalarından (3.22) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla

yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.73) olarak belirlenmiş, görüşler arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda TSE/TT dersinde yapılan obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğu konusunda öğretim elemanlarının daha çok görüş belirttikleri görülmüştür.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda öğretim elemanları ve öğrencilerin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.26) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (3.00) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.04) olarak belirlenmiş, görüşler arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak öğretim elemanlarının ders süresince yapılan tasarım çalışmalarının yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır.

Temel sanat eğitim/temel tasarım dersinde yapılan renkli çalışmalar, obje etüdü ve tasarım çalışmaları, ders süresince öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar doğrultusunda önceden belirlenmiş uygulamaları içermektedir. Dersin işleniş kısmında da belirtildiği gibi öğretim elemanları dönem öncesinde konuların işleniş sırasına göre yapılacak uygulamaların sayısı, niteliği, işleniş sırası ve değerlendirme biçimini belirlemektedir. Dolayısıyla yapılan uygulamaların sayıca ve nitelik açısından yeterli ölçüde oluşturulmaya çalışıldığı öğrenilmiştir. Buna karşın verilerden, öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla bu tip uygulamaların yetersiz olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildikleri konusunda öğretim elemanı ve öğrencilerin puan ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin puan ortalamalarının (3.65), öğretim elemanlarının puan ortalamalarından (3.39) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Görüşler arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (1.15) olarak belirlenmiş, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin TSE/TT dersinde

edindikleri bilgi ve becerileri daha sonraki yapacakları çalışmalarına başarıyla aktarabildiklerini düşünmelerine karşın, öğretim elemanlarının bu konuda öğrencileri yetersiz buldukları görülmektedir. Bununla beraber öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin birbirine yakın olduğunu söylemek mümkündür.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği konusunda öğretim elemanları ve öğrencilerin toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.04) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (3.53) daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.29) olarak hesaplanmış, görüşler arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak öğretim elemanlarının öğrencilerin aksine TSE/TT dersinin öğrencilerin sanatsal gelişmelerine, düşünme güçlerine katkı sağladığı konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının öğrencilerden daha fazla görüş belirtmesinin sebebinin öğrencilerde ortaya çıkan değişiklikleri ve gelişmeleri daha iyi gözlemleyebildiklerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerine ve çalışmalarında daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığına ilişkin ifadedeki toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.13) ile öğrencilerden (3.53) daha yüksek olduğu görülmüştür. Görüşler arasındaki farkın anlamlılığını belirlenmek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.62) olarak belirlenmiş, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında ($p<.01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak yukarıda da belirtildiği gibi öğretim elemanlarının öğrencilerin dersi tamamladıktan sonra aldıkları verimi ve öğrencilerde ortaya çıkan değişimi daha iyi gözlemleyebildikleri için öğrencilerden daha fazla görüş belirttikleri düşünülebilir.

Öğretim elemanı ve öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği konusundaki toplam puan ortalamaları

değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.30), öğrencilerin puan ortalamalarından (3.75) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanların ve öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.58) olarak tespit edilmiş, görüşler arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bunun sonucunda öğretim elemanlarının TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünün gelişimine katkı sağladığı konusunda öğrencilerden daha fazla görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının atölye çalışmalarında öğrencileri gözlemleyebildikleri, kurduğu bağlantıları eserinde değerlendirebildikleri için, dersin başlangıcındaki seviyelerini dikkate alarak öğrencilerdeki gelişimi daha net fark edebildikleri söylenebilir.

Öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinde yapmış oldukları çalışmaların kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı konusundaki toplam puan ortalamaları değerlendirildiğinde, öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (3.83) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (3.29) daha yüksek olduğu görülmüştür. Görüşler arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (2.41) olarak belirlenmiş, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin TSE/TT dersinden daha fazla kazanım elde edebilecekleri ve eğitimlerine katkı sağlayacağını düşünmelerine karşın öğrencilerin bu dersten yeteri derecede istifade edemedikleri ve önemini tam anlamıyla kavrayamadıkları için bu konuda daha az görüş belirttikleri düşünülebilir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiğine ilişkin ifadedeki toplam puan ortalamaları incelendiğinde öğretim elemanlarının puan ortalamalarının (4.04) ile öğrencilerin puan ortalamalarından (3.24) daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda t değeri (3.37) olarak tespit edilmiş, görüşler arasında ($p<.001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bunun sonucunda öğrencilerin öğretim elemanlarının aksine TSE/TT dersinin sanatsal ürünleri eleştirme gücüne katkı sağladığı konusunda daha az görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi bu dersin

içeriğinin ve öğrencilerin eğitimlerine yapacağı katkının tam anlamıyla kavranamamasından kaynaklandığı için öğrencilerin bu şekilde düşündükleri söylenebilir. Tablo genel olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasındaki en büyük farklılığın TSE/TT dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği konusunda olduğu görülmüştür. Bunun dersin işleniş biçiminden, dersin teorik temelinin yeterli derecede vurgulanmadığından, bu konuya ilişkin örneklendirmelerin yeterli derecede yapılmadığından kaynaklandığı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Bireyin çevresini algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmesi için gerekli ilk şarttır.

Temel sanat eğitimi/temel tasarım dersi öğrencilere ileride yapacakları çalışmalara ve görecekları derslere alt yapı oluştururken, öğrencilerin farklı malzemeler ve teknikler kullanarak yaratıcılığını geliştirmelerine ve sanatın ilke ve elemanlarını kavramalarına yardımcı olur.

Bu araştırma güzel sanatlar fakültelerinde ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde verilmekte olan temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin uygulamalarında, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin karşılaşılabilecekleri sorunları ortaya koymada ve bu sorunlara çözüm yolları aramada, öğrencilerin başarılarının artırılmasında kolaylık sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Fakültelerdeki TSE/TT dersinin teorik ve uygulama saatleri değerlendirildiğinde 4 fakültede teorik ve uygulamaların saatlerinin eşit olduğu, 3 fakültede dersin teorik kısmının az uygulamalarının ise daha yüksek olduğu, sadece Hacettepe Üniversitesi'nde dersin teorik kısmının uygulamalardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Konunun daha iyi kavranması, alana ilişkin teorik bilgilerin ve bunu desteklemek amacıyla yapılan uygulamalı çalışmaların birbiriyle daha etkili bir biçimde örtüşmesi ve bu doğrultuda

dersten alınan verimin artırılması açısından teorik ve uygulamaların sürelerinin eşit olması oldukça önemlidir.

Fakültelerin ders içerikleri değerlendirildiğinde öncelikli olarak temel sanatın ilke ve elemanlarının öğrencilere kazandırılmasının ve bu ilke ve elemanların öğrencilere farklı özelliklere sahip malzemeler ve teknikler kullanılarak kavratılmasının esas alındığı görülmüştür. Bu doğrultuda öğrencilere dersin ilk yarıyılında öncelikli olarak tasarım elemanlarının ve ilkelerinin kazandırıldığı siyah-beyaz uygulamalar, ikinci yarıyılıda ise sırasıyla renk uygulamalarına ve daha sonra iki ve üç boyutlu çalışmalara ağırlık verdikleri görülmüştür.

Fakültelerin TSE/TT dersinde öncelikli olarak temel sanatın ilke ve elemanlarının kavratılarak, öğrencilerin bunları niçin öğrendikleri ve çalışmalarında nasıl kullanacaklarının öğretilmesinin amaçlandığı anlaşılmıştır. Bu yolla öğrencilerin görsel yolla kendilerini tanıması, kendilerini ifade edebilmesi, gözlem gücünün geliştirilmesi, yaratıcılık örgüsünün disipline edilmesi, farklı malzeme ve teknikler kullanılarak yorumlayan, sorgulayan, eleştiren, özgün ürünler ortaya koyan bireyler hâline gelmesinin amaçlandığı anlaşılmıştır.

Fakültelerin TSE/TT dersinde her iki yarıyıl benzer öğretim yöntem ve teknikleri kullandıkları, buna karşın işlenen konunun özelliklerinin kavratılmasına yönelik olarak farklı yöntem ve tekniklere ağırlık verdikleri görülmüştür. Dersin işlenişinde öncelikli olarak konuya ilişkin bilgilerin verildiği, konuyu pekiştirmek amacıyla önceki öğrenci çalışmalarının ve başarılı sanatçıların çalışmalarının gösterildiği anlaşılmıştır. Bu tip uygulamalar konunun kavranmasında katkı sağlamasına karşın öğrencilerin özgünlüğünü etkileyebilmekte, onları taklitçiliğe yöneltebilmektedir. Konuya ilişkin olarak seçilen örnekler, öğrenciler çalışmalarını tamamladıktan sonra gösterilmelidir. Tamamlanan çalışmalar üzerinde dersi yürüten öğretim elemanı ve öğrencilerle birlikte eleştirilerin yapıldığı, soru-yanıt yöntemiyle öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade edebilmelerinin teşvik edildiği görülmüştür. Çalışmalar üzerinde yapılan eleştiriler öğrencilerin yapmış olduğu hataları ve bu hataların kaynağını fark edebilmeleri açısından önem taşımaktadır.

Fakülteler TSE/TT dersinin işlenişinde çoğunlukla tartışma, gözlem, gösteri (demonstrasyon) ve grup çalışmasını tercih etmektedirler.

Öğretim elemanlarının dersin işlenişiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulguları değerlendirildiğinde sonuç olarak; öğretim elemanlarının dersin işlenişinde kullandığı öğretim materyallerinde en çok önceki öğrenci çalışmalarından faydalandıkları görülmüştür. Üst sınıflardaki öğrencilerin konuya ilişkin yapmış oldukları örnek çalışmaların, sınıftaki öğrencilere uygulama öncesinde gösterilmesinden öğrencilerin hoşnut olmadıkları, bu tip uygulamaların öğrencilerin yaratıcılığını olumsuz yönde etkilediği, böyle bir uygulamanın öğrencilerin ürünlerini tamamladıktan sonra gösterilmesinin daha etkili olacağı ve verimi artıracacağı, öğrencilerin özgün çalışmalarına katkıda bulunacağı anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar fakültelerinde TSE/TT dersinin programdaki süreleri eğitim fakültelerine oranla daha yüksek olmaktadır. Bununla beraber araştırma örneklemine alınan GSF'deki TSE/TT dersinin süreleri karşılaştırıldığında ders saatleri arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. Örneğin Marmara Üniversitesi GSF'de 12 saat, Hacettepe Üniversitesi GSF'de 6 saat gibi. Doğal olarak ders süresinin yüksek oluşundan dolayı yapılan uygulamaların sayısı ve kapsamı daha fazla olacak, konular daha ayrıntılı bir şekilde işlenecektir.

Öğretim elemanlarının çoğunluğunun yapılan uygulamalar üzerinden değerlendirme yaptığı görülmüştür. Ancak uygulama ağırlıklı yapılan değerlendirmelerin öğrencilerin konuya ilişkin teorik bilgileri kavrayabilmeleri konusunda yetersiz olduğu görülmüştür. Öğrencilerin dönem içerisinde yapmış olduğu uygulamalar ise çoğunlukla 10-19 arasındadır. Bununla beraber öğrencilerin fazla sayıda uygulama yapması konunun kavranması açısından katkı sağlayacaktır ancak bu yapılırken öğrencilerin bağımsız çalışmaları, deneyerek ve keşfederek, farklı yollardan sonuca ulaşmaları teşvik edilmelidir. Öğretim elemanlarının çoğunluğunun her yıl ders süresince yapılacak uygulamalarda değişikliğe gittiği görülmüştür. Bu tip değişikliklerin öğretim elemanlarının kendilerini

geliştirmelerine, alanındaki değişime ve gelişmelere, yeniliklere açık olmalarına katkı sağlayacağını söylemek mümkündür.

Öğretim elemanlarının öğrencilerin değerlendirilmesi konusunda çoğunlukla ders süresince yapılan her uygulamanın sonunda ve sınav tarihine kadar yapılan tüm çalışmalar ile birlikte sınavda yapılan çalışmayı dikkate alarak değerlendirme yaptıkları görülmüştür. GSF’de verilen TSE/TT dersinin süresi EF’ne oranla daha yüksek olduğu için yapılan uygulamaların sayısı da buna paralel olarak artmaktadır. Atölyede yapılan uygulamalar çok sayıda örnek teşkil etmesi ve öğrencilerin çalışmalarındaki gelişim aşamalarını göstermeleri açısından daha çok tercih edilmektedir. Ayrıca öğretim elemanları uygulamalar aracılığıyla edinilen teorik bilgilerin çalışmalar üzerinde nasıl ve ne derecede kullanıldığını değerlendirebilmektedir.

Öğretim elemanlarının büyük bir kısmı öğrencilerin ders süresince yapacakları uygulamaları belirlerken, derste edindikleri bilgi ve becerileri ileride yapacakları çalışmalarda nasıl kullanabileceklerine dikkat etmektedirler. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin kazanımlarının artırılması ve davranışlarının kalıcılığının sağlanması amacıyla bu şekilde düşündükleri söylenebilir. Bunun yanı sıra öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu, dersin planlaması aşamasında tasarım ilke ve elemanları ve bunların uygulamalarını dikkate almaktadır.

Öğretim elemanları ders aracılığıyla, öğrencilerin tasarım ilke ve elemanlarını kavrayarak bunları çalışmalarında başarıyla kullanabilmelerini, yaratıcılıklarını ortaya çıkararak geliştirmelerini, görsel okuryazarlıklarını artırmalarını, eleştiren, sorgulayan bireyler olmalarını amaçlamaktadırlar.

Öğretim elemanları TSE/TT dersinde çoğunlukla öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri konusunda sorun yaşamaktadırlar. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun güzel sanatlar liseleri ve bu alana yönelik meslek liselerinden gelmiş olmalarına rağmen algılama ve uygulama düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmıştır.

Güzel sanatlar liseleri ve meslek liselerinin sayıları günümüze oranla önceki yıllarda daha düşüktü. Geçmişte bu tip liseler çoğunlukla büyükşehirlerde yer almaktaydı. Zaman içerisinde bu tip liselerin sayıları artarak birçok şehirde eğitim-öğretime başlamıştır. Bilindiği üzere Anadolu meslek liseleri OKS sınavıyla , Anadolu güzel sanatlar liseleri ise OKS sınavından sonra yetenek sınavıyla öğrenci almaktadır. Güzel sanatlar liseleri Anadolu liseleri olsun ya da olmasın yetenek sınavına girmek zorundadır. Dolayısıyla güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin yükseköğretimde başarılı olabilme olasılıkları daha yüksektir. Bu öğrenciler algılama ve ders süresince yapılan uygulamalar yönünde diğer öğrencilere oranla daha avantajlı bir konuma sahiptirler. Ancak bu tip liselerin sayıca artışıyla öğretmen ve öğrenci kalitesi paralel gitmemiş, öğrencilerin algılama düzeyleri ve başarı düzeyleri açısından düşüş görülmüştür. Bunun yeni mezun deneyimsiz öğretmenlerin bu liselerde görev yapmaya başlamış olmaları ve okula gelen öğrencilerin seviyelerinin düşük olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretim elemanları ders süresince edinilen bilgi ve becerilerin yapılacak çalışmalara başarıyla aktarılabilmesi konusunda, en çok nasıl aktarılabilceğinin örneklenilmesiyle ve öğrencilerin çalışmaları üzerinde yapılan eleştiriler yoluyla sağlamaktadır. Bu yolla öğrenciler edindikleri bilgi ve becerileri yapacakları çalışmalarında nasıl kullanacağı, disiplinler arası bağlantıları nasıl ve hangi yöntemlerle kuracağı konusunda deneyim sahibi olabilmektedirler. Örnek uygulamalar üzerinden değerlendirmeler yapma, bağlantılar kurma, yapılan örnek uygulamalar ve uygulamaların eleştirisi, konunun kavranması ve örnek oluşturması açısından önem taşımaktadır.

Öğretim elemanları dersin işlenişinde sırasıyla öncelikle siyah-beyaz çalışmalar, daha sonra renkli çalışmalar ve en son olarak üç boyutlu çalışmalar yapmayı tercih etmektedirler. Araştırmada öğretim elemanlarının öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken, ürünün yaratıcı özellikler taşımasına, tasarım ilkelerine uygunluğuna ve kavramın özelliklerinin öğrenci tarafından ne derecede yansıtıldığına dikkat ettikleri görülmüştür. Bilindiği gibi TSE/TT dersi tasarım alanına yönelik eğitim veren bütün güzel sanatlar alanları ve mimarlık alanında geçerli bir ders olarak verilmektedir. Öğrencinin başarılı bir ürün ortaya koyabilmesi için öncelikle malzemeyi iyi tanıması, malzemenin

özellikleri, kullanılabilecek teknikler hakkında bilgi sahibi olması, ortaya konan ürünün ise; estetik özellikler, fonksiyon, ergonomik ve yaratıcı özellikler taşıyan, benzerlerinden farklı kılan, üreticisinin kimliğini yansıtan özellikler taşıması gerekmektedir. Öğretim elemanları dersin verimli işlenmesi için farklı alanlarla konu arasında ilişkilendirmeler yapılması, önemli sanatçıların eserleri ile ilişkilendirmeler yapılması ve dersin uzmanlaşmış öğretim elemanları tarafından verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Öğretim elemanları, güzel sanatlar alanında eğitim veren yükseköğretim kurumlarında, TSE/TT dersinin gerekli olduğunu, bu dersin öğrencilerin tasarıma ilişkin temel kavramları ve ilkeleri öğrenebilme, çalışmalarında kullanabilme ve başarılı bir ürün ortaya koyabilme açısından zorunlu olduğunu ifade etmektedirler.

Öğretim elemanları ders süresince verilen teorik bilgilerin yeterli olduğunu düşünmelerine karşın, bu dersin üst sınıflarda da verilmesinin gerektiğini düşünmektedir. Böyle bir durumda öğrenciler ilk sınıfta edinmiş oldukları bilgi ve becerileri ikinci sınıfta pekiştirme olanağına sahip olabilecektir. Öğrenciler ikinci sınıfta da bu dersi alarak çok sayıda ürün üzerinde kendini geliştirme olanağına sahip olabilecek aynı zamanda farklı malzemeler üzerinde edindikleri bilgi ve becerileri deneyip, yaptığı ürünü bu açıdan değerlendirebilecektir.

Öğretim elemanları ders süresince yapılan renkli çalışmaları, obje etütleri ve tasarım çalışmalarını yeterli bulmaktadır. Öğretim elemanları, öğrencilerin bu derste edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildiklerini, bu dersin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiğini, estetik kişiliklerinin gelişmesine katkı sağladığını düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin bu ders aracılığıyla, görsel okur-yazarlıklarını geliştirdiklerini, dünyaya eleştirel bir gözle bakabilen, gözlemleyen, alternatif çözüm yolları üreten, sorgulayan, araştıran, keşfeden, kendini sanatsal bir dille ifade edebilen, özgün ürünler ortaya koyabilen, yaratıcı bireyler yetiştirilebileceğine inanmaktadırlar.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin eğitimleri süresince gerekli olduğunu düşünmektedir. Buradan öğrencilerin sanat eğitimleri

süresince TSE/TT dersinin önem ve gerekliliğini kavradıklarını söylemek mümkündür. Derste verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda öğrencilerin yarısına yakını kesin görüş belirtmemiş, kısmen katıldıkları anlaşılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde ders süresince yapılan uygulamalarda, uygulamaları karşılayan teorik bilgilerin yeterli düzeyde verilmediği, yüzeysel vurguların yapıldığı öğrenilmiştir. Programlarda dersin teorik ve uygulamalarının eşit oranda yer alması konunun daha iyi kavranmasına katkı sağlayacaktır. Çünkü her uygulamanın sözlü olarak bir ifadesi olmalıdır. Zaten konuya ilişkin yapılan araştırmalar da bu görüşü destekler niteliktedir.

TSE/TT dersinde öğrenciler canlı modelden yapılan çalışmaların artırılmasını istedikleri, ancak yapılan tasarım çalışmalarının ise yeterli olduğunu düşündükleri görülmüştür. Tasarım çalışmaları öğrencilerin yaratıcılığının ortaya çıkarılmasında son derece önemlidir. Bu tip çalışmalar aracılığıyla öğrenciler kendilerinin ifade edebilme, duygu ve düşüncelerini çalışmalarında yansıtabilme olanağı bulmaktadır.

Bunların yanı sıra öğrencilerin TSE/TT dersinde yapılan renkli çalışmaları ve obje etüdü çalışmalarını yeterli buldukları, bu ders süresince edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildikleri, bu dersin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği, tasarım ilke ve elemanlarını yapacakları çalışmalarda daha bilinçli kullanabilmelerine olanak sağladığı, öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı ve sanat eserlerini değerlendirme, eleştirme, farklı fikirler ve uygulamalar ortaya koyma konusunda katkı sağladığını düşündükleri görülmüştür.

Öğrencilerin yarısına yakını TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesine ihtiyaç duymayıp, birinci sınıfta edinilen bilgi ve becerilerin yeterli olduğunu düşünmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin büyük bir çoğunluğu TSE/TT dersinin süresinin de yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu durumda öğrencilerin dersi aldıkları sürece konuya ilişkin kavramların kapsam ve uygulamalarını kavradıklarını söylemek mümkündür.

Eğitim fakülteleri öğrencileri; eğitimleri süresince TSE/TT dersinin gerekli olduğu,

verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu, üst sınıflarda da verilmesi gerektiği, ders süresince yapılan renkli çalışmaların ve tasarım çalışmalarının yeterli olduğu, bu dersin öğrencilerin düşünme ve görme gücünü geliştirdiği, sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği, ders süresince yapılan çalışmaların kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı konusunda güzel sanatlar fakülteleri öğrencilerine oranla daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. GSF öğrencilerinin ise ders süresinin yeterli olduğu, ders süresince canlı modelden yapılan çalışmaların, obje etüdü çalışmalarının yeterli olduğu konusunda EF öğrencilerine oranla daha çok görüş belirttikleri görülmüştür.

GSF öğretim programlarında EF programlarına oranla daha fazla sayıda alan dersleri ve uygulamalarına yer verilmektedir. EF programlarında ise alan dersleri ve alanı destekleyici temel derslerin yanı sıra eğitim dersleri ve alan eğitimi dersleri yer almaktadır. Bu sebeple GSF öğrencileri atölye çalışmalarına ağırlık vermekte, mevcut konuya ilişkin olarak daha fazla sayıda ve özellikte örnek uygulama yapabilmektedir. Bu doğrultuda GSF'deki öğrenciler TSE/TT dersinin yanı sıra diğer atölye derslerinde de konuyu pekiştirici çalışmalar yapabilme fırsatı bulabilmektedir. EF programlarında ders sürelerinin daha düşük olması sebebiyle öğretim elemanları mevcut süre dâhilinde konuya ilişkin kavram ve uygulamaları öğrencilere kazandırmak zorundadır.

GSF ve EF öğrencilerinin görüşleri arasında ders süresince verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu, üst sınıflarda da verilmesi gerektiği ve canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu konusunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. EF'deki öğrenciler ders süresince verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda daha çok görüş belirtmişlerdir. Bunun EF öğrencilerinin sanat eğitimcisi olarak mezun olacakları için almış oldukları eğitimden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

GSF öğrencileri ise ders süresince canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu konusunda EF öğrencilerine oranla daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Öğrencileri arasındaki bu görüş farklılığının daha önce de belirtildiği gibi GSF programlarında uygulama ağırlıklı olarak, sadece alan dersleri ve alanı destekleyici temel derslerin yer almasından kaynaklandığı söylenebilir.

GSF ve EF öğretim elemanlarının TSE/TT dersine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. EF ve GSF'deki öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu sırasıyla TSE/TT dersinin gerekli olduğunu, dersin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiğini ve estetik kişiliklerinin gelişmesinde katkı sağladığını düşünmektedir. Bunun yanı sıra öğretim elemanları TSE/TT dersinin üst sınıflarda verilmesine ihtiyaç olmadığını ve dersin süresinin yeterli olduğunu düşünmektedir.

Öğretim elemanları ile öğrencilerin TSE/TT dersine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının öğrencilere oranla; TSE/TT dersinin gerekli olduğu, verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu, üst sınıflarda da verilmesi gerektiği, dersin işlenişinde obje etüdü, tasarım, renkli ve canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu, bu dersin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiği tasarım ilke ve elemanlarını öğrenerek çalışmalarında başarılı olarak kullanabilmelerine olanak sağladığı, gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı ve sanatsal ürünleri eleştirme gücünü katkı sağladığı konusunda daha çok görüş belirttikleri anlaşılmıştır. Bunun öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla dersin önem ve gerekliliğini tam anlamıyla kavrayamadıklarından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra yukarıda da belirtildiği gibi öğrenciler obje etüdü, tasarım, renkli ve canlı modelden yapılan çalışmaları yetersiz bulmaktadır. Dersin işlenişine ilişkin alt probleme ilişkin bulgularda öğretim elemanlarının dönem öncesinde konuların işleniş sırasına göre yapılacak uygulamaların sayısı, niteliği, işleniş sırası ve değerlendirme biçimini belirlediği anlaşılmıştır. Dolayısıyla ders süresince yapılan uygulamaların sayıca ve nitelik açısından yeterli ölçüde oluşturulmaya çalışıldığı öğrenilmiştir. Buna karşın öğrencilerin bu tip çalışmaları yetersiz buldukları görülmüştür. Öğrencilerin birinci sınıf olmaları sebebiyle uygulama ağırlıklı bazı çalışmalara ağırlık verilmesini istedikleri söylenebilir.

Öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla ise; TSE/TT dersinin süresinin yeterli olduğu, öğrencilerin derste edindikleri bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında başarıyla kullanabildikleri konusunda daha çok görüş belirttikleri görülmüştür.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin TSE/TT dersine ilişkin görüşleri arasında (.05), (.01) ve (.001) düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Görüşler arasındaki en büyük farklılığın TSE/TT dersinin öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdiği konusunda olmuştur. Bunun dersin işleniş biçiminden, dersin teorik temelini yeterli derecede vurgulanmadığından, bu konuya ilişkin örneklendirmelerin yeterli derecede yapılmadığından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Pedagojik sanat eleştirisi alanında özellikle eserin çözümleme aşamasında TSE/TT dersinde tasarım ilkelerinde edinilen bilgilerin önemli bir katkısı söz konusudur. Çünkü öğrenciler TSE/TT dersinde edindikleri bilgileri bu ders süresince transfer edebilecektir. Derse ilişkin teorik bilgilerin ders süresince vurgulanması bu doğrultuda ön plana çıkmaktadır. Çünkü öğrenci TSE/TT dersinde uygulamalar yoluyla edindiği bilgileri sözlü olarak ifade edebiliyorsa, sanat eleştirisi dersinde de özellikle çözümleme aşamasında başarılı olabilecektir. Bu iki dersin programda aynı yıl içerisinde yer alması tasarım ilkelerinin TSE/TT dersinde sözlü olarak ifade edilmesi, sanat eleştirisi dersinde de eser üzerinde değerlendirmeler yapılarak sürdürülmesi, her iki dersten alınan verimin artırılması ve öğrencinin edindiği bilgilerin kalıcılığının artırılması açısından oldukça önemlidir.

Öğretim elemanlarının ders süresince verilen teorik bilgileri yeterli bulmasına karşın, öğrenciler bu derste verilen teorik bilgileri yetersiz bulmaktadır. Özellikle GSF’de öğrenim gören öğrenciler ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz görmektedir. Bunun GSF’deki öğrencilerin uygulama ağırlıklı atölye çalışmalar yapması, EF’deki öğrencilerin sanat eğitimcisi, ilköğretim ve ortaöğretim programlarına öğretmen yetiştirmek amacıyla fakültede bulunmalarından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Öğretim elemanları öğrencilerin aksine, TSE/TT dersinin öğrencilerin sanat eğitimleri için gerekli olduğuna daha çok inanmaktadır. Bunun öğrencilerin öğretim elemanları kadar bu dersin sanat eğitimi konusunda ne derecede önemli ve gerekli olduğu konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarından ve bu dersin kazanımlarını tam anlamıyla kavrayamadıklarından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Öğrenciler bu dersin süresini yeterli bulurken öğretim elemanları öğrencilerin bu dersten edindikleri kazanımların düşük olduğu, edindikleri bilgi ve becerileri tam anlamıyla çalışmalarına yansıtamadıkları, öğretim elemanlarının öğrencilerden aldıkları dönütlerin düşük olması sebebiyle dersin süresinin artırılmasına ihtiyaç uydukları söylenebilir.

Öğretim elemanları ders süresince canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğunu düşünürken, öğrenciler bu tip çalışmaların artırılmasına ihtiyaç duymaktadırlar. TSE/TT dersi öğrencilerin öğrenimleri süresince birinci sınıfta aldıkları ve ilerleyen sınıflarda alacakları dersler için hazırlık niteliğinde bir derstir. Öğrenciler sınava hazırlanırken çok sayıda desen çalışması yaparlar ve bu çalışmalardan zevk alırlar.

Öğretim elemanları öğrencilerin aksine TSE/TT dersinin öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdiğine, çevresini gözlemleyebildiklerine, sorgulayabilen, eleştiren, değerlendirmeler yapabilen bireyler olmalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bunun öğretim elemanlarının öğrencilerde ortaya çıkan değişiklikleri ve gelişmeleri daha iyi gözlemleyebildiklerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Çünkü öğretim elemanları ders süresince bir çok sayıda ürün üzerinde öğrencilerde ortaya çıkan değişiklikleri gözlemleyebilmekte, gelişmeleri belirli bir süre içerisinde değerlendirebilmektedir.

Öğretim elemanları öğrencilerin aksine TSE/TT dersinin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanları yukarıda da belirtildiği gibi ders süresince öğrencileri gözlemleyebildikleri, ilk yapmış olduğu uygulamaları ve sonraki çalışmaları arasındaki farklılıkları objektif olarak değerlendirebildikleri için öğrencilerdeki değişimi daha net fark edebilmektedir.

Öğretim elemanları TSE/TT dersinin öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığını, yaratıcılıklarını yaptıkları ürünler üzerinde ortaya koyabildiklerini ve özgün ürünler ortaya koyabilmelerine olanak sağladığını düşünmelerine karşın, öğrenciler bu dersten yeterince kazanım elde edemediklerini ve edindikleri bilgi ve becerileri çalışmalarına başarıyla transfer edemediklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin bu dersin

önemini ve sanat eğitimlerine katkısını, bir başka ifadeyle ürünleri üzerindeki etkisini tam olarak fark edemedikleri, bunu irdeleyemedikleri için bu şekilde düşündükleri söylenebilir.

Sonuç olarak araştırma özetlenecek olursa güzel sanatlar alanında eğitim veren yüksek öğretim kurumlarının ilgili bölümleri olan eğitim fakülteleri ve güzel sanatlar fakültelerinde verilmekte olan TSE/TT dersinin içerikleri aynı olmasına karşın her iki isimle programlarda yer aldığı görülmüştür. Bu konuda eğitim fakülteleri ve güzel sanatlar fakülteleri açısından bir ayrım söz konusu değildir. Mevcut literatür tarandığında Temel Sanat Eğitimi ve Temel Tasarım ile ilgili pek çok sayıda kitaba ulaşılabilmesine karşın, bu alanda yapılan yayınların ve bilimsel çalışmaların (bildiri, makale, proje gibi) sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Bununla beraber araştırma kapsamına alınan fakültelerdeki bu dersi yürüten öğretim elemanlarının yapmış oldukları yayınların sayısı da sınırlıdır. Buna göre 23 öğretim elemanından sadece 10 öğretim elemanının %50'si (0-5) arası yayın yapmıştır. Literatür tarandığında TSE/TT alanında yapılan yayınlar incelendiğinde temel sanatın ilkeleri ve elemanlarının iç içe geçmiş olduğu, kimi çalışmalarda temel sanatın elemanı olarak yer alan konuların kimi çalışmalarda temel sanatın ilkesi olarak yer aldığı görülmüştür.

Fakültelerin programlarında yer alan TSE/TT dersinin süreleri incelendiğinde örneklem grubuna alınan 8 fakülteden 4'ünde (Erciyes Üniversitesi GSF, Anadolu Üniversitesi EF, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp EF, Marmara Üniversitesi Atatürk EF) dersin teorik ve uygulama sürelerinin eşit olduğu, 3 fakültede (Anadolu Üniversitesi GSF, Gazi Üniversitesi Gazi EF, Marmara Üniversitesi GSF) dersin teorik kısmının düşük uygulama kısmının yüksek olduğu sadece Hacettepe Üniversitesi'nde dersin teorik kısmının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Fakültelerdeki TSE/TT dersinin içerikleri incelendiğinde Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi dışında diğer Fakültelerin öğretim programlarında her iki yarıyıl için aynı ders içeriğini hazırlamış oldukları görülmüştür.

Fakültelerin TSE/TT dersinin amaçlarının öncelikli olarak temel sanatın ilke ve elemanlarının kavratılarak, öğrencilerin bunları niçin öğrendikleri ve çalışmalarında nasıl kullanacaklarının öğretilmesinin amaçlandığı görülmüştür.

Fakültelerin her iki yarıyılında benzer yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, buna karşın işlenen konunun özelliklerinin kavratılmasına yönelik olarak farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığı anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının %75 ile en çok tartışma, gözlem, gösteri(demonstarsyon) ve grup çalışması tekniğini kullandıkları görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan öğretim elemanlarının yarısından fazlasının 10 yıldan fazla bir süredir Yüksek Öğretimde görev yapmış olduğu ve öğretim üyesi olduğu, çoğunluğunun sanatta yeterlik yapmış olduğu, öğretim elemanlarının bu dersi yürüttükleri süreler konusunda genel bir dağılımın olduğu %26.1 ile (1 yıl ve daha fazla), (6-9) yıl ve 16 yıl ve daha fazla süredir bu dersi yürüttükleri anlaşılmıştır. Öğretim elemanlarının tamamına yakınının eğitimleri süresince TSE/TT dersini almış olduğu öğrenilmiştir.

Öğretim elemanlarının dersin işlenişinde en çok önceki öğrenci çalışmalarından faydalandığı, yarısından fazlasının her yıl yapılan uygulamalarda değişiklik yaptığı, üçte ikisinden fazlasının yapılan uygulamalar üzerinden değerlendirmeler yaptığı, yapılan uygulamaların seçiminde öğrencilerin edindikleri bilgi ve becerileri daha sonraki yapacakları çalışmalarda nasıl kullanabileceklerine dikkat ettikleri, dersi planlarken tasarım ilke ve elemanlarını ve bunların uygulamalarını dikkate alarak planlama yaptıkları, öncelikle tasarım ilke ve elemanlarının kavratılarak bunları çalışmalarında başarıyla kullanabilmelerinin amaçlandığı, öğretim elemanlarının dersin işlenişinde öncelikli olarak siyah-beyaz çalışmalar, ikinci yarıyıl da renk uygulamalarına ve üç boyutlu çalışmalara yer verdikleri görülmüştür. Öğretim elemanlarının en fazla öğrencilerin hazırbulunuşluk/ yeterlik düzeyi konusunda sorun yaşadıkları anlaşılmıştır.

Araştırma örneklemine alınan öğretim elemanlarının derste verilen teorik bilgilerin ve dersin süresinin yeterli olduğunu düşünmelerine karşın, bu dersin üst sınıflarda verilmesi gerektiğini belirttikleri anlaşılmıştır.

Öğrencilerin yarısına yakınının derste verilen teorik bilgilerin yeterli olduğu konusunda kesin görüş belirtmediği, kısmen katıldığı, ders süresince canlı modelden yapılan çalışmaların yetersiz olduğu, yapılan tasarım çalışmalarının yeterliliği konusunda genel bir dağılımın olduğu görülmüştür. EF öğrencileri GSF öğrencilerine oranla derste verilen teorik bilgilerin yeterli olduğunu, bu dersin üst sınıflarda da verilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüş, ancak canlı modelden yapılan çalışmaları ise yetersiz bulmuştur.

Öğretim elemanları öğrencilere oranla TSE/TT dersinin gerekli olduğu, derste verilen teorik bilgilerin, canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu, bu dersin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, düşünme gücünü geliştirdiği, tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve çalışmalarında bilinçli olarak kullanabilmelerine olanak sağladığı konusunda daha fazla görüş belirttikleri görülmüştür. Öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre; temel sanat eğitimi ve temel tasarım derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri belirlenerek ilgililere ve bu konuda yapılacak araştırmalara yol göstermesi amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi işlenirken yapılan uygulamalı çalışmaların hangi teorik tasarım ilkelerini kavramak amacıyla yapıldığı vurgulanmalıdır. Ders süresince tasarım ilke ve elemanlarına ilişkin teorik bilgilere yer verilmelidir.

2-Dersin sanat eğitimcileri ve daha önce bu dersi almış öğretim elemanları tarafından verilmesi gerekmektedir. Çünkü eğitimleri süresince bu dersi almış öğretim elemanları, dersin işleniş biçimi, dersin daha verimli nasıl işlenebileceği, edinilen bilgilerin diğer derslerde nasıl kullanılabileceği konusunda deneyim sahibi olacaklardır. Sanat eğitimcileri derse ilişkin öğretim yöntemleri ve öğrenci başarısının artırılması konusunda da bilgi sahibi olmaları dolayısıyla dersi yürütecek öğretim elemanları arasında daha avantajlı bir konuma sahiptirler.

3-Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde yapacakları çalışmalara nasıl aktarabileceği dersi yürüten öğretim elemanları tarafından örneklendirilmelidir.

4- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin yürütüldüğü ABD/ASD dikkate alınarak (resim, grafik, el sanatları gibi) ders içeriğinde yer alan belirli konulara daha fazla ağırlık verilmelidir. Örneğin takı tasarımı alanında öğrenim gören öğrencilere iç bükey, dış bükey, renk, ışık-gölge konularının çok sayıda ve kapsamlı örneklerle işlenmesi gibi.

5-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin programdaki süreleri belirlenirken teorik ve uygulama süreleri eşit tutulmalıdır.

6-Sınıf içerisinde öğrencilerin hem kendi hem de arkadaşlarının yapmış oldukları

uygulamaları değerlendirmeleri, eleştirmeleri, hataların nereden ve nasıl kaynaklandığını sözel olarak ifade etmeleri istenmelidir. Bu yolla öğrencilerin özgüvenleri gelişecek, edindikleri bilgi ve becerileri sözlü olarak ifade etmeleri sağlanacak, öğrencilerde var olan eksiklikler giderilecek, tasarım ilke ve elemanlarının ne derecede kavrandığı öğrenilebilecektir. Bu tip uygulamalar her çalışma sonunda tekrarlanarak öğrencilerde ortaya çıkan değişim ve gelişim takip edilebilecektir.

7-Konuya ilişkin örnekler, öğrencilerin yapmış olduğu çalışmalar tamamlandıktan sonra gösterilmelidir. Çalışma öncesinde bu tip örneklerin gösterimi öğrencilerin özgünlüğünü ve yaratıcılığını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

8-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım alanında piyasada çok sayıda kitap bulunmasına karşın öğrenci başarısını artırıcı, konunun farklı yöntem ve tekniklerle verilmesini teşvik eden bilimsel yayın ve projelere fazla rastlanmamaktadır. Türkiye’deki yükseköğretim programlarının yanı sıra yurtdışındaki birçok okul ve üniversitede de bu dersin nasıl işlendiği, kullanılan yöntem ve teknikler, teknolojik gelişmelerin bu dersin işlenişinde ne derecede kullanıldığı incelenmelidir.

9-Dersin değerlendirmesinde sadece yapılan uygulamalar değil aynı zamanda konuya ilişkin yazılı sınav ya da test yoluyla değerlendirme yapılmalıdır. Böylelikle öğrencilere edindiği bilgi ve becerileri yazılı olarak ifade etme zorunluluğu doğacaktır.

10-Öğrencilerin konuya ilişkin kavram ve ilkeleri farklı malzeme, teknik ve uygulamalarla ortaya koyabilme esnekliği sağlanmalıdır. Böylelikle öğrencilerin yaratıcılıklarını ve özgünlüklerini ortaya koyabilmeleri sağlanacak; öğrencilere kendilerini ifade edebilme şansı verilecektir.

11-Öğrencilerin gözlemleyen, keşfeden, sorgulayan, araştıran, ilişkilendirmeler yapan, eleştiren bireyler olmaları teşvik edilmeli bunu sağlayabilecek ortamlar öğretim elemanları tarafından sağlanmalıdır.

12-Öğrencilerde istenilen davranışları kazandıracak olan kişi öncelikle öğretim elemanıdır. Bu sebeple öğretim elamanlarının da öğrencilerin dersten aldıkları kazanımlarının artırılması amacıyla kullanılabilecek farklı yöntemler, teknikler ve uygulamalar yönünde kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Öğretim elemanları tarafından belirli aralıklarla ders süresince yapılacak uygulamalar yenilenmeli, her uygulamanın birbirini geliştiren ve yenileyen yapıda düzenlenmesine dikkat edilmelidir.

13-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi yalnızca alana yönelik eğitim veren ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarında değil, tüm ortaöğretim müfredatında ve okulöncesi eğitim kurumları programında yer alan sanatsal aktiviteler içerisinde özellikle temel sanatın ilkelerinin kavratılmaya çalışıldığı uygulamalara yer verilmelidir.

14-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin verildiği yılda ki bu çoğunlukla öğretimin birinci sınıfında yer almaktadır, aynı yıl içerisinde de pedagojik sanat eleştirisi dersi verilmelidir. Çünkü öğrenci TSE/TT dersinde edindiği bilgileri pedagojik sanat eleştirisi dersinde, eserler üzerinde yaptığı değerlendirmelerde kullanabilecektir. Özellikle çözümleme aşamasında TSE/TT alanına ilişkin temel prensip ve kavramları kullanabilme fırsatı bulacak, iki ders arasında bağlantılar kuracaktır. Öğrenciler bu yolla edindiği bilgi ve becerilerini uygulamalı olarak geliştirecektir.

KAYNAKÇA

- ANDERSON, M. A. (2007). Technology, Design, And The Arstist's Hand. *School Arts*, Vol.107; 38-39. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 16 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.
- ARGAN, G. C. *Gropius und das Bauhaus* (Hamburg: Rowohlt, 1962) 'den aktaran, Selen Akhuy, *Sanat, Tasarım ve Bauhaus* (İstanbul, 1995), 74.
- ARTUT, K. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. (2.Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- ATALAYER, F. (1994a). *Görsel Sanatlarda Estetik İletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
-(1994b). *Temel Sanat Öğeleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- AYDIN, B. (2004). Gelişimin Doğası., B. Yeşilyaprak. (Ed.). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Altıncı Baskı. Ankara. Pegem A Yayıncılık, s.29-49'daki makale.
- AYPEK ARSLAN, A. (2006). Sanat Eğitimi. Görsel Sanatlar ve Tasarım Eğitiminin Önemi ve Gerekliği. *Meslek Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1,(1), 265- 270.
- AYTAÇ, Ç. (1981). *Sanat ve Uygarlık*. Ankara: Bizim Büro.
- BECER, E. (2005). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- BİLEN, M. (1996). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. (4.Basım). Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- BOUCHARENC, C.G. (2006). Research on Basic Design Education: An International

Survey. *International Journal of Technology& Design Education*, Vol. 16; 1-30. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 27 Aralık 2007 tarihinde alınmıştır.

BOYDAŞ, N. (1994). *Ta'lik Yazıyla Plastik Değerler Açısından Bir Yaklaşım*. İstanbul: MEB Yayınları.

BROMMER, G., Horn, F. and George. F., *Art in Your Visual Environment* (Massachusetts: Davis Publications, 1985)'den aktaran, Serap BUYURGAN, *Ufuk Buyurgan, Sanat Eğitimi ve Öğretimi* (Ankara, 2001), 65.

BUNULDAY, S. (2001). *Bauhaus'un Türkiye'deki Sanat Eğitime Etkileri ve Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

BUYURGAN, S. (2007). Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Aldıkları Eğitim-Öğretime Yönelik Görüş ve Beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, (4), 657-677.

BUYURGAN, S. ve Buyurgan, U. (2001). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Dersal Yayıncılık.

BUYURGAN, S. ve Mercin, L. (2005). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. V. Özsoy. (Ed.). Birinci Baskı. Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları-2.

CHAPMAN, H. L. (1992). *A World of Images*. USA: Davis Publications.

DELİDUMAN GENÇ, C. (2007). Temel Sanat Eğitiminde Yöntemlere İlişkin Görüş ve Öneriler. *Meslek Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, (3), 296-313.

DELİDUMAN GENCE, C. ve İstifoğlu Orhon, B. (2006). *Temel Sanat Eğitimi*. Ankara: Gerhun Yayıncılık.

DEMİREL, Ö. (2001). *Eğitim Sözlüğü*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

.....(2003). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. (5.Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEMİRTAŞ, Y. (1996). *Temel Sanat Eğitim Açısından Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Hazırlık Sınıfı Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

DİVANLIOĞLU, H. D. (1997). *Temel Tasar Tasar'ın Öğe ve İlkeleri*. İstanbul: Birsan Yayınevi.

ERİM, G. (1999). *Temel Sanat Eğitiminde Renk Algılamaları*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

.....(1994). *Temel Tasarım İçerisinde Yaratıcılığın Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

EYİOL, P. (2004). T.C. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümünde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 6, (12), 181-194.

FRAMPTON, K. (1996). *A Critical History Modern Architecture* Thames& Hudson. New York, USA.

GAGE, J. (December 1990). Color in Western Art: An Issue?. *Art Bulletin*, Vol. 72; 518-542. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 24 Ağustos 2007 tarihinde alınmıştır.

- GÖKAYDIN, N. (2002). *Sanat Eğitimi Öğretim Sistemi ve Bilgi Kapsamı Temel Sanat Eğitimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- GÖKBULUT, N. (1992). *Temel Sanat Eğitiminde Görsel Alanın Arındırılmasına İlişkin Bir Uygulama Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GÖMLEKSİZ, N. (2004). Öğretimde Strateji, Yöntem ve Teknikler., M. Gürol. (Ed.). *Öğretimde Planlama Uygulama Değerlendirme*. İkinci Baskı. Elazığ. Elazığ Üniversite Kitabevi, ss.121-141'deki makale.
- GRIFFITH WINTON, A. (August 2007). The Bauhaus, 1919-1933. *Timeline of Art History*, Web: <http://www.metmuseum.org> adresinden 03 Temmuz 2008 tarihinde alınmıştır.
- GÜNGÖR, İ.H. (1983). *Temel Tasarım*. (2.Basım). İstanbul: Afa Matbaacılık.
- GÜRER, L.(1990). *Temel Tasarım*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversite Matbaası.
-(1992).*Görsel Sanat Eğitimi ve Mekan-Form*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversite Matbaası.
- HILLER, P. (September 2002). Covering Art's Bases. *Arts&Activities*, Vol. 132; 3-6. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 23Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.
- HURWITZ, Al and Day. M. (1995). *Children and Their Art, Methods for The Elementary School*. USA: Harcourt Brace College Publishers.
- KALYONCU, R. (2000). *Temel Tasarımın Modern Sanat Eğitiminde Uygulanabilirlik Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

- KIRIŞOĞLU, O. T. (2001). *Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak*. (3.Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- KLEE, P. (1986). *Çağdaş Sanat Kuramı*. (Çev. M. DÜNDAR). Ankara: Dost Yayınları.
- KOYUNCUGİL, H. T. (2001). *An Analysis of Preference Formation in Introductory Design Education*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- KÜÇÜKAHMET, L. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. (15.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KÜÇÜKERMEN, Ö. (1996). *Endüstri Tasarımı*. İstanbul.
- MARLIN, W. (1984). *Innate Artistic Ability: A Search for Basic Art Sources Through Visual Images Drawn By College Students With Little Art Training*. Dissertation, Rutgers The State University of New Jersey – New Brunswick, United States.
- MITTLER, A. G. (1994). *Art in Focus*. Illionis: Glencoe/McGraw-Hill.
- NARVAEZ, L. M. J. (Spring 2000). Design's Own Issues. *Design Issues*, Vol.16; 16-36. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 24 Ağustos 2007 tarihinde alınmıştır.
- NAYLOR, G., *The Bauhaus Reassessed Sources and Design Theory* (Londra: The Herbert Press, 1993)'den aktaran, Selen Akhuy, *Sanat, Tasarım ve Bauhaus* (İstanbul, 1995), 68.
- OĞUZKAN, A.F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. (3.Basım). Ankara: Emel Matbaacılık.

- ÖZSOY, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- ÖZTUNA, H. Y. (1998). *An Analysis of Basic Design Education in Turkey and Implacition for Changes in Postsecondary Art Curriculum*. Ph.D Thesis, University of North Texas, United States.
- ÖZTÜRK, N. M., and Türkan, E.E.. (2006). The Design Studio as Teaching/ Learning Medium- A Process-Based Approach. [Abstract]. *The International Journal of Art&Design Education*, 25, 96, Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 23 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.
- POLAT, H. H. (2001). *Temel Tasarımın Bilgisayar Destekli Öğretimi İçin Bir Modül Tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- SAN, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. (2.Basım). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- SAY, N. ve Balcı, Y. B. (2002). *Temel Sanat Eğitimi*. (2.Basım). İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- SEYLAN, A. (2005). *Temel Tasarım*. Ankara: Baran Ofset.
-(2004). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Temel Tasarım (Basic Design) Dersinin Verimlilik Düzeyini Artırıcı Uygulamama Modellerinin Araştırılması ve Geliştirilmesi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- SOYKAN, Ö. N. (1995). *Kuram-Eylem Birliği Olarak Sanat*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- SÖZEN, M. ve Tanyeli, U. (1992). *Sanat Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

TEPECİK, A. (2002). *Grafik Sanatlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.

TEPECİK, A., Aypek Arslan A.ve Eyiöl. P. (2005). Sanayileşmede Sanatın Yeri ve Önemi, Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sanat Sempozyumu, 02-05 Haziran. Atatürk Üniversitesi, Ankara.

TÜRK, A. (2001). Tasarım Eğitimi ve Bauhaus Okulu. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 3, (5), 47-56.

WOLFE, T. (2006). *Bauhaus ve Sonrası*. (Çev. F. ERPİ). Ankara: Keşif Yayınevi.

WOODRUF, A. Basic Concepts of Teaching. (San Francisco: Chandler Publishing, 1961)'den aktaran, Mürüvvet Bilen, Plandan Uygulamaya Öğretim (Ankara, 1996), 31.

YÜKSEL, R. (1998). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi Dersinin Bugünkü Durumu ve Sorunları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ZELANSKI, P. and Fischer, M.P. (1996). *Design Principles and Problems*. USA: Harcourt Brace College Publish.

<[http:// www.nedir.net/ ext.phbm](http://www.nedir.net/ext.phbm)> (2007, Temmuz, 24)- Büyük Ressamlar, (2004, Ağustos 21), 395190.

<<http://www.bauhaus.de/english/index.htm>> (2008, Mart, 18)- Bauhaus, (2008, Temmuz, 03).

EKLER**EK I.** Öğretim Elemanı Anketi**EK II.** Öğrenci Anketi**EK III.** Fakültelerin Ders Programları ve Ders İçerikleri

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ VE EĞİTİM FAKÜLTELERİ GÜZEL
SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMLERİNDE VERİLEN TEMEL SANAT
EĞİTİMİ/TEMEL TASARIM DERSİNİN PROGRAMDAKİ YERİ VE
UYGULAMALARI**

Değerli Öğretim Elemanı

Yapılan bu anketle güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde verilen temel sanat eğitimi/temel tasarım dersinin programdaki yeri ve uygulamaları belirlenmeye çalışılacaktır. Bu ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar araştırmanın amacına büyük katkı sağlayacaktır. Bilgiler sadece araştırma için kullanılacaktır ve gizli kalacaktır.

Araş.Gör. Pınar TOKTAŞ

I. Kişisel Bilgiler

Size uygun gelen seçeneğin yanına (x) işareti koyunuz.

1) Çalıştığınız kurum.....

2) Yüksek öğretimdeki görev süreniz

a)1 yıl ve daha fazla b)2-5 yıl c)6-9 yıl d)10-15 yıl e)16 ve üzeri

3) Ünvanınız

a)Uzman b)Okutman c)Araştırma Görevlisi d)Öğretim Görevlisi

e)Öğretim Üyesi (Lütfen belirtiniz)..... f)Dışarıdan ücretli

4) Eğitim durumunuz

a)Ön Lisans b)Lisans c)Yüksek Lisans d)Doktora e)Sanatta Yeterlik

5) Kaç yıldır Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini yürütüyorsunuz ?

a)1 yıl ve daha fazla b)2-5 yıl c)6-9 yıl d)10-15 yıl e)16 ve üzeri

6) Eğitiminiz süresince Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi aldınız mı?

a) Evet b) Hayır

7) Konu ile ilgili yayınınız bulunuyor mu ?

a) Evet b) Hayır

8) Sekizinci soruya evet cevabı verdiyseniz konu ile ilgili ne kadar yayınınız ya da sanatsal etkinliğiniz bulunuyor ?

a)0-5 arası b)6-10 arası c)11-15 arası d)16-20 arası e)21-25 arası f)26 ve üzeri

II.Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersinin İşlenişine İlişkin Bilgiler

1) Ders süresince hangi öğretim materyallerini kullanıyorsunuz ?

a) Kitap- Süreli yayınlar b) Slayt c) Önceki öğrenci çalışmaları

d) Bilgisayar e) Diğer (Lütfen belirtinizi).....

2) Ders süresince yapılacak uygulamaları ne sıklıkta değiştiriyorsunuz ?

a) Her yıl b) 2 yılda 1 c) 3 yılda 1 d) 5 yıl ve üzeri

3) Öğrencilerin çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz ?

a)Yazılı b)Uygulama c)Her ikisi d)Diğer(Lütfen belirtiniz).....

4) Öğrenciler 1 yarıyıl içinde kaç uygulama yapıyorlar ?

a)10-14 arası b)15-19 arası c)20-24 arası d)25-29 arası e)30 ve üzeri

5) Öğrencilerin çalışmalarını ne sıklıkta değerlendiriyorsunuz ?

a) Her uygulama sonunda

b) Ara sınav öncesi tüm çalışmalar

c) Sınav öncesi tüm çalışmalar + Sınav işi

d) Diğer (Lütfen Belirtiniz).....

6) Öğrencilere yaptırılan uygulamaların seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz ?

a) Kavram öğretime göre

b) Öğrencilerin beceri düzeylerine göre

c) Ders süresi dikkate alınarak en kolay yöntemle

d) Önceki bilgi ve becerilerin sonraki çalışmalara transferi

7) Dersin planlanması sürecinde nelere dikkat ediyorsunuz ?

a) Tasarım ilke ve elemanlarına ve bunların uygulamalarına yer verilmesi

b) Konuların birbirleriyle olan ilişkisi

c) Daha önce edindiği bilgi ve becerileri sonraki çalışmalarında kullanabilme

d) Öğrencilerin algılama düzeyleri

8) Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi ile öğrencilere kazandırılacak nitelikler neler olmalıdır

a) Tasarım ilke ve elemanlarını uygulamalarla öğrenebilme

b) Yaratıcılığını geliştirebilme

c) Tasarım ilke ve elemanları ile özgün tasarımlar yapabilme

d) Dünyaya eleştirel bakış açısıyla bakabilme yetisini kazandırabilme

e) Görsel algıyı geliştirme

9) Ders süresince hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz ?

a) Donanım yetersizliği

b) Atölyenin fiziki ortamının yetersizliği

c) Ders süresinin yetersizliği

d) Öğrencilerin yeterlilik düzeyi/ hazırbulunuşluğu

e) Diğer (Lütfen belirtiniz).....

10) Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde edindiği bilgi ve becerileri diğer çalışmalarında kullanabilmeleri için nelere dikkat ediyorsunuz ?

a) Uygulamalar arasında ilişkiler kurulması

b) Öğrenci çalışmaları üzerinde eleştiriler yapılması

c) Bir çalışmanın diğer bir uygulamaya nasıl transfer edilebileceğinin örneklendirilmesi

d) Öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarının değerlendirme ve eleştirilerine olanak sağlanması

11) Dersin her iki yarı yıl için işleniş sırası aşağıdaki gibi mi olmalıdır?

Önce siyah-beyaz, daha sonra renkli çalışmalar, son olarak 3 boyutlu strüktür

a) Evet

b) Hayır

12) Uygulamalı çalışmaları değerlendirirken dikkat ettiğiniz hususlar nelerdir ?

a) Kavramın özelliklerini yansıtabilme

b) Yaratıcı özellikler taşıması

c) Tasarım ilkelerine uygun olması

d) Doğru elemanların seçilmiş olması

e) Estetik kurallara uygunluk

13) Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin verimli işlenmesi ve öğrencilerce üst sınıflarda etkili bir şekilde kullanılması konusunda nelere dikkat edilmelidir ?

a) Üst sınıf çalışmalarından konuyla ilgili örnekler gösterilmesi

b) Farklı alanlarla konu arasında ilişkilendirmeler yapılması

c) Konuyla ilgili sergilere gidilerek eleştiriler ve ilişkilendirmeler yapılması

d) Önemli sanatçıların eserleri ile ilişkilendirmeler yapılması

e) Dersin bu alanda uzmanlaşmış öğretim elemanları tarafından verilmesi

14) Anket maddelerinde yer almayan konu ile ilgili değinemediğimiz konular varsa görüş ve önerilerinizi lütfen belirtiniz

.....
.....

III.Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Bilgiler

(1)Kesinlikle katılmıyorum (2)Katılmıyorum (3)Kısmen Katılıyorum (4)Katılıyorum
(5)Tamamen Katılıyorum

1-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	①	②	③	④	⑤
2-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	①	②	③	④	⑤
3-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi üst sınıflarda da verilmelidir	①	②	③	④	⑤
4-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin süresi yeterlidir	①	②	③	④	⑤
5-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	①	②	③	④	⑤
6-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	①	②	③	④	⑤
7-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	①	②	③	④	⑤
8-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	①	②	③	④	⑤
9-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	①	②	③	④	⑤
10-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi					
11- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı	①	②	③	④	⑤
12- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi	①	②	③	④	⑤
13- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı	①	②	③	④	⑤
14- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi	①	②	③	④	⑤
15- Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinin daha verimli işlenebilmesi ve üst sınıflarda başarıyla kullanılabilmesi için varsa önerilerinizi yazınız					

.....
.....
16-Anket maddelerinde yer almayan konu ile ilgili belirtilmeyen görüş ve önerilerinizi lütfen yazınız.

.....
.....

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ VE EĞİTİM FAKÜLTELERİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMLERİNDE VERİLEN TEMEL SANAT
EĞİTİMİ/TEMEL TASARIM DERSİNİN PROGRAMDAKİ YERİ VE
UYGULAMALARI**

Değerli Öğrenci

Yapılan bu anketle Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri'nde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin programdaki yeri ve uygulamaları belirlenmeye çalışılacaktır. Bu ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar araştırmanın amacına büyük katkı sağlayacaktır. Bilgiler sadece araştırma için kullanılacaktır ve gizli kalacaktır.

Araş.Gör. Pınar TOKTAŞ

I. Kişisel Bilgiler

Devam ettiğiniz

Üniversite.....

Fakülte-Bölüm.....

Sınıf.....

II. Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Bilgiler

(1)Kesinlikle katılmıyorum (2)Katılmıyorum (3)Kısmen Katılıyorum (4)Katılıyorum
(5)Tamamen Katılıyorum

1-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin öğrenciler için gerekli olduğunu düşünüyorum	①	②	③	④	⑤
2-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde verilen teorik bilgiler yeterlidir	①	②	③	④	⑤
3-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi üst sınıflarda da verilmelidir	①	②	③	④	⑤
4-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin süresi yeterlidir	①	②	③	④	⑤
5-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde canlı modelden yapılan çalışmalar yeterlidir	①	②	③	④	⑤
6-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan renkli çalışmalar yeterlidir	①	②	③	④	⑤
7-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan obje etüdü çalışmaları yeterlidir	①	②	③	④	⑤
8-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinin işlenişinde yapılan tasarım çalışmaları yeterlidir	①	②	③	④	⑤
9-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerileri öğrenciler diğer çalışmalarında başarıyla kullanabilmektedir	①	②	③	④	⑤
10-Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım	①	②	③	④	⑤

dersi öğrencilerin düşünme gücünü geliştirdi

11- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım ① ② ③ ④ ⑤

dersi öğrencilerin tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve daha bilinçli kullanabilmelerini sağladı

12- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım ① ② ③ ④ ⑤

dersi öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdi

13- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım ① ② ③ ④ ⑤

dersinde yapılan çalışmalar öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladı

14- Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım ① ② ③ ④ ⑤

dersi öğrencilerin sanatsal ürünleri eleştirme gücünü geliştirdi

15- Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersinin daha verimli işlenebilmesi ve üst sınıflarda başarıyla kullanılabilmesi için varsa önerilerinizi yazınız

.....

.....

16-Anket maddelerinde yer almayan konu ile ilgili belirtilmeyen görüş ve önerilerinizi lütfen yazınız.

.....

.....

	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ RESİM BÖLÜMÜ
I. GENEL BİLGİLER	
Dersin Kodu ve Adı	Res.101 KREDİ: 6
Dönemi	2008 – 2009 AKTS KREDİSİ:.....
Bölümü	Resim Ders Saati: 8
Öğretim Elemanı	Öğr. Gör. Nevin ENGİN
İş Adresi: Erciyes Üniversitesi, GSF, Resim Bölümü, Kayseri, 38039, TÜRKİYE Tel: + 90 352 4374937/ 34062 e-mail: nengin@erciyes.edu.tr	
II. DERSLE İLGİLİ BİLGİLER	
<u>DERSİN İÇERİĞİ:</u> Eğitimin ilk yılında öğrenciye; doğayı, insanın yaşam çevresini, nesneleri ve sanat eserlerini kaynak olarak ele alarak, gözlem-analiz-sentez ile yorumlamayı öğretmek dersi amaçtır. Buna göre; sanatın dili olan ilke ve unsurları kavratılır ve kullanılır, farklı malzemelerin özellikleri ve çeşitli teknikler öğretilir. Derste teorik bilgiler uygulamalarla desteklenerek, iki ve üç boyutlu çalışmalar yapılır.	
<u>DERSİN TİPİ VE SEVİYESİ:</u> Zorunlu: X Temel: X	
DERSİN DİLİ : Türkçe	
<u>DERSİN AMACI:</u> Sanatın dili olan ilke ve unsurlarını kavratarak ve kullanılarak, öğrencilerin gözlem, düşünce ve duygularını başarılı bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Bütünü ve ayrıntıyı görme, yorumlama, eleştirebilme, çeşitli malzeme ve tekniklerle bunları ifade edebilme adına başarılı çalışmalar yapmak, çalışmalarını eleştirebilmek dersi nihai amacıdır.	
<u>DERSİN YÖNTEMİ:</u> Power Point sunumları, tartışma, grup çalışmaları, bireysel çalışmalar, öğrenciler için kütüphane ve elektronik araştırmalar, çalışmaların sergilenmesi	
<u>DERS İÇİN GEREKLİ METERYAL VE MALZEMELER:</u> • Kurşun kalemler- F, H, HB, B, 2B, 5B, 9B, Grafit, Füzen, Kömür, Pasteller, Plastik ve hamur silgiler • Guaj boyalar, Sulu boya, Mürekkep • Portfolyo (çalışmaların sunulduğu Dosya), Çalışmaları kaplamak için şeffaf Asetat (jelatin) kağıdı • A4 ve/veya A3 eskiz defteri • Duralit, Bristol marka kağıt, Sulu boya kağıdı, Renkli kartonlar, Su kapları, Fırçalar, Kağıt mandaları • Şeffaf 50 cm cetvel ve şeffaf 30 cm dik açılı üçgen, şeffaf Aydinger bant (yapışkan) • Dergi ve gazetelerden renkli fotoğraflar- konularımız a uygun • Farklı dokuları olan objeler	
<u>DERS İÇİN GEREKLİ KAYNAKLAR:</u> Art Fundamentals- Theory and Practice; 10th edition; OCVIRK, STINSON, WIGG, BONE, CAYTON; McGraw-Hill International Edition; 2006, NY USA Art in Focus, 3rd edition; Gene A. MITTLER, McGraw-Hill, 1994, NY Arttalk, Rosalind RAGANS, Glencoe Publishing Co, 1988, USA Art- The definitive visual Guide, Andrew GRAHAM-DIXON, A Penguin Co., 2008, London, UK Basic Design; The dynamics of visual form, Maurice de SAUSMAREZ, A&C Black, London, 2002 Colour- a workshop for artists and designers; David HORNUNG, Laurence King Publishing, 2005, UK Sanat Sözlüğü, N. KESER, Ütopya, 2005 Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, M.SÖZEN, Uğur TANYELİ, Remzi Kitabevi, 1999, İstanbul Temel Sanat Eğitimi, Nevide GÖKAYDIN, MEB Eğitim, 2002, İstanbul Temel Tasarıma Çağdaş Yaklaşımlar, Emin Doğan AYDIN, Mor Ajans, 2004, İstanbul	

DERS GEÇME KRİTERLERİ: Derse devam, derse ilgi ve alaka, el becerisi ve yaratıcılık değerlendirilecektir. Dönem boyunca bir vize bir final sınavı ile her hafta mini sınav (quiz) uygulanacak olup, öğrencilerin ortalamaları vize sınavından aldıkları notun %30 u, final sınavının %50, devam %10, quizler %10 alınarak hesaplanmaktadır.

Değerlendirmede dikkate alınacak kriterler:

- Konuları algılama ve uygulayabilme
- Malzeme ve tekniğe hâkimiyet
- Özgün ve yaratıcı çalışmalar üretebilme
- Temiz ve titiz çalışmaların teslim edilmesi
- Atölyede çalışma performansı
- Derse katılım (uygulama ve tartışmalarda)
- Derse devam
- Eskiz defteri

ÖNKOSULLAR: yok

DERS PLANI:

Haftalık Ders Başlıkları:

1. **İçerik:** Temel Tasarımın tanımı, kapsamı, içeriği açıklanır. Görsel sanatlarda ve diğer sanat dallarında temel sanat eğitiminin anlamı, görsel sanatlar ve diğer sanat dallarının ortak özellikleri, dil beraberliği. Malzeme ve uygulama yöntemleri- teknikler. Sanatın ortak dili- ilke ve unsurların örneklerle açıklanması- Power point sunumu. **Amaç:** Temel tasarım dersinin önemini kavratmak, sanatın dilini anlatmak, malzeme ve tekniklerini tanıtmak. **Uygulama:** Ön anket, Malzeme listesi, Sözlük ve ödev dağıtımı. **Ödev 1:** 2B kalemle 20'lik ve 40'lık Ton çubuğu çalışması
2. **İçerik:** Işık: Düzenleme, Ton çubuğu; ışığın açık-orta-koyu değerleri ile uygulama çalışmaları; doğadan seçilen bir objenin ışık değerleri ile etüt edilmesi ve bundan soyut yorumlamalara gidilmesi; **Amaç:** Düzenlemede ışığın açık-orta-koyu değerleri öğrenciler tarafından doğru görülebilmesini sağlamak. **Uygulama:** ***QUIZ:** Sözlük ödevinden birkaç tanım sorulacak. * Ton çubukları kontrol edilecek. 1. Kırışmış kâğıt etüdü -Kara kalem. 2. Geometrik şekil ve formların derinlik oluşturacak şekilde ışık-gölge ile kompozisyon içinde ifade edilmesi (daire, kare, üçgen, dikdörtgen vb). **Ödev:** eskiz defterinde ışık ve gölge ile 1, 2 ve 3 yumurta eskizi yapılacaktır. Haftaya derse beyaz yumurta getirilecek ve ışık-gölge çalışması yapılacaktır.
3. **İşık:** 1. Doğadan seçilen bir objenin ışık değerleri ile etüt edilmesi; 2. Objeyi çoğaltarak ve bu parçaları birbirine bağlayarak kompozisyon yaratmak 3. Objenin soyut yorumu. **Uygulama:** 1. Yumurta etütleri. Farklı bir obje etüdü. Objenin parçalarından kompozisyon. **Haftaya:** Çini mürekkebi, sulu boya fırçaları, su kabı getirilecek.
4. **İşık:** Çini mürekkebiyle lavi tekniğinin özellikleri. **Uygulama:** En az üç objeden oluşan kompozisyonun lavi tekniği ile ışık-gölge çalışması. **Ödev: 1.** 25x25 cm kare içinde lavi tekniğiyle doğadan obje ile ışık-gölge kompozisyonu. 2. Aynı objenin aynı teknikle soyutlanması.
5. **İçerik: Nokta.** Nokta elemanı ile soyut düzenlemeler; doğadan seçilen formun açık-koyu değerlerinin nokta ile çalışılması, resim dili ve tekniği ile "nokta" konulu yorum; ilişkilendirmeye, yaratıcılığa dayalı bir çalışma, tasarım; nokta ile yüzey değerlendirilmesi. **Uygulama:** Doğadan seçilen obje ve formların açık-koyu değerlerin nokta ile ifade edilmesi. **Ödev:** (35x50 cm ebatlarındaki kâğıt ikişer sıra olmak üzere beşer kare-toplam on kareye bölünecek ve bunların içinde kalem ucundaki silgiyle veya başka bir dairesel /kare yüzeyle baskı yaparak kompozisyonlar oluşturulacak)
6. **Nokta: Uygulama:** Yaratıcı tasarım- noktalarla düzenleme. **Ödev:** Geometrik ve organik formlardan oluşan birer kompozisyon noktalarla düzenlenecektir.
7. **Vize sınavı** – Portfolyo sunumu ; Sınıfta **Uygulama:** şekiller ve noktalarla; sanatın ilkelerini kullanarak serbest konulu kompozisyon . Teknik- serbest
8. **İçerik: Çizgi:** Çizgi üzerine araştırma ve denemeler; çizgi çeşitleri (şekillerine, kalınlıklarına, koyuluklarına göre); değişik çizgileri kullanarak çevremizdeki elemanların düzenlenmeleri; çizginin yüzeyde değişik yorumları, görsel yorumun yanında sessel tasarım; görsel, sessel ve devinimsel yorumun birlikte gerçekleştirilmesi. **Amaçlar:** Biçimi oluşturan elemanlardan çizginin yüzeyde değerlendirilmesi; çizgiyi kullanarak hacim yaratma. **Uygulama: 1.** 35x50 kâğıt 10 kareye bölünerek, her birinin içinde çizgi çeşitlerin deneysel araştırılması (kalınlık, şekil, koyuluk vb).2. Doğal nesnelerle (ot,çöp vb) 15x15 cm çizgisel kompozisyonlar yaratmak 3. 35x50 kâğıt boyutunda yan yana iki 10x10 kare içinde doğadan objenin çizgiyle etütleri. **Ödev:** Aynı kâğıtta yan yana iki 10x10cm kare içinde doğadan bir objenin ve onun soyutlamasının çizgilerle ifade edilmesi.
9. **Çizgi:** Çizgilerle farklı yüzeylere sahip kompozisyon yaratmak **Uygulama:** Organik ve geometrik formların

çizgilerle soyutlanması. 10. İçerik: Leke: Çeşitli büyüklük ve karakterlerde geometrik şekillerin düzenlenmesi; nesneden ve hayalden leke çalışmaları. Amaç: Leke kavramını açık-koyu öğeleri ile kavratmak. Uygulama: Kurşun kalem ve mürekkep (Lavi) ile 20x20 cm birer leke çalışması. 11. Üç unsur bir arada: Nokta, Çizgi ve Lekeyi aynı çalışmanın içinde kullanarak ışıık-gölgeyi ifade etme 12. İçerik: Doku: Bir doku örneğinin farklı geometrik formlar üzerine uygulanması; objeleri dokusal yapıları ile resmedilmesi. Amaç: Doğal ve yapay dokuyu kavratmak; dokunun plastik bakımdan, resim sanatında yeni bir boyut oluşturmadaki rolünü anlatmak. Uygulama: Doku etütleri, doğadan doku araştırmaları; doku etütlerinden seçilen bir örneğin çizimi ve yorumlanması; Doğada doku araştırması- dokulu obje etüdü ve parçalara ayırarak kompozisyon yaratmak. Objenin soyutlanması. 13. Doku: Deri, Kürk, Cam, Metal, Kabuk, Saç telleri, Kumaş, vb olmak üzere aynı kağıtta 10 küçük doku çalışması- kurşun kalem Ödev1: Deri, Kürk, Cam, Metal, Kabuk, Saç telleri, Kumaş, vb olmak üzere en az 6 büyük doku çalışması- kurşun kalem Ödev2: Farklı dokular bulunan bir renkli peyzaj (vb) fotoğrafın yarısını keserek, kurşun kalemle benzer dokularla hayalden tamamlanması. Büyük doku yüzeyin tekrarlanan bir elemanını baz alarak, kurşun kalemle hayali kompozisyon yaratılması. Ödev3: Metamorföz çalışması- Doğal dokuları farklı olan iki canlı veya cansız objeyi (varlığı) bir araya getirerek yeni (hayali) bir objeyi veya varlığı oluşturmak. 14. (Ocak 2009) Final sınavı: Portfolyo sunumu. Uygulama: Üç unsuru (nokta çizgi leke) bir arada kullanarak çeşitli dokuların yer aldığı serbest konulu kompozisyon. Teknik serbest.	Öğrencilere yönelik diğer bilgiler: ➤ Eskiz defterinde ön çalışmalar ve araştırma süreci ile ders notlarınız yer alacağı için, her derste yanınızda olması gerekmektedir. Sınavlarda eskiz defteri de değerlendirmeye alınacaktır. ➤ Belirtilen süre içinde teslim edilmeyen çalışmalar (ödevler), değerlendirmede, hak ettiği nattan %5 eksik not alacaktır. ➤ Sınıftan ayrılmadan önce çalışma ortamınızı temizleyip düzene sokmakla yükümlüsünüz. ➤ Atölyede bırakılan çalışmalardan öğretim görevlisi sorumlu değildir.
--	--

	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ RESİM BÖLÜMÜ	
I. GENEL BİLGİLER		BAHAR
Dersin Kodu ve Adı	Res.102	KREDİ: 6
Dönemi	2008 – 2009	AKTS KREDİSİ:.....
Bölümü	Resim	Ders Saati: 8
Öğretim Elemanı	Öğr. Gör. Nevin ENGİN	
İş Adresi: Erciyes Üniversitesi, GSF, Resim Bölümü, Kayseri, 38039, TÜRKİYE		
Tel: + 90 352 4374937/ 34062	e-mail: nengin@erciyes.edu.tr	
II. DERSLE İLGİLİ BİLGİLER		
<u>DERSİN İÇERİĞİ:</u> Eğitimin ilk yılında öğrenciye; doğayı, insanın yaşam çevresini, nesneleri ve sanat eserlerini kaynak olarak ele alarak, gözlem-analiz-sentez ile yorumlamayı öğretmek dersin amacıdır. Buna göre; sanatın dili olan ilke ve unsurları kavratılır ve kullanılır, farklı malzemelerin özellikleri ve çeşitli teknikler öğretilir. Derste teorik bilgiler uygulamalarla desteklenerek, iki ve üç boyutlu çalışmalar yaptırılır.		
<u>DERSİN TİPİ VE SEVİYESİ:</u>	Zorunlu: X	Temel: X
DERSİN DİLİ : Türkçe		
<u>DERSİN AMACI:</u> Sanatın dili olan ilke ve unsurlarını kavratarak ve kullanılarak, öğrencilerin gözlem, düşünce ve duygularını başarılı bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Bütünü ve ayrıntıyı görme, yorumlama, eleştirebilme, çeşitli malzeme ve tekniklerle bunları ifade edebilme adına başarılı çalışmalar yapmak, çalışmalarını eleştirebilmek dersin nihai amacıdır.		
<u>DERSİN YÖNTEMİ:</u> Power Point sunumları, tartışma, grup çalışmaları, bireysel çalışmalar, öğrenciler için kütüphane ve elektronik araştırmalar, çalışmaların sergilenmesi		
<u>DERS İÇİN GEREKLİ METERYAL VE MALZEMELER:</u> • Kurşun kalemler- F, H, HB, B, 2B, 5B, 9B, Grafit, Füzen, Kömür, Pasteller, Plastik ve hamur silgiler • Guaj boyalar, Sulu boya, Mürekkep • Portfolyo (çalışmaların sunulduğu Dosya), Çalışmaları kaplamak için şeffaf Asetat (jelatin) kağıdı • A4 ve/veya A3 eskiz defteri • Duralit, Bristol marka kağıt, Sulu boya kağıdı, Renkli kartonlar, Su kapları, Fırçalar, Kağıt mandaları • Şeffaf 50 cm cetvel ve şeffaf 30 cm dik açılı üçgen, şeffaf Aydinger bant (yapışkan) • Dergi ve gazetelerden renkli fotoğraflar- konularımız a uygun • Farklı dokuları olan objeler		
<u>DERS İÇİN GEREKLİ KAYNAKLAR:</u> Art Fundamentals- Theory and Practice; 10th edition; OCVIRK, STINSON, WIGG, BONE, CAYTON; McGraw-Hill International Edition; 2006, NY USA Art in Focus, 3rd edition; Gene A. MITTLER, McGraw-Hill, 1994, NY Arttalk, Rosalind RAGANS, Glencoe Publishing Co, 1988, USA Art- The definitive visual Guide, Andrew GRAHAM-DIXON, A Penguin Co., 2008, London, UK Basic Design; The dynamics of visual form, Maurice de SAUSMAREZ, A&C Black, London, 2002 Colour- a workshop for artists and designers; David HORNUNG, Laurence King Publishing, 2005, UK Sanat Sözlüğü, N. KESER, Ütopya, 2005 Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, M.SÖZEN, Uğur TANYELİ, Remzi Kitabevi, 1999, İstanbul Temel Sanat Eğitimi, Nevide GÖKAYDIN, MEB Eğitim, 2002, İstanbul Temel Tasarıma Çağdaş Yaklaşımlar, Emin Doğan AYDIN, Mor Ajans, 2004, İstanbul		

DERS GEÇME KRİTERLERİ: Derse devam, derse ilgi ve alaka, el becerisi ve yaratıcılık değerlendirilecektir. Dönem boyunca bir vize bir final sınavı ile her hafta mini sınav (quiz) uygulanacak olup, öğrencilerin ortalamaları vize sınavından aldıkları notun %30 u, final sınavının %50, devam %10, quizler %10 alınarak hesaplanmaktadır.

Değerlendirmede dikkate alınacak kriterler:

- Konuları algılama ve uygulayabilme
- Malzeme ve tekniğe hâkimiyet
- Özgün ve yaratıcı çalışmalar üretebilme
- Temiz ve titiz çalışmaların teslim edilmesi
- Atölyede çalışma performansı
- Derse katılım (uygulama ve tartışmalarda)
- Derse devam
- Eskiz defteri

ÖNKOSULLAR: RES 101

DERS PLANI:

Haftalık Ders Başlıkları:

15. **İçerik:** Renk teorisine giriş. Malzeme ve uygulama yöntemleri- teknikler. Sanatın ortak dili- ilke ve unsurların örneklerle açıklanması- Power point sunumu. **Amaç:** Renk teorisinin temel kavramlarını sunmak ve kavratmak, Renk ile ilgili malzeme ve tekniklerini tanıtmak. **Uygulama:** Ön anket, **Ödev 1:** Johannes Itten'ın Renk çemberi ve 10 kareden oluşan basit bir spektrum.
16. **İçerik:** Renk skalaları uygulaması: ana ve ara renklerden komplementerlere, ana ve ara renklerden beyaza, ana ve ara renklerden siyaha **Amaç:** Renk geçişlerinin öğrenciler tarafından doğru görülebilmesini sağlamak. **Uygulama:** Renk skalaları (15er kare)
17. **Skalalar-** devam ve tamamlama.
18. **Renk ilişkileri bilgisi:** soğuk, sıcak, tamamlayıcı, analog renkler. **Uygulama:** Sadece sıcak, sadece soğuk, 2 tamamlayıcı, 3 analog renkle geometrik ve soyut kompozisyonlar.
19. **Nokta ve Çizgi** ile renk kompozisyonları. **Uygulama:** Nokta ve çizgi unsurlarını sanatın ilkelerini kullanarak renkli çalışmalar- analog, soğuk sıcak ve tamamlayıcı renklerle.
20. **Doku:** Doğadan seçilen bir objenin renkli etüt edilmesi. **Doku:** Geçen hafta etüt edilen objeyi çoğaltarak ve bu parçaları birbirine bağlayarak kompozisyon yaratmak 2. Objenin soyut yorumu.
21. **Renkli Yorum:** renkli bir fotoğrafın büyütür ve esprili bir şekilde bir bölümünü değiştirerek renkli uygulaması. Aynı fotoğrafın renkleriyle oynamak: zıt renkler, analog renkler, akromatik renklerle yorumlamak.
22. **Vize:** Portfolyo sunumu. **Uygulama:** Dergiden kenarları düzensiz kesilmiş renkli bir parçayı 15x20 cm'lik bir çerçevenin içine isteğe göre yerleştirip, renkleri bularak kompozisyonda tamamlamak. Her öğrenci, oluşturduğu kompozisyonun anlamını, kullanılan renklerin nedenini ve anlamını, kullanılan ilke ve unsurların yorumunu yazıp çalışmanın arkasına ekleyecekler.
23. **Koram:** İki boyutlu yüzey üzerinde birim tekrarı. Koram çeşitleri araştırılacak ve tartışılacak. **Uygulama ve ödev:** Bir birimin çeşitli boyutlarda fotokopileri kullanılarak, koram çeşitleri uygulanacaktır.
24. **İçerik: 3 boyutlu çalışmalar:** Üç boyutlu tasarım nedir, örneklerle anlatılacak ve tartışılacaktır. **Ödev:** Bir birim seçilerek, 3 boyutlu bir çalışma yapılacaktır. Malzeme ve teknik – serbest. Tek koşul- birim tek renkli olacak.
25. **3 boyutlu çalışma:** 3 farklı birim seçilerek, 3 boyutlu bir çalışma yapılacaktır. Malzeme ve teknik – serbest.
26. Geçen haftanın çalışmasına devam.
27. Eksik çalışmaların tamamlanması.
28. **Final sınavı:** Portfolyo sunumu.

Öğrencilere yönelik diğer bilgiler:

- Eskiz defterinde ön çalışmalar ve araştırma süreci ile ders notlarınız yer alacağı için, her derste yanınızda olması gerekmektedir. Sınavlarda eskiz defteri de değerlendirmeye alınacaktır.
- Belirtilen süre içinde teslim edilmeyen çalışmalar (ödevler), değerlendirmede, hak ettiği notta %5 eksik not olacaktır.
- Sınıftan ayrılmadan önce çalışma ortamınızı temizleyip düzene sokmakla yükümlüsünüz.
- Atölyede bırakılan çalışmalardan öğretim görevlisi sorumlu değildir.

	DİCLE ÜNİVERSİTESİ		
	DERS BİLGİLERİ FORMU		

FAKÜLTE/ENSTİTÜ/OKUL	Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi		
Bölüm	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı	Bölümün Sayısal Kodu	

Ders Kodu	Bölüm Kodu + Ders Kodu						Haftalık Teorik Ders Saati	2	Haftalık Laboratuvar ve Uygulama Saati	4	Dersin Kredi Saat Değeri	4	AKTS
	R	S	Ö	1	0	1							

Yıl	2008	Dönem	Güz-Bahar	Dersin Öğretim Dili	Türkçe
-----	------	-------	-----------	---------------------	--------

Ders Adı	
<i>Bu bilgi kataloglarda yer alacaktır. Bu yüzden lütfen özenle doldurulum.</i>	
Türkçe Ad en çok 80 karakter	
Temel Tasarım I.-II	
Kısaltılmış Türkçe Ad en çok 20 karakter	
Tem. Tas. I-II	
Dersin İngilizce Adı maximum 80 characters	
Basic Design I	
Dersin Kısaltılmış İngilizce Adı maximum 20 characters	

Dersin Cinsi			
<i>Uygun olanların tümünü işaretleyiniz</i>			
☒ Bölümün Zorunlu Dersi	☐ Diğer Bölümler için Zorunlu Ders	☐ Bölümün Seçmeli Dersi	☐ Diğer Bölümler için Seçmeli Ders

İlk Veriliş			
Akademik Dönem	19 9 / 20 0	Dönem	☒ Sonbahar ☒ İlkbahar
Önerilen Maksimum Sınıf Mevcudu	30	Diğer Bölüm Öğrencileri için Kontenjan	30
		Dersi Alması Beklenen Öğrenci Sayısı	

Bölüm II. Ders ile İlgili Detaylar

Dersin İçeriği <i>Dönem içinde hangi konuların işleneceğini belirtiniz. Bu bilgi kataloqlarda yer alacaktır. En çok 80 kelime.</i>
Temel Tasarım I-II Aşağıda belirtilen “ Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilir, İki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yapılır. a) Sanatın elemanları : Çizgi, Renk, Biçim, Form, Doku, Değer (Valör), Aralık (Espas) b) Sanatın İlkeleri: Denge, Ritim, Hareket, Zıtlık, Bütünlük, Vurgu, Örnek(Motif)

Course Contents (Ders İçeriği – İngilizce) <i>Provide a brief overview of what is covered during the semester. This information will appear in the printed catalogs and on the web online catalog. Maximum 80 words.</i>
Basic Design I-II Knowledge teach which stated associated with “Principle and Compnenents of Art”, and two dimensional and three dimensional practice workings are taught. • Compnenents of Art: Line, color, form, texture, valör, espas • Preciples os Art:Balance, rhythm, movement, contrast, entirety, emphesis

Dersin Amaç ve Hedefi <i>Hedef ve amaçları belirtiniz. En çok 60 kelime.</i>
Sanat öğretmeni adayına “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilmesini, İki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılmasını amaçlar.

Course Objectives (Dersin Amaç ve Hedefi – İngilizce) <i>Explain the aims of the course. Maximum 60 words.</i>
To Art Teacher candidate goal Knowledge teaching which stated associated with “Principle and Compnenents of Art”, and two dimensional and three dimensional practice workings are taught.

Ders Konularının Haftalık Dağılımı	
Hafta	Konular
1	Karakalem Obje Etüdü
2	Kara Kalem Obje Etüdünün Noktasal ve Çizgisel çalışmaları
3	Kara Kalem Obje Etüdünün Noktasal ve Çizgisel çalışmaları
4	Objeden hareketle Deforme ve Stilize çalışmalarının yapılması
5	Objeden hareketle yorum çalışmalarının yapılması
6	Renk Çemberi
7	Renk Skalası
8	Renk Skalası
9	Renkli obje etüdü
10	Renkli Natürmort Çalışması
11	Vizörle Kompozisyon araştırması ve renkli çalışma
12	Vizörle Kompozisyon araştırması ve renkli çalışma

13	Objeyi Grafiksel yorumlama
14	Objeyi Grafiksel yorumlama

Ders Kitapları				
<i>Takip edilecek ders kitap(lar) ve dökümanlarını sıralayınız..</i>				
Yazar(lar)	Kitabın Adı ve Baskısı	Yayınevi	Basım Yılı	ISBN
Nevide Gökaydın	Grafik ve Temel Tasarım	M.E.B	2002	
Hatice Arslan Odabaşı	Grafikte ve Temel Tasarım	Yorum Sanat	1996	

Yardımcı ve Kaynak Kitaplar				
<i>Dersi için kullanılabilecek yardımcı kaynak ve kitapları belirtiniz.</i>				
Yazar(lar)	Kitabın Adı ve Baskısı	Yayınevi	Basım Yılı	ISBN
Mümtaz Işingör Erol Eti Mustafa Aslıer	Resim – I	M.E.B	1986	

Öğretme Şekli
<i>Dersi nasıl organize edeceğinizi belirtiniz (teorik dersler, uygulamalar, laboratuvarlar vs)</i>
Konular ve konulara ilişkin temel kavramlar teorik olarak açıklanır. Konulara ilişkin görsel hafızayı harekete geçirici imgesel kurgu yapımları istenir. Örnek çalışmalar gösterilir. Eskiz ve tasarım yapımları beklenir.

Laboratuvar/Uygulama/Stüdyo
<i>Her hafta Yapılacak laboratuvar/stüdyo/uygulama saatlerini belirtiniz. Yapılacak deneylerin isimlerini veriniz.</i>
Karakalem Obje Etüdü Kara Kalem Obje Etüdünün Noktasal ve Çizgisel çalışmaları Kara Kalem Obje Etüdünün Noktasal ve Çizgisel çalışmaları Objeden hareketle Deforme ve Stilize çalışmalarının yapılması Objeden hareketle yorum çalışmalarının yapılması Renk Çemberi Renk Skalası Renk Skalası Renkli obje etüdü Renkli Natürmort Çalışması Vizörle Kompozisyon araştırması ve renkli çalışma Vizörle Kompozisyon araştırması ve renkli çalışma Objeyi Grafiksel yorumlama Objeyi Grafiksel yorumlama

Bilgisayar Kullanımı

Bilgisayar gereksimi bulunup bulunmadığını, özel yazılımlar gerekip gerekmediğini kısaca belirtiniz.

Ders grafik ve tasarım içerikli olduğundan bilgisayar, donanım ve özel içeriğe uygun Photoshop, Corel draw ve free hand gibi yazılımları gerekmektedir.

Değerlendirme

Yıl sonu notunun verilmesinde etken olacak aşağıdaki ders değerlendirme araçlarını işaretleyiniz.

Değerlendirme Araçları	Sayısı	Yüzdesi	Değerlendirme Araçları	Sayısı	Yüzdesi	Değerlendirme Araçları	Sayısı	Yüzdesi
Ev Ödevi			Proje			Sözlü Sunu		
Quiz			Vaka Sunumu			Dönem Sonu Sınavı		
Dönem içi sınav sayısı	1	30	Laboratuvar			Derse Devam		
Dönem Ödevi	1	70	Derse Etkin Katılma					

Programlarında önerilen dersin veya benzerinin bulunduğu diğer öğretim kurumları

Üniversite	Dersin Adı	Dönem	Dersin zorunlu alınması gerekiyor mu?	Ders seçmeli olarak mı veriliyor?
Gazi Üniversitesi	Temel Tasarım	I.-II.	Evet	☐
Uludağ Üniversitesi	Temel Tasarım	I.-II.	Evet	☐
Cumhuriyet Üniversitesi	Temel Tasarım	I.-II.	Evet	☐
100.Yıl Üniversitesi	Temel Tasarım	I.-II.	Evet	☐
Mustafa Kemal Üniversitesi	Temel Tasarım	I.-II.	Evet	☐

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Dersin Adı	: Temel Sanat Eğitimi I				
Dersin Kodu	: SAN101	Yarıyıl	: 1	Kredisi	: 8,5
Zorunlu/Seçimlik	: Zorunlu	Kullanılan Dil	: Türkçe	Önkoşulları	:
Bölüm/Program	: Güzel Sanatlar Fakültesi-Resim Bölümü				
Ders İçeriği	: Plastik Sanatlar, Görsel Dili Oluşturan Temel Elemanlar, İlkeler ve Işık: Doğal obje üzerinde ışık gölge, Yapay objeler üzerinde ışık gölge, Karakalem ile etüdlar, Füzen ile model; Nokta: Noktanın tanımı, Olanakları, Karakterleri, Düzenlenmesi, Düzenli ritm, Düzensiz ritm; Çizgi: Çizginin tanımı, Olanakları, Doğal çizgi çeşitleri, Yapay çizgi çeşitleri, Kalemle, Mürekkep ile boya ile çizgi araştırmaları; Doku: Dokunun tanımı, Doku araştırmaları, Yapay dokular, Doğal dokular, Aktüel dokular, Yüzeyde doku, Üç boyutta doku.				
Dersi Veren	: Öğr. Gör. HAKAN ESMER				

Görüşme Saatleri

Her An

Dersin Tanımı

Temel Tasarımlamada Görsel Elemanlar ve Öğelerin Tanımlanması

Dersin Amacı

Görsel Dil Gramerini Öğretmek, Kuram ve Kurallara Göre sanatın Algısal Öğelerinin Denendiği ,Çeşitli Malzemeler ve Farklı Tekniklerle, Öğrencinin Sanatı ve Kendisini Anlamasına Yardımcı Olmak.

Ders İşleniş Tekniği

Uygulamalı: Öğrenciler verilen ya da okudukları konularda deney ya da uygulama yapar

Haftalık Program

1. Hafta: Işık-Gölge, Doğal Obje Üzerinde Işık- Gölge
2. Hafta: Işık-Gölge, Yapay Obje Üzerinde Işık- Gölge
3. Hafta: Çizgi-Nokta, Çizgi ve Noktanın Tanımı,Olanakları,Karakterleri

4. Hafta: Leke, Lekenin Tanımı,Olanakları
5. Hafta: Leke, Sanatta Leke,Leke ile Işık Algısı
6. Hafta: Işık-Gölge,Çizgi,Nokta,Leke
7. Hafta: Doku, Dokunun Tanımı,Doku Araştırmaları
8. Hafta: Doku, Yapay Dokular,Dogal Dokular,Aktüel Dokular, Yüzeyde Doku,Üçboyutta Doku
9. Hafta: Ritm, Ritmin Tanımı,Düzenli Ritm,Serbest Ritm
10. Hafta: Perspektif
11. Hafta: Bağımlı Çizgi
12. Hafta: Bağımlı Nokta
13. Hafta: Malzeme ile Çizgi
14. Hafta: Malzeme ile Nokta

Öğrenci Yükümlülükleri

Öğrenciler düzenli olarak derslere katılmak ve uygulama yapmakla yükümlüdürler.

Ölçme ve Değerlendirme

Sınavın türü	Yüzdesi	Değerlendirme şekli
1. Ara Sınav	%40	Klasik sınav
D.Sonu Sınavı	%60	Klasik sınav

Ders Kitabı

Okuma Listesi

Önerilen Kaynaklar

Bauhaus Sistematine Dayalı Herturlu Teorik ve Görsel Kaynak,Doga ve Objeler

Dersin Adı	: Temel Sanat Eğitimi II			
Dersin Kodu	: SAN102	Yarıyıl	: 2	Kredisi : 8,5
Zorunlu/Seçimlik	: Zorunlu	Kullanılan Dil	: Türkçe	Önkoşulları :
Bölüm/Program	: Güzel Sanatlar Fakültesi-Resim Bölümü			
Ders İçeriği	: Renk: Rengin tanımı, Ana renkler, Ana ara renkler, Ara renkler, Renk skalası, Renk psikolojisi, Renk form ilişkisi, Renk fonksiyon ilişkisi, Renk kontrastları, Tamamlayıcı kontrast, Simultane kontrast, Yalın kontrast, Sıcak soğuk kontrast, Miktar kontrastı, Açık koyu kontrastı, Kalite kontrastı; Strüktür: Tanımı, Mobil eleman, Form tekrarı, Yüzeysel strüktür, Üç boyutlu strüktür, Çağrışımlı form, Form üretme; Tasarım İlkeleri: Kompozisyon, Benzerlik, Denge, Yönler, Sık seyrek, Açık koyu, Büyük küçük, Dolu boş, Zıtlık organik, İnorganik, Tekrar.			
Dersi Veren	: Öğr. Gör. HAKAN ESMER			

Görüşme Saatleri

Her an

Dersin Tanımı

Temel tasarımlamada görsel elemanlar, öğelerin tanımlanması.

Dersin Amacı

görsel dil gramerini öğretmek, kuram ve kurallara göre sanatın algısal öğelerinin denendiği, çeşitli malzemeler ve farklı tekniklerle öğrencinin sanatı ve kendini anlamasına yardımcı olmak

Ders İşleniş Tekniği

Birden fazla teknik: Birden fazla teknik bir arada kullanılıyor

Haftalık Program

1. Hafta: Renk, rengin tanımı. Görsel anlatım ögesi olarak renk.
2. Hafta: Renk Renk kontrastları. Renk psikolojisi.
3. Hafta: Yalın renk kontrastı.
4. Hafta: Açık- koyu renk kontrastı .
5. Hafta: Sıcak- soğuk renk kontrastı.
6. Hafta: Komplementer (tamamlayıcı) renk kontrastı.

7. Hafta: Simultane kontrast.
8. Hafta: Kalite kontrastı.
9. Hafta: Miktar kontrastı
10. Hafta: Rengin tekrarı - renk perspektifi ve renk -form ilişkisi.
11. Hafta: Strüktür(İç yapı), doğal strüktür, Yapay strüktür.
12. Hafta: Tasarımda strüktür, malzeme kolajı.
13. Hafta: Form tekrarı, yeni form üretmede birim eleman
14. Hafta: Görsel anlatımda derinlik etkileri ve optik

Öğrenci Yükümlülükleri

Ölçme ve Değerlendirme

Ders Kitabı

Okuma Listesi

Önerilen Kaynaklar

Bauhaus sistematığıne dayalı her türlü teorik görsel kaynaklar , doğa, objeler

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

Dersin Adı	: Temel Tasarım I
Dersin Kodu	: RSÖ109A
Yarıyıl	: 1
Kredisi	: 9
Zorunlu/Seçimlik	: Zorunlu
Kullanılan Dil	: Türkçe
Önkoşulları	:
Bölüm/Program	: Eğitim Fak.-Güzel San.Eğt.Böl.-Resim-İş Öğretmenliği Prog.
Ders İçeriği	: Bu ders plastik elemanlara, 2 ve 3 boyutlu çalışmalarda tasarımın temel kuram ve ilkelerine sınıf içi uygulamalarına ağırlık verilerek odaklanır. Çeşitli tasarım materyalleri ve teknikleri bu ders kapsamında öğretmen öğrenci iletişimiyle tanıtılır.
Dersi Veren	: Yard. Doç. ŞEMSETTİN EDEER

Görüşme Saatleri

Dersin Tanımı

Dersin Amacı

Ders İşleniş Tekniği

Haftalık Program

1. Hafta:
2. Hafta:
3. Hafta:
4. Hafta:
5. Hafta:
6. Hafta:
7. Hafta:
8. Hafta:
9. Hafta:
10. Hafta:
11. Hafta:
12. Hafta:

13. Hafta:

14. Hafta:

Öğrenci Yükümlülükleri

Ölçme ve Değerlendirme

Sınavın türü	Yüzdesi	Değerlendirme şekli
1. Ara Sınav	%30	Klasik sınav
2. Ara Sınav	%30	Klasik sınav
D.Sonu Sınavı	%40	Klasik sınav

Ders Kitabı

Okuma Listesi

Önerilen Kaynaklar

Dersin Adı	: Temel Tasarım II
Dersin Kodu	: RSÖ110A Yarıyıl : 2 Kredisi : 9
Zorunlu/Seçimlik	: Zorunlu Kullanılan Dil : Türkçe Önkoşulları :
Bölüm/Program	: Eğitim Fak.-Güzel San.Eğt.Böl.-Resim-İş Öğretmenliği Prog.
Ders İçeriği	: Bu ders plastik elemanlara, 2 ve 3 boyutlu çalışmalarda tasarımın temel kuram ve ilkelerine sınıf içi uygulamalarına ağırlık verilerek odaklanır. Çeşitli tasarım materyalleri ve teknikleri bu ders kapsamında öğretmen öğrenci iletişimiyle tanıtılır.
Dersi Veren	: Yard. Doç. ŞEMSETTİN EDEER

Görüşme Saatleri

Dersin Tanımı

Dersin Amacı

Ders İşleniş Tekniği

Haftalık Program

1. Hafta:
 2. Hafta:
 3. Hafta:
 4. Hafta:
 5. Hafta:
 6. Hafta:
 7. Hafta:
 8. Hafta:
 9. Hafta:
 10. Hafta:
 11. Hafta:
 12. Hafta:
 13. Hafta:
 14. Hafta:
-

Öğrenci Yükümlülükleri

Ölçme ve Değerlendirme

Ders Kitabı

Okuma Listesi

Önerilen Kaynaklar

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

Dersin Adı-Kodu: Temel Tasarım GRÖ 107/ GRÖ 106					Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD			
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi
1/1- 1/2	2	4	-	-		6	4	7/6
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Ön Şartlar	Yok							
Dersin İçeriği	Aşağıda belirtilen “Sanatın Elemanları ve İlkeleri” ile ilgili teorik bilgiler verilir, iki ve üç boyutlu uygulama çalışmaları yaptırılır. A)Sanatın elemanları: Çizgi, renk, biçim, form, doku, değer (valör), aralık (espas) B) Sanatın İlkeleri: Denge, ritim, hareket, zıtlık, bütünlük, vurgu, örnek (motif)							
Dersin Amacı ve Hedefleri	Bilgilenme ve deneyimin en etkili aracı, uygulamalı görsel bilmedir. Görsel yetiye sahip olmadan, yaratıcı düşünme ve eyleme hiçbir alanda ulaşılamaz. Gözleme, görüp-bilme, çözümseme, görsel düşünme, uygulamalı deneyimlerle yaratıcı kişiliği örgütleme, estetik nesne örüntüsünü oluşturan öge ve ilkeleri kavrama, anlama ve yapmayla sağlanır ilkesinden hareketle; öğrencinin görsel yolla kendini tanıması ve ifade etmesi yollarını keşfetmesi, görsel algı sürecindeki ve algısal bilginin görünür hale getirilmesindeki tüm güçlerin disipline edilip yeteneklendirilmesi, yaratıcılık örgüsünün disipline edilmesi. Düşüncenin, bilginin kusurlu gölgesi sayılan algısal bilmenin, hem egemen kılınması, hem de yetkinleştirilmesi. Öğrenciyi; yaratıcı ve yapıcı, görsel estetik iletişimi gerçekleştiren ve bireysel özünülgü olan birey olarak yetiştirmek. Tekniği, araçları, donatıları, malzemeyi tanıma, düzenleme ve görüntüye dönüştürmesini sağlamak. Gözlem kurgulanımı, araştırma gönüllülüğü, seçme, kavrama, anlama, temel karakteri bulma, yalınlaştırma, ayırma-bileşim, üretme, düzeltme-tamamlama, çözüp dönüştürme, anlamla bütünleşme, canlandırma ve tasarımılama özelliklerinin geliştirilmesini sağlamak. Öğrenciyi; görsel biçimlendirmenin anlam-işlev, görüngü değer ve öğelerinin disiplinini, düzenini üretebilecek yetileri, ilgileri kazandırmak, bireyin artistik eğilim, yeti ve yeteneklerini eğitmek görme ve görsel algıya bağlı deneyim ve birikimlerini denetleyip kullanabilmesini sağlamaktır.							
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlikler	(Dersin amacı ve hedefleri içinde verilmiştir)							

Ders Kitabı ve /veya Kaynaklar	1-Mümtaz Işingör, Resim I Temel Sanat Eğitimi.MEB Yay. 2-İ.Hulusi Güngör, Temel Tasar 3-Faruk Atalayer, Temel Sanat Eğitimi, Anadolu Üniv. Yayınları. 4-Nevide Gökaydın, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Sedir Yay.1990. 5-Gülseren Südor, Aynanın Gerçeği, Cumhuriyet Kitap Kulübü. 6-M.Işingör, E.Eti, M. Aslier, Temel Sanat Eğitimi Resim Teknikleri Grafik, Resim, Türk Tarih Kurumu Yay.1986. 7-Hidayet Telli, Üç Boyutlu İşler, MEB Yay. 8-Yrd. Doç. Himmet Gümrah, Temel Sanat Eğitimi, Ders Notları. 9-Metin Sözen, Sanat Kavramı ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi. 10-Ercüment Kalmık, Renklerin Armoni Sistemi. 11-E. Fischer, Sanatın Gerekliliği 12-J.Berger, Görme Biçimleri 13-W.Deonna, Sanatta Ritimler ve Kanunlar 14-Yusuf Baytekin Balcı- Nuran Say, Temel Sanat Eğitimi, Ya-Pa, 2002, İstanbul. 15-H.Read, Sanatın Anlamı, T. İş Bankası Yay. 16-J.M.Porromon, Resimde Renk ve Uygulanışı.		
Değerlendirme Ölçütleri		Varsa (X) olarak işaretleyiniz	Yüzde (%)
	Ara Sınavlar	X	40
	Kısa Sınavlar	-	
	Ödevler	-	
	Projeler	-	
	Dönem Ödevi	-	
	Laboratuar	-	
	Diğer	-	
	Dönem Sonu Sınavı	X	60
Ders Sorumluları	Doç. Nur Gökbulut Yrd. Doç. Nurettin Şahin Yrd. Doç. Himmet Gümrah Yrd. Doç. Dr. Nuran Say		
Hafta	Konular 1/1 Yarıyıl Ders Planı		
1	Öğrencilerle tanışma: Dersin önem ve kapsamı, kullanılacak araç ve materyallerin tanıtılması ve temininin istenmesi.		
2	Açık-koyu değerlerin ve ışık-gölgenin formun oluşumundaki önemi. Ton skalası ve skalanın değişik objeler üzerine uygulanması. Nokta, çizgi ve leke öğeleri kullanılarak farklı dokulardan açı koyu ve gri değerlerin oluşturulması		
3	Tasarım ilkelerinin anlatılması. Çizgi nedir, çizginin sınıflandırılması, çizginin anlatım olanakları, çizgi uygulamaları. 8Statik ve artistik çizgi)		
4	Çizgi uygulamalarına devam. Ritim nedir? Nokta ögesi. Noktanın anlatım olanakları ve yüzeysel nokta düzenlemeleri uygulaması.		

5	Nokta etkisi veren doğal veya yapay objelerle kompozisyon çalışması.
6	Nokta+Çizgi+Leke (Teknik anlatım öğeleri) bir arada kullanılarak birer kompozisyon tasarlanması ve uygulanması
7	Obje etüdü çalışmasında ışık-gölge ve dokunun önemi. Doğal veya yapay bir objenin etüdünün yapılması. Objeye etüdünden hareketle grafiksel – resimsel anlatımların tasarlanması. Vize sınavı hakkında bilgi verilmesi.
8	Ara sınav (Dönem içi yapılan çalışmaların ayrı ayrı puanlanarak değerlendirilmesi-bir sınav uygulama çalışmasının yaptırılması).
9	Etüdü yapılan obje çalışmasının fotokopi yöntemi ile büyütülerek elde edilen materyalin parçalama yöntemi ile bozularak yeniden bir araya getirip yeni bir kompozisyona dönüştürülmesi
10	Doku ögesi, önemi, sınıflandırılması. Doku çalışmaları
11	Kompozisyon hakkında bilgi verilmesi, etüdü yapılan objenin nokta-çizgi-leke öğelerini kullanarak yorumlayıp, bir kompozisyon yapılması.
12	Leke ögesi kullanılarak farklı malzemelerle (çini mürekkebi, matbaa mürekkebi, sulu boya v.s.) leke çalışmaları uygulamaları.
13	Siyah-beyaz görüntülerden (fotoğraf, dergi v.s.) kadrajlama yöntemi ile kompozisyon seçimleri yaptırılması. Seçilen kompozisyonun kara kalemle büyütülmesi.
14	Hazır görüntülerle parçalayarak, bir araya getirilerek (kolaj) siyah-beyaz kompozisyon oluşturulması çalışması.
	Final Sınavı: Yıl içi çalışmaların puanlanması+bir sınav çalışması yaptırılarak birlikte değerlendirilmesi.
	I/II YARIYIL DERS PLANI
1	Birinci dönemin genel değerlendirilmesi ve ikinci dönem hakkında bilgi verilmesi. Dönemin için gerekli araç ve materyallerin istenmesi. Boyalar ve türleri, kullanım şekilleri, özellikleri. Guaj boya, özelliği, kullanım yöntemleri. Guaj boya ile renkli skala uygulaması ve geometrik biçimlerden tasarlanacak kompozisyonun siyah-beyaz uygulanması (formların oluşturulması) Araç ve Materyaller: Guaj boya, fırça, gode, Bristol karton
2	Renk konusuna giriş. Işık renkleri, pigment renkleri, renk duyumu, ana ve ara renkler, komplementer renkler. Renk olgusu ve etkileri. Renk konusu ders notları okunacak, Jose M. Porromon, resimde renk ve uygulanışı, Ercüment Kalmuk, renklerin armoni sistemleri kitapları okunup gerekli uygulamalar yapılacak
3	Renk kontrastları, renk çemberi ve uygulaması, karşılıklı (yalın) renk kontrastı, renk çemberi uygulaması ve renklerin siyah-beyaz değer karşılıkları
4	Açık-koyu kontrastı ve uygulaması. Yüzeyin geometrik veya serbest biçimlerde parçalanarak rengin açık-koyu kontrastı ile formların oluşturulması uygulamasının altı renkle yapılması
5	Sıcak-soğuk renk kontrastı ve uygulaması Aynı görüntünün sıcak ve soğuk renk armonisini ayrı ayrı oluşturacak

	şekilde çalışılması. VI. Hafta için obje temininin hatırlatılması
6	Renkli etüt çalışması (Doğal ve yapay obje)
7	6.hafta çalışmasına devam edilecek. Bitirilen obje etüdünün renkli fotokopi yöntemi ile büyütülerek vize sınavı için hazırlanması istenecek
8	Vize haftası: (Etüdü yapılan ve fotokopi ile büyütülen çalışmanın bozularak yeniden düzenlenmesi. Parçala-birleştir uygulamasının yapılması.
9	Renk Armonisi: Gözleme dayalı somut kompozisyon çalışması ile veya belli bir sanat ürününden (Resim) yararlanarak tek renk-iki renk-üç renk armoni çalışması.(Natürmort resimler üzerine denenmesi). Renklerin armoni sistemleri kitabının önerilmesi.
10	9.hafta çalışmasına devam edilecek
11	Kadrajlama yöntemi ile renkli kompozisyon seçimleri yapılacak. Renkli fotoğraf dergi v.s. seçilen kompozisyonlar içinden tercih edilen birinin büyütülmesi çalışmasının yapılması.
12	11.hafta çalışmasına devam edilecek. Üçboyutlu tasarım konusunda teorik bilgi verilerek çizim yöntemi ve kağıt malzeme ile araştırmaların yaptırılmasına başlanacak. Nevide Gökaydın, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı kitabı önerilecek.
13	12.hafta konularına devam edilecek
14	12. hafta çalışmasına devam edilecek, daha önceki çalışmalar gözden geçirilerek eksik çalışmaların tamamlanması. Genel değerlendirme ve final sınavı ile ilgili bilgi verilmesi, malzeme ve materyallerin istenmesi. İstenecek malzeme ve materyaller: Renkli basılı kağıtlar, kesiciler, yapıştırıcılar.
	Final Sınavı (Kompozisyon ve armoni konuları dikkate alınarak kolaj tekniğinde bir çalışmanın gerçekleştirilmesi).
	Değerlendirme Vize sınavı ve final sınavı değerlendirmeleri yıl içi çalışmalarının ve sınav çalışmasının ayrı ayrı tam puan (100) üzerinden puanlanıp çalışma sayısına bölünmesi verilir. Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri esas alınır.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ DERS İZLEME PROGRAMI GÜZ YARIYILI									
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Türü	Haftalık Ders Saati			Kredi	ECTS	Haftalık Gün ve Saati/ (Derslik) Pazartesi 8.30-16.20 Cuma 8.30-16.20	
			T	U	L				
	Temel Tasarım I	Zorunlu	4	4	6	6	6		
Ön Koşul Dersi		Ön Koşul Dersi							
Öğretim Üyesi/ Görevlisi	Prof. Dr. Ahmet ÖZOL				Öğrenci Görüşme Gün ve Saati		Salı 14.00-16.00		
e-posta	ozolahmet@yahoo.com								
Telefon	2163459090(181)				Ofis/Oda No		R-16		
Öğretim Üyesi Yardımcıları					Telefon				
e-posta					Ofis/Oda No				
Dersin Amacı	Plastik sanatlardaki temel değerlere ilişkin ilkelerin, öğelerin ve yaratıcı araştırmalarla pekiştirilmesi.								
Ders Kitabı ve/ veya Kaynaklar	1.	Ders Notları							
HAFTA	TARİH	KONULAR						Kaynak No-İlgili Bölüm	
1.Hafta	15-19.09.2008	Plastik sanatlarda “Nokta” öğesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma							
2. Hafta	22-26.09.2008	Yoğun-az yoğun ve kontrast ilişkisi ile alan bükme etkisi oluşturma							
3.Hafta	06-10.09.2008	Değişik koyu-açık değerleri ile oluşturulan noktalama yüzeyleri ile saydamlık etkisi elde etme							
4.Hafta	13-17.09.2008	Alan bükme ve saydamlık çalışmalarının soyut-somut aşamalarını araştırma							
5.Hafta	20-24.09.2008	Plastik sanatlarda “Çizgi” öğesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma							
6.Hafta	27.31.09.2008	Sistematik ve serbest çizgi çalışmalarında somut-soyut aşamalarını araştırma.							
7.Hafta	03.07.11.2008	Değişik çizgi karakterleri ve çeşitleriyle olanakları zenginleştirme							
8.Hafta	10-14.11.2008	Plastik sanatlarda “Doku” öğesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma. Doğal ve yapay dokular							
9. Hafta	17-21.11.2008	Elde edilen çeşitli dokusal etkileri seçilen bir objeye uyarlama							
10.Hafta	24-28.11.2008	Plastik sanatlarda koyu-açık değerler üzerine tanım. Siyah-beyaz değerler çubuğu çalışması.							
11.Hafta	01-05.12.2008	Dergi ve gazetelerin siyah-beyaz resimlerinden alınan kesitleri hayal gücü ile tamamlama. (Resim tamamlama)							
12.Hafta	15-19.12.2008	“Lavi tekniğinin tanımı”. Natürmort ve portre çalışmaları. Soyut, serbest teknik araştırma							
13.Hafta	22-26.12.2008	Şematik bir natürmort konusunun siyah-beyaz değer çubuğuna göre 4 değişken aşamasını araştırma(3 Lavi+1 Kolaj)							
14.Hafta	29.12.2008-02.01.2009	Koyu-açık değerler kullanılarak yapılan “Kolaj” çalışması (Çıkış noktası natürmort)							
Değerlendirme Araçları	Ölçme Aracı		Adet	Tarih		Başarı Notuna Katkısı (%)		Yarıyıl İçi Değerlendirme Notuna Katkısı	
	Yarıyıl Sonu Sınavı		1			60			
	Bütünleme Sınavı (varsa)		1			60			
	Yarıyıl İçi Değerlendirmesi		40						
	Ara Sınav(lar)		1			40			
	Kısa Sınav(lar)								
	Proje(ler)		4			40			
	Ödev(ler)								
	Laboratuvar								
	Diğer								

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ DERS İZLEME PROGRAMI BAHAR YARIYILI									
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Türü	Haftalık Ders Saati			Kredi	ECTS	Haftalık Gün ve Saati/ (Derslik)	
			T	U	L				
	Temel Tasarım I	Zorunlu	4	4	6	6	6	Pazartesi 8.30-16.20 Cuma 8.30-16.20	
Ön Koşul Dersi		Ön Koşul Dersi							
Öğretim Üyesi/ Görevlisi	Prof. Dr. Ahmet ÖZOL				Öğrenci Görüşme Gün ve Saati		Salı 14.00-16.00		
e-posta	ozolahmet@yahoo.com								
Telefon	2163459090(181)				Ofis/Oda No		R-16		
Öğretim Üyesi Yardımcıları					Telefon				
e-posta					Ofis/Oda No				
Dersin Amacı	Plastik sanatlardaki temel değerlere ilişkin ilkelerin, öğelerin ve yaratıcı araştırmalarla pekiştirilmesi.								
Ders Kitabı ve/ veya Kaynaklar	1.	Ders Notları							
HAFTA	TARİH	KONULAR						Kaynak No-İlgili Bölüm	
1.Hafta		Plastik sanatlarda “Renk” öğesinin tanımı ve anlatım gücünü araştırma							
2. Hafta		“Renk Çemberi” çalışması. Sıcak-soğuk renk değerleri, renklerin psikolojik etkisi							
3.Hafta		Siyah, gri, beyaz değerler üzerinde renklerin etkisi							
4.Hafta		“Ton-nüans, kontrast armoniler” kitaplardan örneklerle açıklama. Valörcü renkçi tanımlama							
5.Hafta		“Ton-nüans, kontrast armonilerin deneylenmesi ve eskiz aşaması							
6.Hafta		Armoni çalışmalarının sonuç değerlendirme aşaması ve eleştiri							
7.Hafta		Bir objenin etüt edilerek, aşamalı tekniklere uyarlanması (6 aşamalı çalışma)							
8.Hafta		Uyarlama aşamaları: 1-Şematik Çizim 2-Karakalem etüt 3-Çini mürekkep tarama 4-Pastel 5-Suluboya 6-Guaj boya							
9. Hafta		Renkli kolaj çalışması. Sanatçıların tablolarına göre yorumlama. (Empresyonist dönem ve sonrası)							
10.Hafta		Temel geometrik biçimleri kesip kaydırma, kesip katlama yolu ile değişik biçimlere dönüştürme. (Negatif-pozitif oluşumlar)							
11.Hafta		Kesip kaydırma ve kesip katlama tekniğini birlikte kullanarak değişik biçimler elde etme. (Soyut ve figüratif araştırmalar)							
12.Hafta		“Yüzey değerlendirmeleri” ile ilgili rölyef anlatımlı çalışmalar. Üçüncü boyutun temel sorunlarını açıklama.							
13.Hafta		Yüzeyden üç boyuta dönüşüm ile yüzey üzerine montaj aşamaları. Kağıt, karton, mukavva, kil, alçı vs. gibi. Kolay kullanımlı gereçlere uyarlama							
14.Hafta		Değerlendirme ve sergilemeye hazırlık çalışmaları							
Değerlendirme Araçları	Ölçme Aracı	Adet	Tarih		Başarı Notuna Katkısı (%)			Yarıyıl İçi Değerlendirme Notuna Katkısı	
	Yarıyıl Sonu Sınavı	1			60				
	Bütünleme Sınavı (varsa)	1			60				
	Yarıyıl İçi Değerlendirmesi				40				
	Ara Sınav(lar)	1			40				
	Kısa Sınav(lar)								
	Proje(ler)	4			40				
	Ödev(ler)								
	Laboratuvar								
Diğer									

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ RESİM BÖLÜMÜ LİSANS PROGRAMI DERSLERİ TANIMLARI

TEMEL SANAT EĞİTİMİ

Nesnelerden araştırmalar; doğa biçimlerinin incelenmesi ve yabancılaştırılması, plastik dilin gramerinin ve bunu oluşturan öğelerin incelenmesi ve uygulanması.

DESEN

Canlı modelden, nesne ve varlıklardan çeşitli gereçlerle etüt, araştırma ve kroki çalışmaları; desen bilgisi ve örneklerinin incelenmesi.

MODELAJ

Öğrencilerde 3 boyutlu algılama ve biçimleme, etüdüler ve araştırmalar yapmalarını sağlamak.

TEKNİK RESİM PERSPEKTİF

Teknik resmin genel yöntemi ve kuralları, nesnelerin aksonometrik ve izometrik görüşlerinin çizimi; bir ve iki kaçış noktası perspektif çizimi, perspektif çiziminde gölge problemleri.

FOTOĞRAF

Teknik ve estetik açıdan fotoğraf deneyim ve kültürü kazandırmak, fotoğrafın işlevsel özelliklerini kavratarak nitelikli üretimlerde bulunmasını sağlamak.

UYGULAMA

Desen, Temel Sanat eğitimlerinde modele verilen teorik bilgilerin uygulanması atölye çalışmaları içerisinde yapılacaktır.

SANAT TARİHİ

Sanat ile teorik disiplin arasındaki bağlantıyı oluşturmak amacıyla sanat tarihinin temel kavramlarının; sanatın tarih içerisindeki değişimleri ve bu değişimlerin nedenlerinin; kronolojik olarak tarih öncesi çağlardan başlayarak Roma İmparatorluğuna kadar geçen süreç içerisinde sanatsal değişimlerin, bu değişimlerin farklı dönemlere ait özelliklerinin, bu özelliklerin yansıdığı resim, heykel ve mimari alanında yaratılan eserler üzerinde incelenmesi ve yorumların aktarılması. Kronolojik olarak Roma imparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Roma ve Gotik dönemi sanatın genel özellikleri; bu sanatsal oluşumların ait oldukları toplumların diğer kültürel değerleri ile (din ve felsefe) ilişkisi konusunda bilgi ve yorumların aktarılması. Bu dönemlere ait resim ve heykel örnekleri üzerinde ikonografik çözümlemelerin yapılması.

KÜLTÜR TARİHİ

Kültür sözcüğünün kavramsal olarak tanımı, sınıfları, içeriği; kavramın sosyolojik, antropolojik ve sanatsal açıdan açıklanması; kültürün oluşumu, süreçleri ve öğeleri; Dünya kültürünün farklı sınıflamalarla tanıtılması ve Anadolu kültürünün incelenmesi. Kültürün oluşumu ve süreçlerine ilişkin bilgi birikimi oluşturmak.

MİTOLOJİ

Mitolojinin farklı kültürlerle ilişkilendirilmesi Klasik Yunan mitolojisinin temelini oluşturan tanrı ve tanrıçalar, bunları tanımaya yönelik semboller ve bu sembollerini belirginleştiren öyküler; bu öykülerin konu olarak seçildiği değişik dönemlere ait eser örneklerinin incelenmesi.

RESİM

Canlı modelden, nesne ve varlıklardan boya ile etüdüler, düzenleme çalışmaları; hayali konular üzerinde araştırma ve düzenleme çalışmaları; eser incelemesi; yapılan çalışmaların eleştirisi; resim sanatı ile ilgili malzeme, boya, tuval gibi teknik bilgiler; kuramsal renk, biçim ve bilgiler.

TEKNOLOJİ

Resim çalışmalarında yararlanılan her türlü malzemenin tanıtılması, hazırlanması ve kullanılması ile ilgili teknik bilgiler ve uygulamalar.

ESTETİK VE SANAT FELSEFESİ

Felsefe ve sanat arasındaki ilişkinin kurulması. Tarihsel süreç içerisindeki farklı dönemlere ait felsefe görüşleri ile bu görüşlerin sanatta meydana gelen değişimler üzerindeki etkisinin incelenmesi. Felsefe görüşü ile sanat görüşü arasında ilişkinin kurulması. Farklı sanat görüşlerinin estetik obje ve estetik değer anlayışlarının incelenmesi. Farklı düşünürlerin, sanat ve sanata ilişkin değerlerle ilgili düşünceler ve bu düşüncelerin akımlar üzerindeki etkilerin incelenmesi.

SANAT SOSYOLOJİSİ

Toplumsal yapı ve toplumsal yapıyı oluşturan etkenler (siyasal, ekonomik ve coğrafi); bu etkenlerle oluşan toplumsal yapının sanata yansımaları, bu yansımadan görüldüğü, tarihsel süreç içerisinde eser örneklerinin incelenmesi. Konuya ilişkin kavramlar ve yorumların aktarılması.

SANAT YAZILARI

Öğrencileri sanatla ilgili metinleri okumaya yöneltmek üzere, çeşitli sanat kavramları ve akımlarını tanıttacak, üzerinde tartışacak sanat yazıları incelenir ve öğrencinin çözümleyici bir yaklaşımla sanat yazısı yazabilmesine çalışılır.

ÖZGÜN BASKI RESİM

Resim sanatında kullanılan baskı tekniklerinin (tas, baskı, linol baskı, gravür, ipek baskı gibi) öğretilmesi, öğrenilen teknikler yardımı ile araştırıcı ve özgün üretimlerin gerçekleştirilmesi.

DUVAR RESMİ

Disiplinler arası bir sanat olarak duvar resminin ayrıcalık özellikleri, tarih içerisindeki yeri ve değişiminin örneklerle incelenmesi. Geleneksel ve günümüzde kullanılan teknikler hakkında bilgiler, mozaik fresk ve boya. Maket ve karton çalışması.

SANAT ESERLERİNİ İNCELEME

Tek tek sanat eserleri üzerinde derinliğine ve çok yönlü incelemeler.

ÇAĞDAŞ SANAT

Çağdaş sanatın tanıtımı gelişme aşamaları ve kapsadığı temel değerler.